

BÁCSMEGYEI NAPLÓ

XXVI. évfolyam

Subotica, VASÁRNAP 1925 május 3.

118. szám

Megjelenik minden reggel, ünnep után és hétfőn délben
Telefon szám: Kiadóhivatal 8-58. . Szerkesztőség 5-10

Előfizetési ár negyedévre 135 dinár

Kiadóhivatal: Subotica, Aleksandrova ul. 1. (Leibach-palota)
Szerkesztőség: Aleksandrova ul. 4. (Rossia-Fonciera-palota)

Ünneprontás — ünnep nélkül

A suboticei meg nem tartott Jókai-ünnep kezd nagyobb hullámokat fölvern, mintha megtartottak volna.

A suboticei magyar népkör tagjai sorából indult ki az a nemes gondolat, hogy Jókai születésének száz esztendő évfordulóját meg kell ünnepelni az itt élő magyarságnak is. Ugy látszott, a terv ellen nem lehet aggodalmakat felsorakoztatni. Végtére is Jókai nem Magyarországi, Jókai az egész magyarságé s töprengés nélkül mondhatjuk: Jókai az egész világ irodalmáé. Regényei tizenkilenc nyelvre vannak lefordítva, tizenkilenc nemzet gyermekeinek adott varázslatos szépségeket. Hel-singforstól Szófiaig tartottak Jókai-ünnepségeket a százéves évforduló alkalmával s ha Jókai emlékét meglehetett ünnepelni széles a világon mindenütt, aligha hihető, hogy a suboticei Jókai-ünnep megtartása hatósági akadályokba ütköznek. A cseh Komáromban élő magyarság is rendezett Jókai-ünnepélyt ez év március havában s az ünnepségen nemcsak a kormány képviselői jelentek meg, a helyi polgári és katonai hatóságok képviselői, hanem a budapesti Petőfi Társaságnak, a budapesti Kisfaludy Társaságnak s a Magyar Tudományos Akadémiának kiküldöttei is. S a magyarországi irodalmi és tudományos társaságok vezetői fel is szólaltak az ünnepélyen, mely így a csehszlovák hatóságok türelmessége folytán nemcsak a csehszlovákiai magyarság összetalálkozása lett, hanem a két szomszédállamnak „az eszmék barrikádjain” való összetalálkozása is alkalmat adott.

Azt hisszük, ha a csehszlovákiai hatóságok a komáromi Jókai-ünnepség kereteinek megállapításánál nagy riadtak, vissza a szlovénok és magyarországi magyarságnak a kultúrában való összetalálkozásától, a suboticei hatóságok sem riadhatnak vissza attól, ha az itt élő szlávok és magyarság találkoznak össze egy kulturális ünnepélyen. A politikában való összetalálkozást a kultúrában való összetalálkozás könnyítheti meg. A suboticei színház felépítése nemcsak a szlávoknak, hanem a magyarságnak is őszinte törekvése, az itt járó orosz művészeknek nemcsak a szerbek, de a magyarok is csodájára járnak. Nusics Branislavot a Vajdaságban nemcsak a szerbek, hanem a magyarok is ünnepele-ték. Ahány hangversenyt és előadást rendeznek, annyi alkalmat teremtenek az összetalálkozásra. Hihető-e akkor, hogy Jókait tilal-

mas volna megünnepelni az itt élő magyarságnak s — a szerbeknek?

A suboticei Jókai-ünnep megtartása érdekében mi szívesen elhiszük, hogy az engedély kérelmében több hiba történt, mint az engedély megtagadásában. Végtére is, azt be kell mindenkinek látni, hogy nem lehet egyszerre engedélyt kérni Jókai Mór és Mukics Simon megünnepelésére. Távol áll tőlünk az a gondolat, hogy Mukics Simonnak emlékét meg akarnánk bántani. Emlékének tiszteletében s a reá való kegyeletes megemlékezésben őszintén egyetértünk azokkal, akik emlékének megünnepelését sürgetik. Mégis azt hisszük, hibát követtek el az ünnepség előkészítői, akik egyszerre kértek en-

gedélyt a — Jókai Mór és Mukics Simon emlékünnepeire. Végtére is a hatóságoknak más szempontjaik, más mértékük és más igényeik lehetnek a Jókai Mór és más Mukics Simon emlékére rendezendő ünnepélyei szemben. S most nem lehet tudni, hogy a kérelem kedvező elintézésének késedelme nem olyan okok miatt történik-e, melyek a Mukics Simon emlékünneppel szemben táplált aggodalmakból fakadnak.

Az a hitünk, hogy a suboticei Jókai-ünnepély engedélyezésével visszhangos és messzezengető tette fogja megcáfolni azokat a magyarázatokat, amiket „gonosz hamarság”-gal költenek a Jókai-ünnep betiltó rendelkezés véle-méhez.

beszélgetést folytatott a törvény-szék folyosóján Radics Istvánnal, amikor a vizsgálóbírótól a colla-jába kísérték. Az első kérdésre, hogy mit szól az új Pasics-Pribicevics kormány kinevezéséhez, Radics azt válaszolta, hogy az egész ügyről csak annyit tud, amennyit a lapok közleményeiben olvasott.

— Hogy van megelégedve a politikai helyzettel? — kérdezte az újságíró.

— Teljesen megvagyok elégedve, minden jól fog menni, a dolgok ráknézve kedvezően alakulnak — felelte Radics.

— Mit gondol, megvalósul-e a megegyezés a radikálisok és a horvát parasztpárt közt?

— Azt hiszem, meg lesz a megegyezés... Biztosan meg lesz — fejezte be Radics, mikor a fogházőr figyelmeztette, hogy nem szabad beszélgetnie.

Radics István egyébként igen jókedvű és kitűnő színen van. Radics annakidején, amint a tudósításból kiderül, belépett a horvát Szokol-egyesületbe és tornagyakorlatokban vett részt, hogy szilárdíttassa testét. A tornász azonban nem sokat használt Radicsnak, aki éppen ezért nagy örömmel konstatálja most, hogy a fogházban sikerült tizenegy kilogrammot lefogynia. A fogyókúrát még tovább folytatja Radics, acélből naponta nagy sétákat tesz a fogház udvarán és sok teát iszik. A vizsgálat Radics István ügyében már befejezéshez közeledik.

Pasics még mindig beteg

Pasics Nikola miniszterelnök orvosai tanácsára még ma sem hagyta el lakását. Pribicevics közoktatásügyi miniszter, aki Pasics megbetegedése óta a kormányelnöki teendőket ellátja, a délelőtt folyamán meglátogatta Pasicsot és beszámolt neki a kormány működéséről.

Pribicevics látogatása után még délelőtt összeült a minisztertanács, amely azonban kizárólag folyó ügyekkel foglalkozott, politikailag jelentős kérdések nem kerültek szónyegre.

Alelnöket választ a parlament

A parlament hétfői ülésének napirendjén megint csak választások szerepelnek. A napirend első pontja az Usunovics Nikola lemondása folytán megüresedett első alelnöki állás betöltése. Ezenkívül bizottságokat választanak az interkonfessionális törvény és a pravoszláv egyház szervezeti-ről szóló törvény tárgyalására.

Semmiféle kész törvényjavaslat sem fekszik még a parlament előtt, így a parlament még nem

Radics István bizik a megegyezésben

A Radics-párti mandátumok felülvizsgálására kiküldött bizottság kedden utazik Zagrebba

Beogradból jelentik: Az új kormányról nemcsak az ellenzéki sajtó, de az ugynevezett pártok kívüli lapok is azt állapítják meg, hogy ideiglenes jellegű. Kétségtelen, hogy a titokban megfejtelt Pasics-kormány megjelenése inkább megzavarta, mint tisztázta a helyzetet. A választások után kialakult helyzet — úgy látszott — már meglehetősen egyenes irányban haladt a határozott kifejlődés felé. A radikális párt és a Radics-párt közötti tanácskozások és határozottsággal mutatták azt az utat, amelyen a hat esztendősi bepolitikai válság megoldást nyerhet. Az új kormány kinevezése előtt az volt a helyzet, hogy a kormány rekonstrukciója jó alkalomnak kínálkozott egy átmeneti megoldás számára, amely könnyebbé tette volna úgy a radikális-párt, mint a Radics-párt pozícióját a további megbeszéléseken. Ez az átmeneti megoldás a homogén radikális kabinet lett volna, amelynek a függőben levő Radics-párti mandátumok igazolásáig a saját táborából is többsége lett volna a parlamentben. Pasics azonban nem látta még alkalmasnak az időt erre az átmenetre, vagy pedig — nem akarta magát annak kiténni, hogy a politikai szokásoknak megfelelő normális kormányválság felidézésével széles mederű kibontakozási tárgyalások kezdődhessenek, amelyeken nyíltan fel kellene minden pártnak a kártyáit tenni. A régi kormány összetételének fenntartása kisebb veszélyt jelent Pasics szemében, mint a nyílt tárgyalásokba való bebocsájtkozás, amelyeken előre le kell szegyeznie magát bizonyos irányelvek mel-

lett. Alig mult el három nap Pasics sakkuzása óta és az események máris igazolják a miniszterelnök taktikáját. Radicsék részanták magukat a radikálisokkal való megegyezés minden áron való létrehozására, kénytelenek tehát ebbe is belenyugodni. Nem zökkennek ki szerepükből és továbbra is rendelkezésre állanak. Eklatáns bizonyítéka ennek az a nyilatkozat, amelyet Radics tett a fogházban a Vreme munkatársa előtt.

Radicsék taktikájának megvan a közelfekvőbb magyarázata is. Nekik — és velük együtt az egész ellenzéknek is — elsőrangú érdekük, hogy a függőben levő mandátumok ügyét gyorsan elintézzék. Ha ez megtörténik, az egyesült ellenzék számbelileg olyan erőssé válik, hogy minden komoly parlamenti munkát megakadályozhat. Ezért is érdekükben áll, hogy ne legyenek intrazigenesek Pribicevicsék azonnali megbuktatásának kérdésében.

A mandátumok ügyét kivizsgáló bizottság a jelek szerint gyorsan be fogja fejezni működését. Kedden randulnak át a bizottság tagjai Zagrebba, ahol előreláthatólag néhány nap alatt végeznek a vizsgálattal, amely számukra bizonyára semmi újat sem fog produkálni és csak formális végrehajtói lesznek a miniszterelnök akaratának.

Az új dátum tehát, amelyet a politika haruspexei mint a legközelebbi fordulópontot megjelölnek, a Radics-párt mandátumainak igazolása, ami után ismét aktuális fog válni a kormány újalakítása.

Radics István nyilatkozik

A Vreme zagrebi munkatársa

kezdheti meg az igazi törvényhozói munkát.

A lakástörvény a törvényhozó bizottságban

Ma folytatta a törvényhozó bizottság a lakástörvény tárgyalását, Jovanovics Ljuba elnöke alatt. Letárgyalták a második fejezetét. A legtöbb paragrafust változatlanul elfogadták. Azokat a szakaszokat, amelyek a bíróságoknak lakásügyekben való illetékességére vonatkoznak, nem találták elég világosnak, ezért visszautalták őket az albizottsághoz, hogy az az újabb fogalmazást megejtse.

Állami árdrágítás

A pénzügyminiszter nem veszi figyelembe a dinár emelkedését

A dinár emelkedéséből a belföld fogyasztónak csak akkor volna haszna ha a közszükségleti cikkek ára leszállna. Az olcsósági hullám azonban nem akar elérkezni. A kereskedő, iparos nem szállíthatja lejjebb az árakat, mert a dinár emelkedik, értékesebb lesz, de az adóterhek is állandóan emelkednek. Ma jó dinárban a többszörösét kell fizetni adóban, mint amit rossz dinárban kellett.

Az állam azonban nem elégszik meg ilyen közvetett árdrágítással.

Május elsejére a pénzügyminisztérium újabb meglepetést szerzett a kereskedelemnek, iparnak és a fogyasztóknak. Felemelte a vám felépítést.

Hónapok óta igérik az elavult vámtarifa és az elévült vám eljárás reformálását. Ehelyett meglepetésszerűen, — mint ahogy ez szokásos, — távirati rendelkezéssel felemelték a vámszót 11-ről 12-re. A vámtarifa a vámkat tudvalevőleg ezüst dinárban állapítja meg s a pénzügyminisztérium időről időre meghatározza azt az összeget, amit az ezüst dinárért papirdinárban fizetni kell. Eddig egy ezüst dinárért 11 papirdinárt kellett fizetni, péntek óta azonban

12 papirdinár fizetendő mindazon áruk után, amelyek péntek reggelig nem voltak elvámolva.

Amikor Zürichben 4-en állott a dinár, az ezüst dinárért 9 papirdinárt kellett fizetni, azóta a dinár kurzusa több mint 100%-kal javult. A pénzügyminisztérium azonban kevesebbre értékeli a dinárt

mert 9-ről 10-re, majd 11-re, s most 12-re emelte az átszámítási kulcsot. Ilyen intézkedést csak hanyatló valutájú országok szoktak életbe léptetni s igen rossz példát ad az ország finansziális ügyeinek intézője, a pénzügyminiszter, amikor szinte figyelmeztet, hogy a dinár emelkedését nem kell komolyan venni.

Zajos tüntetések a francia színházakban Caillaux ellen és Caillaux mellett Kedélyes felvonásközök politikai vitával

Páris, április 30.

(A B. N. kiküldött tudósítójától.)

Mióta a Painlevé—Briand—Caillaux-kormány megalakult, a francia közéletben ismét divat lett a politika. Mindenki politizál Caillaux mellett vagy Caillaux ellen. Hívei még jobban bálványozzák, mint annakelőtte, viszont nagyszámu ellenségei olyan széles fronton támadják, hogy nagyon is féltő, hogy ennek az attaknak előbb-utóbb az lesz a vége, hogy a kitiűnő fináncpolitikusnak ismét el kell tűnni a láthatárról.

Hogy milyen Caillaux-láz van Párisban, azt legjobban bizonyítják azok az ütközetek, amelyek estéről-estére lezajlanak a színházakban.

Haditudósítónk jelen volt több ilyen csatában, amelyek közül a leghevesebb kétségtelenül a Theatre de Antoineban lezajlott háború volt.

Ez az ütközet is úgy kezdődött, mint a többi. Felvonásközben képeket vetítettek a közönség szórakoztatására. Néhány reklámkép és vice után következtek az aktualitások. Az első kép: »Painlevé a bizalom megszavazása után megelégedetten távozik a kamarából.« Amint a kép megjelent a vásznon, egy hang az erkélyen elkiallította magát:

— Le vele! Hazaárulók barátja!

Erre többen gúnyosan fütyülni kezdtek. A páholyok és a földszint egy része tapssal felett a tüntetésre, mire a jobb-oidallak még jobban tüntettek. A parázs vitának csak az vetett végét, hogy a kép hamar eltűnt, hogy helyet adjon egy borkereskedő reklámjának. De a szél-

csend nem sokáig tartott. Néhány üzleti hirdetés után megjelent az új kép: »Caillaux, az új pénzügyminiszter hivatalában.«

Fülsiketítő ordítás tört ki erre.

— Hazaáruló! Hazaáruló! — kiáltották minden oldalról.

— Hindenburg barátja!

— Le vele!

A nagy zajba kereplők és fütyülők lármája vegyült. A radikális tábor se hagyta magát és sok helyről éles taps válaszolt a tüntetésre. A gépész úgy látszik, hogy kedvét találta a vitaközásban, mert jó pár percig nem eszerélt a képet, hogy mindenki kedve szerint leszegezhesse magát politikai hitvallása mellett. Közben az erkély jobboldala, amely úgy látszik csupa baloldali elemekből rekrutálódott, ellentüntetésbe ment át és zajosan eltette Caillauxt. Mikor a kép már eltűnt, a két csoport még mindig szembenállott egymással, de most már nem a pénzügyminiszterrel foglalkoztak, hanem egymást illeték válogatott gorboságokkal.

— Hamis pénzt gyártanak Herriot-ék és Caillaux ur!

— Maguk Hindenburgot akarják elnöknek! — vágott vissza a másik csoport egyik tagja szellemesen.

— Hazaárulók!

— Királypárti pojkák!

Ilyen kedélyesen folyt a diskurzus, amikor a vásznon megjelent az egész kormány, előtérben a köztársasági elnökkel. Franciaországban mindent szabad, még az államfőt is abcugolni. A

jobboldal élt is ezzel a jogával és zajosan fütyült a most is derűsen mosolygó öreg ur ellen.

— Nem szégyelik magukat?! — tört ki a felháborodás a balpártiak körében. Még az elnöknek se hagynak békét.

— Az elnök nevezte ki azt a kuruzslót pénzügyminiszternek!

És így tovább, még jó öt percig tartott a láрма, míg a hagyományos kopogtatás nem jelezte, hogy az előadás kezdődik. És ez a hangos vita, amely legjobban jellemzi a kiélesedett francia belpolitikát, így folytatódott minden felvonásközben.

Rádióklub alakul Szuboticán

Mozgalom az amatőrök megszervezésére

Megirtuk, hogy Novisadon Nenadovics Velimir posta- és táviróinspektor kezdeményezésére értekezletet tartottak a rádióamatőrök és elhatározták, hogy rádióklubot alakítanak. A hír a vajdasági városokban élénk visszhangot keltett és többek között Szuboticán is mozgalom indult meg a rádióamatőrök körében rádióklub alakítására.

Külföldi tapasztalatok azt mutatják, hogy a klubok mindenütt uttörő munkát végeznek a rádió terén. A rádióklubok rendszert visznek a rádiósportba, műszaki irányu gondolkozásra és érdeklődésre nevelik az ifjúságot és legális működésükkel megteremtik a kívánatos kapcsolatot a rádióamatőrök és a hatóságok között, ami által a tulszigoru hatósági rendszabályok enyhítése is elérhető a rádiósport fejlesztése érdekében.

Szuboticán épen ezért műszaki férfiak és rádióamatőrök akciót kezdtek, hogy novisadi mintára itt is alakuljon meg a rádióklub. Az akció vezetői fel fogják kérni Nenadovics novisadi postai igazgatósági inspektort, hogy hívja össze értekezletre a szuboticiai rádióamatőröket is a rádióklub megalakításának előkészítésére. Ezek után várható, hogy rövidesen megalakul a szuboticiai rádióklub, amely hivatva lesz népszerűsíteni a rádiósportot.

Igen egyszerű szerelmi történet

Írta: Stella Adorján

Összebujtak a kis dohányzóba, négyen fiatal emberek, otthagyták a táncot és az asszonyokat. Megállapodtak abban, hogy nagyon unják a nőket és kellemesebb így férfitársaságban eltölteni pár órát. Mikor kiderült, hogy ebben mindannyian egyet értenek, akkor elkezdtek nőkről csevegni érdeklődéssel és ráhangzással. Egymás mondatába vágtak, elkapkodták egymás szájából a szót, mindenki egyszerre akart elmondani valami izgalmas női történetet.

— Egyszerre csak hárman beszéltek! — szólt tréfásan az egyik.

Mindnyájan nevettek, de senki se hagyta abba a mondanivalóját. Mert nincs nagyobb gyönyörűség, mint megértő férfiaknak szerelmi kalandjait előadni.

— Ez így nem megy tovább, — koccogott az asztalon az egyetlen hallgató. Rendet fogunk teremteni a mesélésben. Először is én átveszem az elnöklést és gondoskodom róla, hogy egyszerre csak egy beszéljen. Egyszerre csak én fogok beszélni. És bizonyos rendszer szerint mesélünk. Például mondja el mindenki a legérdekesebb és legizgalmasabb kalandját.

— Ez aztán igazán unalmas. — vágott közbe valaki. — mindig a legszenzációsabb történeteket meséljük! A változatoság kedvéért nem volna-e helyesebb, egyszer kivételesen kiki a legegyszerűbb szerelmi kalandját mondaná el a többiek okulására?

— Helyes! Helyes! — zengett minden oldalról.

Az indítványozó folytatta: — Mondja el mindenki a legegyszerűbb, a legboldogabb szerelmi kalandját. Azt, amelyik után nem maradt semmi kellemetlen emlék, amelyik a legközelebb volt az ideális liezonhoz. Ki kezd el?

Mindenki kezdeni akarta.

— Sorshúzás dönt el. — mondta valaki nevetve.

Vannak órák, amikor komoly emberek minden számárságot elfogadnak. A sorolás eszméje is nagy tetszéssel találkozott. Aprókra felírták a neveket. Egy sápadt feketehajú fiatalember győzött.

»Az én történetemet — kezdte elbeszélését — bátran el lehet mondani az ugynevezett szenzációs esetek között is, de én úgy ápolom emlékémet mint a legegyszerűbb és legboldogabb légyótomot.

Juliusban történt az Adria egyik kis fürdőállomásán. A nagy hotel izzott a hőségől. Kora reggel már mindenki a vízbe menekült. A tengerben találkoztak a társaság, itt kezdődött minden ismeretség és minden történet. Az én történetemet it a tenger szülte, mint Vénuszt. A hideg hullámokban vígan kergetőztek az ifjú emberek. A nők labdáztek. Nagy szerepe van egy ilyen kis labdának a tenger vízében. A makrancos golyót nem lehet kormányozni és néha bizony odavágódik egy-egy ur hátába. Sokszor véletlenül is. Engem is hátba talált egy ilyen labda. Ma se tudom, hogy nem-e véletlenül. Mindegy, a labda tulajdonosa csinos volt és a hagyományos tengeri diskurzus megkezdődött közöttünk. Rövid kérdő mondatok mindkét részről. Elmondta, hogy bécsi, asszony, egy hete van itt, szeret csónakázni, szeret táncolni és egy hotelben lakunk. Mikor felöltözött akkor ismertem csak rá. Étekezésnél gyakran láttam. A meztelenség egészen megváltoztatja a nőket.

Együtt fogvasszottuk el a délutáni feketét. Egyre jobb barátok lettünk.

— Melyik emeleten lakik?

— A másodikon.

— És is.

Nagy szállodában, fürdőhelyen ez a legfontosabb. A barátságok emeleték szerint szövődnek. Nem véletlen az, hogy az emberek mindig a szomszédnié tetszik és a szomszédnié mindig velünk kezd ki. »Az alkalom szűli a tolvajt« elcsépett igazsága itt érvényesül legészintebben.

Gyorsan haladtunk előre. Azt magyaráztam, hogy vannak nők, akik a formázások miatti ragaszkodnak bár nap el-lenálláshoz. Ez rettenetes.

— Nekem ne mondjon ilyet. — felelte egyszerűen — mindig azt csinálom, amit akarok. Ilyen mesékkel nem fog befolyásolni.

Együtt uszonáztunk. Hat órákor felment a szobájába.

— Egy kicsit ledülök vacsora előtt. — mondta.

Felkísértem.

— Szabad egy pillanatra bemennem magához.

— Legyen szerencsém.

Beléptem a szobájába. Nincs izgatóbb mint egy magányos hölgy illatos szállodai szobája.

Tíz perc múlva a kulcsot kivettem a külső zárból.

Ha egy magányos nőnél egy szállodai szobában délután hat órákor belül van a kulcs, akkor a hölgy vagy öltözködik, vagy meghitt vendéget fogad. Önagysága nem öltözött.

Gyöngédken bucsuztunk mikor megszólalt a vacsorára invitáló csengő.

— Vacsora után látom? — kérdezte.

— Sajnos bába ígérkeztem. Társasággal. Maga nem jön?

— Nem. De itthon várom. Ne jöjjön későn haza.

Imponált nekem, hogy milyen egyszerűen mondta és milyen természetesnek találtam, hogy első este más nővel fogok táncolni.

Egy órákor otthagytam a bált. Sötétben várt.

— Jól mulatott?

Kegyes akartam lenni.

— Dehogyn! Rémes társaság van együtt.

— Szóval azért jött meg ilyen korán??

Sohse lehet a nőknél eltalálni a hazugságot. Megcsókoltam:

— Nagyon szeretem magát!

— Ezt igazán nem kérdeztem.

Három órákor bucsuzkodtam.

— Ugyan! Aludjon itt! Majd reggel hazamegy.

Igy is jó.

— Jóéjszaka!

— Jóéjszaka!

Még egy kicsit tündöttem, aztán el-

aludtam. Utolsó gondolatom az volt, hogy a bálban szép nővel ismerkedtem meg és hogyan fogok ettől a nővel megszabadulni. Egy kicsit már untam ezt az ismeretlen bécsi nagyságot, akivel első nap kétszer volt randevum.

Rettenetes zajra ébredtem. Mintha valaki rugdosta volna az ájtót. A hideg végigfutott rajtam. Talán a férfi hirtelen megérkezett! Az asszony meggyújtotta a kis lámpát és valamit kiszólt. Az ijedségtől nem értem, hogy mit.

— Mi az? — kérdeztem az álmából felzavart ember riadt zavarával.

Mosolygott.

— Semmi. Engem költöttek fel. Utazom el. Még aludhat egy félórát, amíg felöltözöm.

Hirtelen nem tudtam, hogy mit mondjak.

— Hány óra? — kérdeztem, bár igazán nem tudtam, hogy ez miért volt akkor fontos.

— Hat óra. — felelte — az én hajóm 1/8-kor indul Velencébe.

— Maradion!

— Nem lehet.

— Miért nem mondja meg nekem?

Drága...

— Jobb így. Hagyjon fiam öltözni, mert lekésem a hajót... igazán ne...

— Nem kési el! És ha lekési annál jobb!

Visszarántottam. De a hajót azért nem kérte el.

En szédültem támoxyogtam vissza a szobámba. Délután három óráig aludtam. Mintha az egész álom lett volna. Ki volt? Mi volt? Legalább a nevét tudnám! Meg se kérdeztem a keresztnevét se. Mi volt? Kokott vagy urinó? Lero-hautam a portáshoz. Legalább megnézem a nevét. 119! Néztam a fekete táblán a fehér betűket:

— 119: Otto Schlesinger negociante Prage.

Az új vendég.

Már a nevét is letörölték.

Kérdezzem meg a portást. Minek?...

Igy sokkal egyszerűbb ez a történet.

KISEBBSÉGI ÉLET

Lapu dr., a román parasztpárt vezére, vezércikkben támadta meg a kormány helytelen kisebbségi politikáját. — Gyerekes ostobaság — írta — hogy a bessarabiai politikusokat örökösén Moszkvába küldi a kormány, csak azért, mert egyszer az orosz cár zsarnokságát nyögtek. Ugyanígy ostobaság az is, hogy az erdélyieket meg Budapestre küldözgeti folyvást a kormányparti sajtó és a magyarok életmegnyilvánulását az irredentával akarják lehetetlenné tenni. A kisebbségeknek ugyanannyi joguk van a közzabadsághoz, mint a többségi polgároknak. Sőt ezeknek még külön nemzetközi bíróságuk is van. A kormánynak nem szabad arra törekedni, hogy ezek mindig Genf felé kacsintsanak. Hogy a polgárok a főváros felé forduljanak, azt csak úgy lehet elérni, ha biztosítják számukra a kulturális lét összes feltételét.

Huszonhat vezetőállásban levő magyar tisztviselőt értesített a napokban az erdélyi pénzügyigazgató, hogy amennyiben június 30-ig az állományvetet tökéletesen el nem sajátították, rendelkezési állományba helyezi őket. Fekete listán vannak: Bárdos József, Deák Ferenc, Pap Sándor, Steintz Kálmán, Fényes Lajos, Fröhlich Olivér, Bánay Károly, Nemcsikay Ede, Szabó Ákos és még néhány főtisztviselő. A pénzügyigazgató rendelete nagy felháborodást keltett a tisztviselők között.

Az erdélyi Magyar Párt a csiki választás ügyében manifesztumot bocsátott ki, amely szövege szerint így hangzik:

— A csiki szenátor-választásnál a kormányhatalom közgei brutális erőszakoskodással és nyílt törvénysértéssel elítélhető módon az urnáktól a Magyar Párt bizalmiférfiit és ezek távollétében a legcinkosabb eszközökkel meghamisították a népakaratot, mely impozáns egységgel nyilatkozott meg a magyarság jelöltje mellett.

A magyar párt elnöki tanácsa nyilvánosan megállapítja, hogy a választási törvény 56. §-a értelmében a megkezdett választás megszakítás nélkül lefolytatandó és 45. §-a értelmében aha valamely párt nem kíván élni ezzel a joggal, hogy bizalmi és összekötő férfiakat alkalmazzon, a többi pártok mégis alkalmazhatnak ilyeneket.

Megállapítja az elnöki tanács, hogy a törvény eme rendelkezéseit a kormányhatalom közgei a csiki szenátor-választásnál flagrans módon megsértették. Az elnöki tanácsnak okmányos és tanubizonyítékok állanak rendelkezésére, melyek alapján kétségbevonhatatlannul beigazolható, hogy a választás újszakáján bűnös kezék az urnák tartalmát meghamisították.

A bizonyítékokra támaszkodva elhatározta az elnöki tanács, hogy az ország alkotmányja és törvényei iránti tiszteletének kifejezésésképpen kísérletet tesz elsősorban arra, hogy az elszennvedett brutális jogsérelem az erre hivatott törvény és fórum orvosoltassék és ehhez képest a törvénytelenül szerzett mandátumot a szenátusnál megtámadja. Addig is azonban, amíg a szenátus a kérdésben állást foglalna, az elnöki tanács a magyar párt s az egész magyarság nevében a legnyilvánosabb felháborodással tiltakozik az elkövetett jogtörések és törvénysértések ellen.

Az elnöki tanács a csiki visszaéléseket az összmagyarság sérelmének tekintti és annak a meggyőződésének is kifejezést ad, hogy a magyar kisebbség ilyen brutális megsértése semmiesetre sem szolgálhatja az állam konszolidációjának fontos érdekeit.

Az elnöki tanács meghatározta szívvel mond köszönetet a csiki székelységnek azért, hogy a választás alkalmával oly szilárd és lelkes egységben és pá-

radian fogyelemzettséggel szállott sikorra a magyarság jelöltje mellett. A magyar párt hálája és legteljesebb elismerése kíséri a csiki székelység impozáns megmozdulását, mely biztos záloga a végeredményben elmaradhatatlan sikernek.

A bűnös visszaélések kihívják a közvélemény jogos felháborodását és ennek átka visszazáll azok elkövetőire.

Mi azonban haladunk tovább megkezdett utunkon, megcsufoltatásunkban is felemelt fővel és bizakodó szívvél.

A magyar párt elnöki tanácsának Kolozsvárt, 1925. évi április hó 28-án tartott üléséből Ugron István elnök, dr. Deák Gyula főtájtár.

A román sajtó hosszú cikkekben fog-

lalcozik a csiki szenátorválasztáson történt visszaélésekkel. A nemzeti párt kolozsvári lapja, a *Parla*, éles hangon elítéli a választási terrort és megállapítja, hogy román nemzeti szempontból nagy bűn volt a magyarságot elütni attól a jogától, hogy megválaszthassa képviselőjét. A liberális párt vezetőlapja, a *Vildorul*, egészen másként vélekedik. Azt írja, hogy a román nép boldog lehet, hogy nem Gyárfás, hanem Florea jutott a szenátori mandátumhoz. A csiki választás — fejezi be cikkét — egy láncszeme különben a választási győzelmei szakadatlán sorozatának, amelyeket a liberális párt az ország minden részében az ellenzék letörésével aratott.

A szófiai pokolgépes merénylők a statáriális bíróság előtt

Nyolc vádlottra halálbüntetést kér az ügyész — Véres és félholt vádlottak — A felrobbantott templom sekrestyésének beismerő vallomása

A bíróság zárt tárgyalást rendelt el

Szófiából jelentik: A katonai statáriális bíróság május elsején délelőtt kezdte meg a tárgyalást a Sveta Nedelja-templom ellen elkövetett bombamerénylet ügyében. A tárgyalást a szófiai tűzérkaszánya egyik termében tartják, ahol más-kor mozieladásokat szoktak rendezni a katonáknak. A kaszányát minden oldalról erős őrség veszi körül, a közeli utcákban minden-mű közlekedés szünetel, a tárgyaló-terembe a bíróság tagjain kívül csak a törvény által megkövetelt három polgárt, a katonatiszteket és az újságírókat engedik be.

A fegyveres katonasággal megszállt tárgyalóteremben, a mozivászson előtti emelvényen foglalnak helyet a bíróság tagjai: *Ikonovov* alezredes-hadbíró, elnök, *Szorev* és *Szorpev* alezredes-hadbírók és *Nikolov* kapitány, ügyész. A vádlottak védelmére *Atanaszov* és *Popzlatev* kapitányokat rendelte ki a bíróság, az egyik vádlott azonban, *Friedman* Márkó, kijelentette, hogy nem re-lektál a hivatalos védelemre, hanem maga akarja védeni magát.

Szigoru fedezet alatt, néhéz bilincsékben lépnek be a terembe a vádlottak: *Zadgorszki* sekrestyés, *Friedman* Márkó, *Daszkalov* Dimitri, *Kambarov* Blagoje és *Kojev* Georgi, valamennyi vádlotton meglát-szanak a vallatás alkalmával kapott súlyos sérülések.

Amikor az elnök a többi vádlott nevét olvassa, a napokban meggyil-kolt *Grnesarev* Dimitri földműves-párti képviselő nevével az egyik te-remőr nevetve jelenti:

— Nincs itt, megdöglött!

Dimitrov Sztankó, *Peirini* Nikola, *Abadzsjev* Petar és *Kozovszki* Kriszto vádlottakra vonatkozólag megállapították, hogy sikerült el-menekülniök a letartóztatás elől.

Rögtön ezután szófásra jelentke-zik *Friedman* Márkó vádlott és kéri a bíróságot, hogy a közbiztonsági igazgatóság fogházából helyezék át valamely más fogházba, mert ott tűrhetetlen állapotok uralkodnak. Ezenkívül bejelenti, hogy nem a katonai bíróság, hanem rendes polgári bíróság illetékes az ügy tárgyalá-sára, mert a merénylet idején még nem volt kihirdetve az ostromállap-ot. A bíróság rövid tanácskozás után megállapítja a saját illetékes-ségét és elutasítja *Friedman* indít-ványát.

Az elnök felolvassa a vádiratot, a melyben

az ügyész nyolc vádlott ellen halálbüntetést, két vádlott ellen pedig börtönbüntetést kért.

A magánvádlók *huszmillió léva kár-pótlást* követelnek a merénylet foly-tán megsérült, vagy elpusztult hoz-zátartozóikért, az állam *ötmillió lé-vát igényel az összerombolt tem-plomért*. A vádirat olvasása közben kínos zavar támad, mert az egyik ablak csörömpölve bezúródik, de csakhamar kiderül, hogy nem me-renyilet történt, hanem a teremben lévő egyik katona véletlenül betörte az ablakot.

Zadgorszki Petari a Sveta Nede-lja-templom sekrestyését hallgatják ki a vádlottak közül elsőnek. Telje-sen megtörve áll a bíróság előtt és kijelenti, hogy megbánta tettét. El-mondja, hogy bizonyos emberek hosszú időn keresztül igyekeztek őt rávenni, hogy segítse elő a templom ellen elkövetendő merényletet. Egy darabig ellenállt a kísértésnek, de amikor nagyon sok pénzt kínáltak neki, szegény ember lévén, végre beleegyezett. A *pokolgépet* *Abadzsjev* vitte fel a merénylet napján a kupolába, ott érejtőzött és amikor a kormány tagjai mind a templom-ban voltak, előidézte a robbantást és elmenekült. *Zadgorszki* befejezésül elmondja, hogy a merénylők meg-igérték neki, hogy a jugoszláv kö-vetségtől Oroszországba szóló ut-levelet szereznek számára, de be-csapták.

Dzsamdzsijev ügyvéd, állami megbízott ekkor kéri, hogy az elnök kérdezze meg a vádlottat: tudja-e, hogy a merénylők ösz-szeköttetésben állottak a jugo-szláv követséggel?

Az elnök kijelenti, hogy nyílt tár-gyaláson ilyen kérdést nem tehet fel. *Dzsamdzsijev* ezután azt kér-dezi a vádlottól, hogy a robbanó-anyagokat tartalmazó csomagon volt-e valamely állami pecsét. A vádlott erre nem emlékszik.

Friedman Márkó vádlott kihall-gatása következik ezután. Nyíltan beismeri, hogy kommunista és az elnök felszólítására ismerteti a bul-gáriai kommunista mozgalom szer-veit. Bulgáriában tartományi, kerü-leti és helyi szervezetek, továbbá ugynevezett sejtek működnek, ame-lyek a népnek a terrortól való meg-

szabadításáért küzdenek. A terror-ra terrortal kell felelni — mondja a vádlott és kijelenti, hogy teljesen egyetért ezzel a harci módszerrel, de azt tagadja, hogy része volna a Sveta Nedelja-templom elleni me-renyletben. Beismeri, hogy *Minkov* kapitánnyal és *Jankov* őrnaggyal együttműködött a forradalmi szer-vezetekben, de a merénylet elő-készítésében nem vett részt.

Az elnök ezután

zárt tárgyalást rendelt el.

A szófia lapok közlése szerint a katonai hatóságok újabb vádiratot készítenek, amelyben vád alá helyezik a Jugoszláviában élő bolgár emigráció vezetőit is. Az emigrán-sokat a bíróság, bűnösségük megá-lapítása esetén in contumaciam el fogja ítélni.

Lengyelország

nem veszi fel a francia kölcsön utolsó részletét

Párisból jelentik: A *Petit Parisien* írja: Gróf *Stakovszky* lengyel követ megjelent *Briand* külügyminiszternél, hogy kormánya nevében tudassa, hogy Lengyelország lemond a 400 millió francia kölcsön utolsó rész-letéről. Ezt a kölcsönt Franciaország tudvalevőleg 1924 január 8-án utalta ki Lengyelországnak, hogy pénzügyi helyzetét rendezze, mivel azonban időközben Lengyelország végrehajtotta a pénzügyi reformot és költségveté-sét egyensúlyba hozta, a kölcsön utolsó részletére nincs szüksége.

A budapesti jugoszláv követ

a jugoszláv-magyar közeledésről

„Az előnyös gazdasági megállapodások teremtik meg a jó szomszédi viszonyt”

Beogradból jelentik: *Popovics* Ti-homir budapesti jugoszláv követ Beogradba érkezett, hogy a kor-mánytól a magyar—jugoszláv tár-gyalások ügyében utasításokat kér-jen.

Budapestről való elutazása előtt — mint onnan jelentik — *Popovics* Tihomir követ és meghatalmazott miniszter Magyarország és Jugo-szlávia gazdasági viszonyáról a kö-vetkezőket mondotta egy budapesti lap munkatársának:

— A két ország kereskedelmi kapcsolata jelenleg csak ideiglene-sen van szabályozva. Tavaly július-ban azt a *modus vivendi* találtuk, hogy a vámtarifa és az export-im-port szabályozásánál egyelőre a legnagyobb kedvezmény elve érvé-nyesüljön. Azóta a két ország ke-reskedelmi tárgalma személlátha-tólag felélénkült. A kedvezményes vasúti tarifa tervezetét mindkét kor-mány már elkészítette és a vizumok megadásánál is könnyítéseket lép-tettünk életbe, főleg az árumintavá-sár látogatói számára. A jugoszláv kormány hajlandó arra, hogy ezt a kedvező gazdasági kapcsolatot a ta-rifaszabályozás megkötésével állan-dósítsa és még kedvezőbbé tegye. Tudomásom szerint a magyar kor-mány ugyanezt kívánja és *technikai* nehézségek egyik részről sem ál-lanak fenn, mert ugy Magyarország-nak, mint Jugoszláviának kész vám-tarifája van. Valószínűnek tartom, hogy a tárgyalások ismét meg fog-nak kezdődni, mikor a többi állam-mal a kereskedelmi egyezményeket megkötötték. Nem szorul bővebb magyarázatra, hogy az előnyös gazdasági megállapodások Jugo-szláviát is kedvezően fogják befo-glyalni.

CIRKUSZ

●●●

A géphivatalnok

Az osztatlan elismerés, amellyel a szakőrök két korábbi találmányomat, a málnaszörp-körfürészt és az ismétlődő seb-felhőkarcólót fogadták, felbátorít arra, hogy legújabb korszakalkotó és hűzógótló szabadalmamra is felhívjam az illetékesek figyelmét. Amikor ugyanis a *Bácsmegyei Napló* legutóbbi számából arról értesültem, hogy a magyar kormány elbocsátja a számvetőségi hivatalnokokat és ezek munkáját a jövőben gépekkel végezteti el, költséget és fáradságot nem kímélve nyomban feltaláltam a géphivatalnok-automatát, amely a legmegfelelőbbnek ígérkezik a közigazgatásban, a minisztériumokban és egyéb állami hivatalokban idáig alkalmazott tisztviselők pótlására. (A laikus nagyközönség tájékoztatására, könnyebb áttekinthetőség céljából, ide kellene tenni készülékem megfelelően kicsinyített tervezését, de mivel a cinkografus ügytelensége folytán a kiadvány nagyon széles lett, azt csak a cikk végén tudom bemutatni).

Mint a mellékelt ábrából látható, a géphivatalnok-készülék leglényegesebb alkatrésze egy nyolcvan centiméter hosszú, harminc centiméter magas és huszonöt centiméter széles szekrény, amely megfelel az állami tisztviselő fejének. A szekrény belül teljesen üres. Felületén nyerne elhelyezést az automata-szerkezet következő szerelvényei:

a) Megafon, vagy hangtölcsér. Ha a fél bejön a hivatalba, hogy ügyesbajos dolgát elintézzé, megnyomja a tölcser alatt elhelyezett gombok egyikét, mire a készülék ráordít: »Ne molesztáldon, nem látja, hogy el vagyok foglalva?«. A fél erre vár udvariasan másfél órát, azután megnyomja a második gombot, amely az előzőkenységi lemezt helyezi működésbe, vagyis a géphivatalnok a tölcseren keresztül a következő bejelentést teszi: »Most nem lehet, mert a referens bent van a tanácsülésen.« Ha a fél hajlandó még két és háromnegyed órát várni, annak leteltével megnyomhatja a harmadik gombot és ezt a felvilágosítást kapja: »Vége a hivatalos órának, tessék holnap jönni.«

b) Iránymutató-kéz. A negyedik gomb megnyomására a tolatyú-átvitel mozgásba hozza a kezét, amely előugrik és rámutat a szomszéd szoba ajtajára. Az ott ülő géphivatalnok automatikusan hasonló módon igazítja utba a felet, akit a harmadik szobába küld át és így tovább. Ha üzemműködés nem áll be, akkor a fél éppen úgy bejárja az egész épületet, mintha eleven hivatalnokok dolgoznának a szobákban.

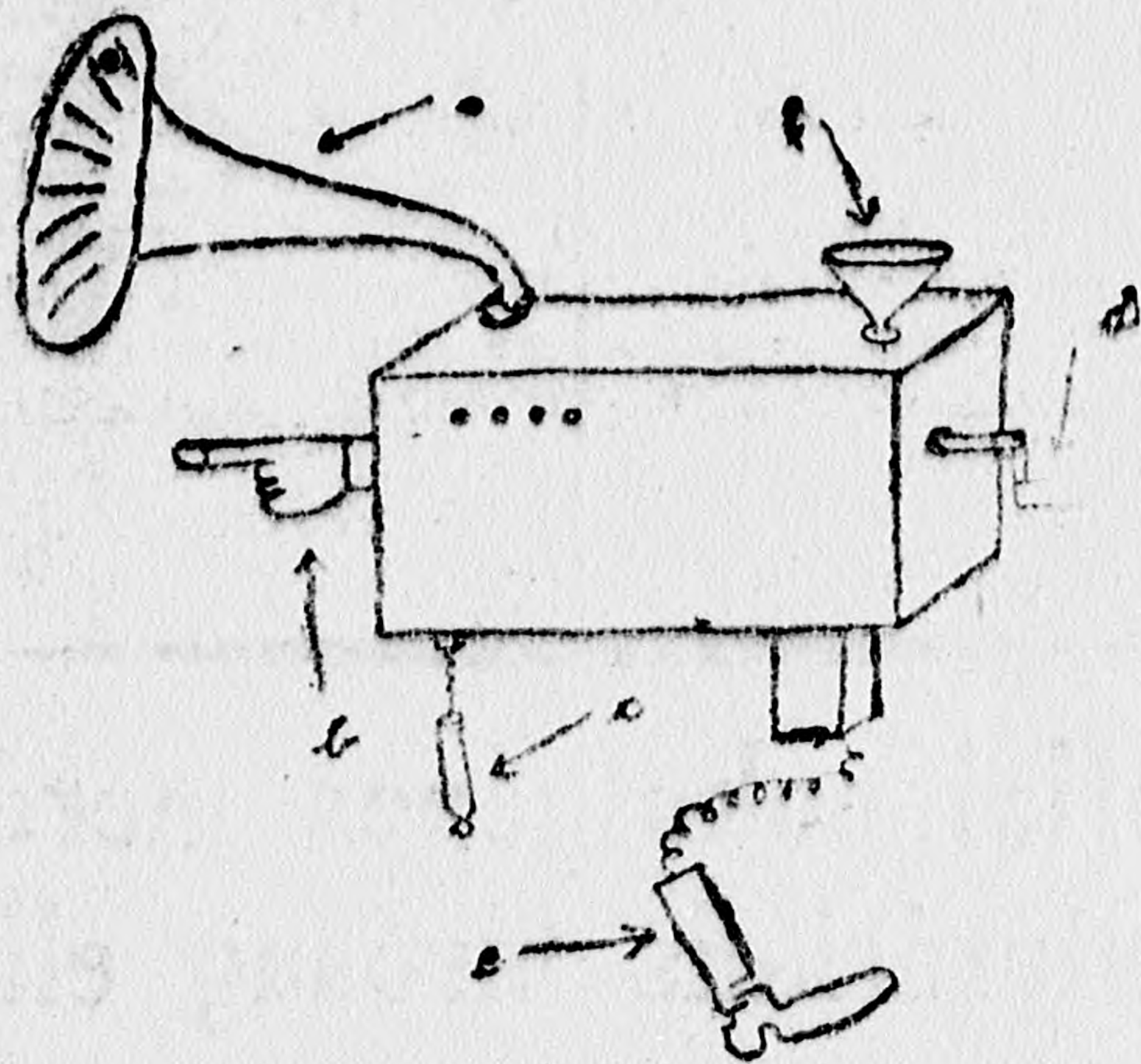
c) Körömpiszkáló. A géphivatalnok ennek segítségével tartja tisztán az iránymutató-kéz szaruképződményeit. A körömpiszkálás reggel 8—2-ig tart, akár a muliban.

d) Forgattyú. Elhelyezési módjából a tájékoztatlan szemlélő azt következtethetné, hogy a felek ezzel huzzák fel a hivatalnokokat. Ez azonban tévedés hálál. A jövőben is a hivatalnokok fogják felhuzni a feleket.

e) Elektromos rugó. Csizmaalaku tolatyú, amelyet azért neveznek rugónak, mert a felekkel való érintkezés egyszerűsítésére szolgál.

f) Olajozó-tölcsér. Ezen keresztül kell a géphivatalnokokat — ugyis mint gépet

és ugyis, mint hivatalnokot — megkenni. Az általam feltalált készülék, amint ebből a vázlatos ismertetésből is megállapítható, minden nehézség nélkül alkalmazható az állami adminisztrációban. Legnagyobb előnye, hogy ha elromlik,

dó.

Hindenburg május 13-ikán foglalja el az elnöki széket

A francia lapok defenzív szerződést sürgetnek Németország ellen

Berlinből jelentik: A birodalmi elnöki tisztség átadásával kapcsolatos ünnepségek végleges programját már kidolgozták és szombaton nyilvánosságra hozták. Eszerint Hindenburg egyszerű ünnepségek keretében fogja átvenni az elnökséget. Az új elnök május 12-én délelőtt érkezik Berlinbe, ahol a birodalmi kancellária épületében fog megzsalni. Az átvétel főaktusa az eskü letétele lesz. Hindenburgot *Loebe*, a birodalmi gyűlés elnöke fogja felesketni a köztársaságra és az alkotmányra, a birodalmi gyűlés épületének ez alkalomra feldíszített termében. Az elnök az eskü után rövid beszédet intéz a jelenlevő birodalmi gyűlési képviselőkhez és az egyes országok megbízottaihoz. A birodalmi őrség a szerződés után díszmenetben elvonul az új elnök előtt.

Az eskü letétele után május 13-án Hindenburg bevonul a *Wilhelmstrasse-i elnöki palotába*, ahol *Simons* elnök-helyettes átadja neki az elnöki hivatalt. Az elnöki papotára, éppúgy, mint a többi közértesítőre kitérik a fekete-vörös-arany köztársasági lobogót. Másnap, május 14-én fogadja Hindenburg a diplomáciai testület tagjait.

A népblokk küldöttsége *Haag* demokratapárti képviselő vezetésével *Siegmaringenben* tisztelgett Hindenburgnál és kifejezte azt az óhajtát, hogy a népblokk is tiszteletteljesen akarja fogadni az új elnököt berlini bevonulásakor, de Hindenburg elnök arra kérte a küldöttséget, hogy álljanak el minden ünneplésségtől.

Szocialista-kommunista egy-ségiront az országgyűlésen?

A porosz országgyűlésen folytatják a kormány nyilatkozatáról szóló vitát. *Braun Ottó* szocialdemokrata miniszterelnök ismét felszólította a német néppártot, hogy csatlakozzék a nagy koalícióhoz, hogy végre nyugalom, rend és béke legyen annyi zavar és viszály után. Hangsúlyozta továbbá, hogy *semmi körülmények között sem fogja megvárni, hogy a porosz országgyűlés az egész világ nevelésének tárgya legyen és hogy egy olyan többség, amely kormányt nem alakíthat, egymásután bukassa meg a kormányokat*. Felszólította az összes pártokat, akik a békés munka és rend biztosítására vállalkoztak, teljesítsék köteleességüket. Kijelentette, hogy *feltétlenül feloszlatja az országgyűlést*, ha ismét kisebbségben marad. Nem marad más hátra, bár

akkor sem intéz el egy beadványt sem. Most dolgozom egyébként a tökéletesítésén, fel fogom szerelni egy gummból készült testrésszel, amely képessé teszi majd arra, hogy akár három esztendőig is üljön egyfolytában az aktákon.

nehézen szánja rá magát arra, hogy új választás izgalmainak tegye ki az országot.

Bár a baloldali pártok tagadják, a szocialdemokraták tárgyalásokat folytatnak a kommunistákkal. Hogy ne támogassák ezentúl a jobboldali pártokat a porosz országgyűlésen. Hír szerint a kommunista-pártban nagy változás megy végre, amire a birodalmi elnökválasztás adott alkalmat. Az köztudomásu, hogy a moszkvai szovjétkormány *nem helyeselte a németországi kommunista-párt eljárást az elnökválasztás alatt*.

A német garanciatervezet tárgyalását elhalasztották

Londonból jelentik: A francia nagykövet bejelentette *Chamberlain*-nek, hogy a francia kormány felfogása szerint a biztonság kérdése és a leszerelés problémájára vonatkozó angol-francia eszmecsere ideje még nem érkezett el. A nagykövet nem hozta magával Londonba a francia kormányának a német biztonsági javaslatra adandó választát. A nagykövet a választ elmaradását hír szerint azzal indokolta, hogy *Briand* előbb informálna akarja magát. Beavatott angol körökben azt hiszik, hogy *Briand a Herriot által kidolgozott válaszigyezetet Hindenburg megválasztása következtében erőlyesebben akarja megfogalmazni*.

A *Temps* szóvá teszi *Luher* német birodalmi kancellár beszédét és azt írja, hogy *a garanciális paktum csak a változatlan békeszerződés keretében köthető meg*. A garanciális szerződés ennek következtében nem oldható fel Németországot a kötelezettségei alól. Elégedünk meg annak megállapításával. — írja a lap — hogy a birodalmi kancellár beszédével a német birodalmi kormány fenntartja javaslatait és kifejezésre juttatja azt az óhajtát, hogy a tanácskozásokat meggyorsítsa. Most csak azt kell megtudnunk, vajon a német kormány őszinte-e, vagy pedig egyszerűen manőverről van szó, amelynek célja megakadályozni, hogy a Hindenburg választásában rejlő fenyegetés angol-francia-belga defenzív szerződés gondolatához való visszatérésre bírja. *Nyugat számára ez a defenzív szerződés volna az egyetlen igazán hatásos biztonsági formula*, ha Németország rosszakarata a kibővített szerződés megkötését lehetetlenné tenné.

A hudozsesztüeniek

Kutatok az emlékezetemben, hol és mikor voltak ilyen nagy színházi estém, de hiába: a hudozsesztüeniekhez hasonlót sehol senki sem alkotott. Ez a színészi munka monumentális, mint valami katedrális és csodálatos, mint minden tökéletesség, melyen már nem nő túl az álom. A szavak, melyek kiröppennek ajkaink közül, nyűttek, kopotak, üresek: »nagyszerű — gyönyörű — elragadó!«. A dicséret szótárát már eltékoztottuk s most látjuk csak, milyen könnyelműen tékoztottuk el. Mit mondunk *Germanova asszonyról*, ha Orshára, Varsányira, Dorzia-ra azt mondtuk »nagyszerű?« Mit mondunk *Pavlov* úrról, amikor már *Lucien Gultulre Moissire*, *Santayra* az »elsőrangú« és »tökéletes« jelzőket szórtuk? Szavaink kopotakká válnak, de érzéseink annál elevenebbek. Szótárunk szegényes, de az élvezésnek határtalan a mélysége és gazdagsága. *Krasznopolyska asszony* mosolya vagy *Sarov* ur arcrángása élménynyé mélyül a lelkünkbe, melyre nagyon sokáig fogunk emlékezni.

A színpalak mögött szerény, kedves, csendes, rendes emberek. Semmiféle versengés vagy intrika nincs közöttük, pedig enélkül bajos színházat elképzelni. Eszményi ensemble-játékosok. A cél mindig a darab és sohasem egy szerep kidomborítása. Mindenkinek tökéletesnek kell lenni, a háromszavas szereplőknek éppúgy, mint a főhősnek. Összjátékuk ezért oly megkapó, oly levegős, oly csodálatosan egységes. A darabból semmi sem sikkad el, egy gondolattal, egy vessző sem vész kárba. A darabban egyformán él minden mondat és minden szereplő. A szerző gyengéi nem vehetők észre, a színpadon élet van, likkoltás, meleg, illatos, csodás levegője élet, mely izgalomba hozza a nézőt még akkor is, ha nem érti a szavak értelmét. Legtöbbször eifelejtjük, hogy a színház szék idegen nyelven beszélnek, mert minden szót megérzünk. Érzésvilágunk szinte hibátlanul rezonál minden érzésmegnyilvánulásunkra. Érezzük, hogy a hang most kedveskedő, hízogó, most azonban már enyhén tiltakozás, finom elutasítás is van benne. Ez a mozdulat az őszinte öröme, az a két ránc a homlokán a gyanakvás, a megráundult szemöldök a türelmetlenség kezdete, az a kemény tekintet a kétkedés, az a kinyújtott kar a reménytelen várás, az ajaknak ez a finom megráundulása a legélesebb fájdalomt jele. És milyen tökéletes nyelvezete van a sóhajoknak, síkiyoltnak, kacajoknak, zokogásoknak, rikoltásoknak, röhögéseknek, bögeéseknek, felhördüléseknek, kuncogásoknak, jajoknak, tüvöltéseknek és nyöszörgéseknek! Az érzések, a lelki állapotok legfinomabb árnyalatai is kicsendülnek a hangból és érthetővé válnak a mozdulatban. A lelkük pontos képét vetítik játékukba.

Kedves, szerény emberek, akik állandóan avval hártják el a bókákat, hogy náluk sokkal tökéletesebbek vannak Moszkvában. *Jermolova* asszony például, aki most Moszkvában játszik, sokkal jobb, mint *Germanova* asszony. Ezek a szuperlatívuszok szinte szédületesek!

Germanova asszony nemcsak nagy színésznő. Mint rendező is elsőrangú, amit főképp a *Medea* ötletes és nagyvonalú rendezése is elárult. Sokat tanul, sokat olvas. Hét nyelvet beszél, melyeket majdnem mind maga tanult. Ha szabadsága van, úgy Olaszországba megy és a múzeumokat meg a képtárakat bulja. Teljesen otthonos a művészettörténetben. Emellett végtelenül vallásos, mindennap templomba jár és a nagyiheten éjjeleket virraszt a templomban. *Modora* roppant egyszerű, póztalan, aki nem ismeri, az csendes

igénytelen vidéki asszonyt gondolna a világ egyik legnagyobb művésznőjében.

Nagyon szeretnénk Pesten is játszani, hiszen annyi szépet hallottak a magyar fővárosról. Molnár darabjait jól ismerik, a pesti színészekről kiváncsi tisztelettel beszélnek. Sajnos, az izléstelen és otromba impresszáriók eddig még nem tették lehetővé ottani szereplésüket. Az egyiknek az volt első kérdése, hogy vannak-e jó nők a társulatnak? A másiknak az volt a kérdése, hogy ki a primadonna? Sarov ur, a társulat ügyvezető igazgatója, magyarázgatta, hogy ők ensemble-játékosok s így náluk nem lehet s nem szabad egy névvel reklámozni. »Pestre csak jónévű sztárral lehet menni!« — mondta kurtán és rosszkedvűen az impresszárió és ezzel megszakadtak a tárgyalások.

Kíváncsian érdeklődtem, hogy milyen az irányuk, a törekvésük, mi a művészi hitvallásuk? A naturalista színjátszást tartják-e csak célszerűnek, avagy stílust is szabad bevinni a színészi munkába? Helyesnek találják-e az expresszionista rendezést és színpadi felfogást? Mi a véleményük a legújabb moszkvai kísérletekről?

— Mi mindent megpróbálunk és megfogunk próbálni, — mondta Sarov ur. — Semmiesetre sem vagyunk merev és elvakult naturalisták, ahogy azt többen hiszik rólunk. Természetes, hogy a realistákat (Gogol, Gorkij, Csekov, Ibsen stb.) realista felfogásban játszunk, de a klasszikusokat már stílussal dolgozzuk ki. Az expresszionista és futurista kísérleteket sok figyelemmel és megértéssel kísérjük, sajnos, mindegyik megértő közönség és megfelelő színpadi technika ilyen kísérleti darabok eljátszására. Mi a művészetnek vagyunk katonái és munkásai, nem pedig egyes művészi irányoknak. A szerzők hitét, törekvését és mondanivalóját visszük a színpadra, így nagyon sok művészi irányt foglalkozunk. Mindenben és mindenkor tökéletesen akarunk nyújtani; ez a nálunk programunk.

Vándorolnak, vergődnek városról-városra, országról-országra, a nyugalom, az otthon talán sohasem jut eszükbe. Nagyon komolyan, nagyon alaposan csinálják művészetüket. Hittel, Szívvel, Tudással. Szeretnénk Gligázi siker csatog és dörög mögöttük, de ők csak tovább mennek, mint hazátlan, nyugtalan-vérű vándorkomédiások, akik a művészetre és nem az életre születtek. Mennek, vándorolnak és felszántják a nézők százazreinek álmos, lelki ugarát és gyémántokat hintenek a barázdákba.

Szenteleky Kornél.

A suboticei polgármester megvált állásától?

A radikális-párt földmivescsoportja nincs megelegedve a közigazgatás vezetésével

A suboticei városházán már napok óta erősen tartja magát az a hír, hogy a közigazgatás vezetésében rövidesen személyi változás fog bekövetkezni. Malagurszki Albe polgármester megvált állásától. A polgármester távozásáról elterjedt hírek nagy meglepetésként hatottak és úgy a helyi politika, mint a város társadalmi körében különféle képpen kommentálják ezt a hírt.

Mint értesülünk Malagurszki polgármester távozása csaknem befejezett tény és valószínűleg Párisból való hazaérkezése után már meg is történik a felmentése. Távozását illetőleg a suboticei radikális-párt több vezetőtagjától azt az információt kaptuk, hogy a közigazgatás vezetésében küszöbön álló változás a pártszervezet földmivescsoportjának a kívánságára történik. Malagurszki Albe ellen ugyanis a radi-

kális-pártban erős ellenzék alakult, különösen a földmivészek között. A pártban már hetek óta huzódik a válság, amelyet a párt mérsékeltebb elemei igyekeztek elsimítani, de a legutóbbi közgyűlés előtt történt pártértekezleten, amelyen — mint ismeretes — a tanács a városi földadó javaslatáról tanácsko-

A petrovaradini háromszoros gyilkost elfogták Mitrovicán

A gyilkos arnauta barca a csendőrökkel — Hasszán Muftár sulyosan megsebesült — Hordágyon szállították Petrovaradinra

Novisadról jelentik: Hasszán Muftár közlegényt, aki a pravoszláv husvét vasárnapján a petrovaradini várban agyonlőtte Panics Milán és Kokotovic Dusan élelmezési főhadnagyokat, valamint Uspenszki Gleb orosz ezredest, két század katonaság és háromszáz csendőr vette üldözőbe, de két hétig nem tudták a szökevény arnauta nyomára akadni. Már-már agylátszott, hogy a merénylő — aki egyizben már megszökött a katonaságtól és három évet töltött külföldön — egérutat nyert és sikerült ismét külföldre menekülnie, amikor szombaton a petrovaradini állomásparancsnokság értesítést kapott, hogy a gyilkost Mitrovicán elfogták és letartóztatták.

Hasszán Muftár üldözői különösen a Száva meptét tartották erősen szemügyben, mert közelálló volt az a feltevés, hogy a háromszoros gyilkos arnauta, ha nem jutott még el külföldre, Bosznián és Hercegovinán át Dél-szerbiába menekül, ahol azután úgy elbújhat, hogy büne örökké megtorlatlanul maradhat.

Május elsején késő este a mitrovicai

zött, ismét sulyos támadások érték Malagurszki polgármestert s ezek a támadások megrendítették állását.

Hir szerint Malagurszki polgármesteren kívül több tanácsnok felmentését is kérni fogja a radikális-párt elégtelen csoportja és ebben az ügyben szintén megindultak már a tanácskozások.

Szavaparton egy fedetlenfejű, mezitelen lábú, katonaruhás alakot láttak a csendőrök, amint ott egy csónakot akart elkötni, hogy azzal a Száva tulsó partjára juthasson. A csendőröknek feltűnt a gyanus viselkedésü ember. „megállj!”-t parancsoltak neki, amire az ismeretlen ember több lövéssel válaszolt. A csendőrök viszonyozták a tüzet és ez alkalommal jobb céllovőknek bizonyultak, mint az arnauta, mert eltalálták a rájuk lövöldöző katonát, aki sebesülten összeesett. A csendőrök erre rárohantak, elvették a puskáját, töltényeit és elfogták. Hordágyon kellett a sebesülte szállítani és Mitrovicáról telefonon értesítették a katonai állomásparancsnokságot, hogy a sebesülten fogságba jutott katona azonos a sokat keresett háromszoros gyilkossal: Hasszán Muftárral, akit az állomásparancsnokság utasítására szombaton hordágyon atbaindítottak Novisadrára.

Petrovaradinban futótüzként terjedt el a gyilkos elfogatásának híre és mindenütt megnyugvással fogadták, hogy a három ártatlan ember gyilkosa földi bírái elé kerül.

A csongrádi bombapör vádlottait a budapesti ítélőtábla is felmentette

Az ítélőtábla is megállapította, hogy veréssel kényszerítették ki a beismerő vallomásokat — A főügyész megnyugodott a fölmentő ítéletben

Budapestről jelentik: A csongrádi bombamerénylők bűnügyében a tábla szombaton folytatta a főtárgyalást. A bíróság kihallgatta Ruttkay György miniszteri segédtitkárt, aki elmondotta, hogy részvett a nyomozásban, jelen volt, amikor a vádlottak minden kényszer nélkül beismerő vallomást tettek. A tanut vallomására megeskették.

Kehler főügyész helyettes ezután elmondotta vádbeszédét, amelyben kifejtette, hogy nemcsak gyanúokok, de kétségen felül álló tények igazolják, hogy a hét vádlott bűnös a csongrádi bombamerényletben.

— A megsértett jogrend, a szerencsétlen áldozatok kiöntött vére megtorlást követel — fejezte be vádbeszédét a főügyész helyettes — nem is beszélve arról a sulyos erkölcsi kárról, amely az ország jóhírnevét mindenfelé a világban csorbította. Azzal a kérelemmel fordultok a nagytekinthető ítélőtáblához, méltóztatnék az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatni, a vádlottak bűnösségét megállapítani és a bűnösség fokával arányban álló büntetéssel sújtani őket.

A vádbeszéd elhangzása után a vádbeszédekre került a sor. Széchenyi Jenő dr. beszédében kifejtette, hogy a rendőrség nem nyomozott helyes irányban, amikor a bombamerénylettel a csongrádi ébredőket gyanúsította. A nyomozást tisztán a közhangulat hatása alatt vezették Sinkó és társai ellen, akikről már a nyomozás másnapján kiderült, hogy semmi közük nem volt a bűntényhez. Diószeghy miniszter

tanácsos azonban a rendőrséget utasította, hogy az ébredőket tartóztassa le, mert csak ők lehetnek a tettesek. A rendőrség erre kötelességből igyekezett az ébredőkől vallomást kicsikarni olyan eszközökkel, amelyeket nyomozó hatóság senki ellen nem alkalmazhat. A veréssel kikényszerített beismerő vallomásoknak nincs semmi értéke, a bíróság ezeket nem veheti tekintetbe annál is inkább, mert a kiegészítés során sem nyert beigazolást az, hogy a vádlottak önként tették vallomást annak idején a nyomozás vezetőinek.

Utain dr. védőbeszédében azt vitatta, hogy egyetlen tanu, egyetlen bűnjel sem áll a bíróság rendelkezésére, mely a vádlottak bűnössége mellett szól.

A tanács elnöke Méro Géza dr. rövid tanácskozás után kihirdette az ítéletet, amely szerint az ítélőtábla a háromszoros gyilkossággal és huszonöt rendbeli gyilkossággal kísérletével vádolt Sinkó és társai ügyében az elsőfokú bíróság által hozott ítéletet ítélet helybenhagyja. Az ítélet indokolásában a bíróság kiemelte, hogy a kiegészítés során kihallgatott tanúk vallomásai is megerősítették az elsőfokú bíróság ítéletének azt a megállapítását, hogy a vádlottak a beismerő vallomásokat kényszer hatása alatt tették.

A főügyész helyettes a tábla ítéletében megnyugodott, az ítélet azonban nem jogerős, mert a vádlottak védői által benyújtott semmisségi panaszokat a tábla a kuriához terjesztte fel.

Élet-halál harc a parancsnoki hidon

Egy ittas hajófűtő le akarta szaral a nyílt Dunán a kapitányát

Novisadról jelentik: Mozivászonna kiváncsi izgalmas jelenet játszódott le május elsején délután négy órakor a hajószindikátus tulajdonát képező Makedonia nevű tehervontató gőzösön.

A Makedonia Almásról jött Novisadrára, a hajó kapitánya: Kraskovic Artur éppen a szükséges rendelkezéseket eszközölte, hogy a hajó Novisadon kiköszön. A parancsnoki hidon állott és onnan vezényelte a gépházat, amikor a szöcskővön tett intézkedéseit tuharsogta Spiroza Franc crnovicsi, montenegrói származású ittas fűtő ordította. A kapitány idegesen rászólt a fűtőre, hogy maradjon csendben, mert miatta parancsait a gépházban nem hallják. A rendentasítás annyira felbőszítette a fűtőt, hogy hatalmas kést rántott elő és hangos szidalmazás közben a parancsnoki hidra futott, a kést magasra tartva rárontott a kapitányra.

— Te akasztottad a szerbeket Mitrovicánál, most lakolsz érte és meghalsz — ordította az ittas ember és teljes erejével a kapitány felé szart, aki félreugrott, de a következő pillanatban az ittas emberre vetette magát. Mialatt a kapitány és a fűtő között a parancsnoki hidon élet-halálharc kezdődött, a hajó teljes sebességgel haladt a part felé. A parancsnoki hid padlóján hempergő két ember közül a fűtő a hid karfájára erősitett vészjelző sip közelébe lérközött, azt megrántotta, mire a gépész a hajót megállította, oly hirtelen, hogy a hajó után odakötött gabonával megrakott kilenc nagy uszoly egymáshoz ütődött és egy gomolygában a Makedoniához közeledett. A gépész észrevette a fenyegető veszedelemet, szinte másodperceken belül újra mozgásba hozta a hajót és így sikerült az összeütközést elkerülni. Közben a kormányos a hajóskapitány segítségére sietett és kettőjüknek sikerült Spirozát megfékezni. Amikor a hajó partot ért, a kapitány rendőröket hívott, akik átvették a megkötözött fűtőt és kocsiba a rendőrségre vitték, amely átadta az ügyészségnek.

Ébredő-szellem a sentai rendőrségen

Küldöttség megy a belügyminiszterhez

Senta város lakosainak nyugalmát sulyos és elítélendő események zavarják. A panaszok szerint a sentai városházán ébredő-szellem lett urra s a város lakóinak pénzén fizetett tisztviselők — alantasabb hivatalnokokról van szó — az ügyek intézésénél nemcsak nemzeti-ségi, hanem felekezeti különbségeket is tesznek a zsidó vallású polgárokat állandó insultusok érik. A szerbek jogos büntetéssel hivatkozhattak eddig arra, hogy a szerbség körében ismeretlen volt eddig a vallási gyűlölködés és az antiszemitizmus. Érinthető, hogy a sentai vezető szerbeket is felháborítja, hogy most egyesek a demokráciának ezt a szellemét meghamisítva, antiszemita heceket színhelyévé alacsonyítsák le az állami hivatalokat. Április 30-ikán történt, hogy egyik rendőrtisztviselő, mint megirtuk, minden jogalap nélkül letartóztatott egy közhecsülésben álló sentai polgárt, Weinberger Lipótot, mert egy lakáshivatali jegyzőkönyv elírását megtagadta. Ugyanakkor az egyik detektív azzal fenyegette meg Gans Mendel ortodox zsidó vallású polgárt, aki a főkapitányhoz akart fordulni, hogy levágja a zakállát és a pajeszát. Hogy a fenyegetésnek nagyobb súlyt adjon, elő is vette ollóját és csattogtatni kezdte. Mikor Gans ez ellen tiltakozott, a detektív ráparancsolt a rendőrökre:

— Zsidónak ne merjétek semmiféle aktáját elintézni!

A detektív ellen semmiféle megtorló intézkedés nem történt. Ez annyira felbátorította a detektívet, hogy máje

elsején, amikor a zsidók kijöttek a rituális fürdőből, ugyanez a detektív *Ehrenfeld Herman* órást *arcul köpte*, *Schwab Simon* kereskedőt pedig reprodukálhatatlan kifejezésekkel lezsírdózta. Ugyanez a sor jutott ki dr. *Barta* szentai ügyvédjelöltnek és *Schlesinger* Lajos kereskedőnek.

A szentai orthodoxok megunták a sok inzultust, értekezletet tartottak, amelyen elhatározták, hogy száztágu deputációt menesztnek a belügyminiszterhez és memorandumban kérnek orvoslást sérülmeikre.

A szentai szerbesség vezetői a legnagyobb mértékben elítélik a detektív okvetetlenkedéseit s azt, hogy a felettes hatóságok ezt tűrik s a társadalmi és politikai élet szerb nemzetiségű vezetői önként jelentették be, hogy csatlakoznak a deputációhoz.

TINTA

Jókai kezeirása

Sokáig nézegettem a készülő kiállításán a Jókai kezeirását, kezdve attól az ákombákom leckétől, melyet Mórleka az édesanyjához intézett addig a francia nyelvű fogalmazványig, mely a párisi disztrakciónál mondott pohárköszöntőt vázolja föl.

Engem ezuttal az írása érdekelt s anélkül, hogy írásszakértő lennék, vagy írásvizsgáló, csakis puha, olvagtág vonásaiban gyönyörködtem. Vajjon hány betűt róhatott életében? Ez az alkotó lángész többet írt, mint egy díjnok, ki éjjeli-nappal kőrmöl. Kiválasztani a sok millió betű közül egyetlenegy, megállni előtte, tündönni kedves kacskaringóin, olyan szeszélyes szórakozás, mint bámulni az óceán egy csöppjét, melyet körmünkre veszünk. A tenger egy csöppje meghatározható. Érezzük mögötte a végtelent.

Annyi bizonyos, hogy szeretett írni. Nemcsak az írást szerette, hanem magát a betűvetést is, azt a piszmogó babra munkát, mely már a kész gondolatot lerögziti és sok írónak oly gyötrelmet okoz, hogy kezét megfogja tőle a görcs. *Flaubert* imádkozta a betűvetéssel járó bibelődést, kétszáz ludtollat tartott, melyet maga metszett, hegyezett, hogy kellő pillanatban kezénél legyen az, amelyik éppen kell s belemélyhasson gazdag fegyvertárába. Jókai szintén élvezetét lelhetette ebben. Nála arányosan egygyé olvadt a kéz és képzőlet játéka. Ezt látom azokból a kutyafuttában való észrevételeiből, melyeket jegyzőkönyvben találok, hivatalos jelentéséből, melyet Kossuth Lajos kormányzónak írt Rózsa Sándor elfogatásáról s halhatatlanná vált regényeinek lapjairól egyaránt. Könyved, rajzos vonala a betűvetés gondjáról tanuszkodnak s a benyomás mindig kellemes. Egy regényes lélek tükörződik itten. Némely betűje hősi mozdulattal az égbe tör, mintegy viv valamilyen mesebeli szörnyrel, a másik kecsesen, karcsúan omlik el, az álom ködében. Eleinte a fekete tintát használja, a lila csak később, pályája közepén tűnik föl, de ehhez holta napjáig ragaszkodik. Ha szemlélem a finom, lila vonásokat a fehér papíron, hősnőire gondolok, kiknek alabastrom-homlokai van s olyan valószínűtlen-lila szeme, mint ez a tinta.

Még valamit észre veszek, azt, hogy írása mennyire emlékeztet a kortársaira, *Arany*, *Petőfi* és általában a tizenkilencedik századbeli magyarok írására. Laborfalvy Rózsa leveleit például össze lehet tévesztetni egyik nagyanyám leveleivel, melyeket ládamban őriztek. Azok, kik egységes műveltségben élnek, öntudatlanul át-

veszik egymás betűit, közös stílust alakítanak ki. A franciák betűi is hasonlítanak egymáshoz, akár *Anatole France* írja őket, akár egy lyoni szátoács. De a betűvetés művészete a huszadik században határozottan hanyatlott. Iróink kezeirása nem ily regényes többé, legtöbb esetben nem is szép, vonásuk szállás, gyerekes, ideges. Új kor nyomta rá bélyegét. Ugy látszik tudják, hogy nem ez a gondolatközlés egyetlen módja, írás közben gyorsírássra, gépirásra, diktáfonra gondolnak, türelmetlenkednek,

hogy minél hamarabb célhoz érjenek. Ki utazik csészán, miután föltalálták a repülőgépet? Egyes szócsoportjaik olyanok, mint az összegubancolt idegcsomók, vagy az örültek kócos hajzata. Többnyire stílustalanok.

Ne legyünk azonban igazságtalanok. Mi még nem ismerhetjük föl a mai betűk varázsát. Unokáink bizonyára meglátják a mostani nagyok kézírásában e zaklatott kor szellemét és époló áhitattal állanak majd előttük, mint én most itten.

Kosztolányi Dezső

A tájékozatlan nagykövet

Gróf Nemes Albert római magyar követ lemondott — Kiderült, hogy még a magyar miniszterek nevét sem tudja — Az olasz király és Magyarország területe

Budapestről jelentik: A római interparlamentáris konferenciára kiküldött magyar képviselők látogatása a Hoyos-ügyön kívül — amelyről a *Bácsmegyei Napló* már beszámolt — másik botránnyal is járt, amelynek következtében gróf Nemes Albert római magyar nagykövet lemond állásáról. A lemondásnak az oka egyszerűen az, hogy a képviselők a nagykövettel való személynél érintkezésük során megállapították, hogy Nemes gróf *felháborító módon tájékozatlan a diplomácia terén* és a legnagyobb mértékben alkalmatlan megbízására. Valahányszor a delegátusoknak a nagykövettel érintkezniök kellett, mindig egyes alkalommal kínos bizonyossággal kiderült, hogy Nemes gróf *nem tudja, kikkel áll szemben, azt sem tudja, Magyarországon kik a miniszterek* és általában a magyarországi viszonyokról semmi tájékozottsága nincs. Tájékozatlansága folytán a személyi incidensek-

nek is egész sorozata merült fel, olyannyira, hogy az általa adott teára több magyar képviselő el sem ment.

Híres esete gróf Nemes Albertnek az, hogy amikor egy ízben az olasz király az iránt érdeklődött nála, hogy mekkora területet veszített a háború után Magyarország, Nemes a legnagyobb egyszerűséggel azt válaszolta:

— Nem tudom.

Huszár Károly, a nemzetgyűlés elnöke ezek miatt elhatározta, hogy gróf Nemes Albert tevékenységét a nemzetgyűlés nyílt ülésén fogja elbírálni és a kormány figyelmébe ajánlani. A gróf megtudta ezt és azt az üzenetet küldte Huszárnak, hogy ő *máris elhatározta lemondását*, kéri a delegátusokat, hogy a római incidensekhez itthon további konzekvenciákat ne fűzzenek. Gróf Nemes Albert lemondását írásban már el is küldte a magyar kormánynak.

Rövid vizit

a természet nyolcadik csodájánál

Ragusa, április hó.

Signorina Mathildát, a majomszabásu nőt és édesapját, egy névtelen emberszabásu majmot, a váralatti kikötőben mutogatják óriási érdeklődés és tizenöt dinár beléptidő mellett. A török betörés óta ez Ragusanak az első komoly szenzációja. Ma mindenki Mathildeban utazik, mindenki róla beszél és a kts majomnak összehasonlíthatatlanul nagyobb sikere van a csinos angol színésznőnél is, aki egész nap tragikus pózokat áll a lepadli strandon.

A bejáratnál vöröshajú, pofaszakállas, vígyorgó ur fogadott hajlongva. Az első pillanatban azt hittém, hogy szintén a családhoz tartozik. Mások is hasonló tévedésbe estek, körülállták és megbámulták. A megszólalásig hasonlított egy műveltebb csimpánzhoz.

A sátor mélyén misztikus vörös féltomáiban, lila kereveten fektült az európai nő és a borneói gorilla egyetlen édes gyermeke: signorina Mathilde cigarettázva. A teste szabad prédául volt kitéve a látogatók szemének, teljesen meztelenül, csak a derekára simul egy sárga óv, olyanféle, amilyent a néger nők hordanak. A karjait, lábait és a mellét sűrű, piszkosbarnába játszó, vörhenyes szőrzet borította. Egyáltalán nem mondható ingerlő látványnak. A haja rövid, négeresen göndör, akár az enyéni. Csupán a combjával vakítófehérek. Az arca és az alakja túrhatóan csinos. Ha ezt a sok szőrfeleslegyet leborotválna magáról, némi jóakarattal bele is lehetne szeretni. A közönség igen neveletlenül viselkedett. Mindenféle pikáns megjegyzéseket tettek Mathilda származására vonatkozólag és egy szemtelen dalmát fiatalember sajátkezűleg meghuzzalta öngyűsége szőreit, vajjon eredetiek-e. Mire a signorina dübösen bekeharapott a dalmát ficsur pra-

lijába. Ugy kellett neki. Mért nyulkált a más szőrzetében.

Az egyik német ur tüzetesebb tanulmányozás alá vette a természet nyolcadik csodáját és megkérdezte az impresszáriót:

— Farka nincsen?

Az impresszárió tagadóan rázta a fejét. De a német megmakacsolta magát és elméletekkel bizonyította, hogy Mathildának okvetlenül farokka kell bírnia. Hosszas és mulatságos vita után az impresszárió mérgesen feltárta Mathildát illetékes helyen és a német elmélete dugába dőlt. Mathildának tényleg nem volt farka. A majmok közt ő képviseli a fajji dekadenciát.

Az impresszárió meséje Mathilde eredetéről és családfájáról egyébként a következő: X. Y. olasz tengerésziszta hajótörést szenvedett a csendes óceánon. A szerencsétlenségéből csupán a leánya menekült meg, akit a világ egy elhagyott szigetre vetett. A szigeten emberszabásu majmok éltek. Férfi nem volt. Ha nincsen, a számár is jó — gondolta a signorina, ahogy kibeverte a fáradalmakat és összeszűrte a levelet az első gorillával. Az ő szerelmük gyümölcse Mathilde. Az anyja időközben meghalt. A tatája nevelte fel fáradtságot és áldozatot nem kimélve. Mint észrevettem, egész modern nevelésben részesítette drága gyermekét. Aztán arra ment egy hajó és a signorinát a papával együtt bevagonizták. Hogy ezt a mesét ki szopta ki az újjából, a vén gorilla-e, avagy a lánya, avagy netán az impresszárió, az rejtély. Tény, hogy most dalmáciai köruton vannak.

Mikor idáig ért megható elbeszéléssel a vörös férfi, hátul, a sarokban, felordított valaki. Mindnyájan odarohanunk.

— A signorina papája — mutatott a vastag rúcsokkal ellátott ketrecre a pofaszakállas direktor és a gorilla ismételtén iszonyu méltatlankodó bölgést hallatott. Bizonyára mélyen megvult sértve, hogy ilyen sokáig mellőzték, vagy az impresszárió szemérmetlen hazudozásai háborították fel, nem tudom. Egy jobb-érzésű családapának mindenestre elviselhetetlen, hogy családí ügyeit az egész dalmát tengerpart előtt szellőztessék.

Alaposan szemügyre vettem a vén csabítót. Egyáltalán nem látszik ellenállhatatlannak. Egy tisztos vénségben megöszült gorilla ő, aki beleöszült az olasz nőbe. Jobb nő lehetett. Mig Mathildeval megkülönböztetett tisztelettel bántak, szegény tatuskáját lakat alá tették, mint egy befőtőt. Erre, az impresszárió szerint, azért volt szükség, mert az öreg a multkoriban összepofozta a signorinát. De istenem, egy apának elvégre joga van a saját édes gyermekével szemben testi fenytéret alkalmazni? Mi lenne, ha minden édesapát, aki nyakonvágja a kölykét, vasravernének?

A ketrec mellett egy foxi kutya okvetetlenkedett. Folyton beleugatott az impresszárió magyarázataiba, nagyképpen helyeselt, vagy tiltakozott és a hangadó személyiséget játszotta. Mindenáron érvényesülni akart. Feltűnést viselkedésben szenvedett. Hogy viselkedett neki, az biztos, mert rengeteget vakaródzott. Öreg életunt kikülfőtös kutya lehetett, épp úgy ledaráfta monoton csaholással mondogáját, akár a gazdája.

Mathilde felült a diványon és keresztbe tette a lábait. Valaki szemtelenül felröhögött, de egy jószívű cseh nő leintette:

— Azért, mert valakinek majom a papája, nem illik mindjárt lenézni.

A signorina járkálni kezdett. Eirehajolt gerinccel sétált és minden lépésnél lomhán a combjára ütött a karjaival. Egy majom biztosan undorral fordult volna el tőle. Neki ez tulságosan emberi. Egy férfinak viszont azért nem támadhat rá gusztusa, mert tulságosan majom. Mi a sorsa tehát ennek a szerencsétlen öszvérnek? »Pártában marad« — mondja részvétel az olvasó. Pedig dehogy. Mathildának kéréje is akad már. Nem a borneói őserdőkből. Egy ftumei heringkereskedő csapja neki erősen a szelet.

Milyen halmeresztően ünnepléses pillanat is lehet az, amikor a szerelmes udvarló megkéri a szőrös signorina szőrös kezét és ő szemérmesen az őz gorilla ketrecére mutat:

— Beszélje meg az édespapával! . . .

Tamás István.

Ellopott és megkerült főispáni fizetés

A bejelentőhivatal egyik detektívje lopta el Gyogyevics főispán fizetését

Május elsején a szuboticeai városi főpénztár ablakából ellopták Gyogyevics Dragoszláv főispáni fizetését és fizetési könyvecskéjét. A lopás másodpercek alatt történt, hihetetlen vakmerőséggel. Pénteken délelőtt ugyanis Marcikics főispáni tikkár Gyogyevics főispán megbízásából átment a pénztárhoz, hogy a főispán májusi fizetését felvegye. Amis Jaramazovics pénztárnok a pénz kiutalása körüli teendőket végezte, Marcikics átment a szomszédos hivatali szobába, hogy egy másik ügyet elintézzon. Távollétét Jaramazovics nem vette észre és a pénzt a fizetési könyvecskével az ablakba tette. Mire azután Marcikics visszatért a pénztárhoz, a pénz és a könyvecske eltűnt az ablakból.

A rendőrség, amint értesült a vakmerő lopásról, nyomban nyomozást indított. A gyanu már az első percekben *Krisztofrovics Istvánra*, a bejelentő hivatal egyik detektívjére hárult, aki ugyanakkor vette fel a fizetését a pénztárnál és rajta kívül senki sem tartózkodott a pénztárablak közelében.

A rendőrfőkapitány utasítására több detektív bement a bejelentő hivatalba, ahol Krisztofrovics dolgozott és két-

dőre vonták, a detektív azonban tagadt. A detektívek erre átkutatták a bejelentő hivatalát, de a pénz nem került elő. A rendőrség ezeketán más irányba akarta terelni a nyomozást, a mikor szombaton délelőtt fordult történt az ügyben. Mánics István, a bejelentőhivatal tisztviselője ugyanis szombaton délelőtt, amint egy aktát keresett, az egyik fiókban megtalálta Gyorgyevics főispán fizetési könyvecskéjét és a pénzt is. Felfedezéséről nyomban jelentést tett a rendőrségen. A rendőrség ezek után újra vallatásra fogta Krisztoforovicsot, aki a bizonyítékok sulya alatt beismerte a lopást.

A tolvaj detektívet letartóztatták és átadták a szubotcai ügyésznek.

Oszták-magyar-cseh föderalista állam?

Gömbös Gyula „leleplezése” egy fajvédő vacsorán

Budapestről jelentik: A fajvédők pártja vacsorán ünnepelte meg Hindenburg megválasztását. Gömbös Gyula volt az ünnepi szónok. Rámutatott arra, hogy a német nép végre feleszmélt. Ha összeültek volna a politikai bölcsek és latolgatták volna, hogy mely választás kedvesebb az antantnak, valószínűleg sem Hindenburgot, sem Marxot nem választják meg, hanem valakit, aki mindenkinek kedves, csak a német népnek nem. Ha annakidején nálunk is okoskodni kezdtek volna a politikai bölcsek — mondotta — akkor nem választották volna meg a kormányzót sem. A gyors kezdeményezés azonban sokat jelent a nemzetek életében.

Gömbös ezután a Hindenburg elnökké választásával előállott helyzetről beszélt.

— A Duna-konföderáció természetesen még mindig kísért. — mondotta. — *Hallom, hogy nemrég összeültek Budapesten magyar, oszták és cseh urak és azt beszélték meg miképpen volna lehetséges — magyar—oszták—cseh föderalista államot létesíteni. Ez ellen mi vétőt kiáltunk, mert ebben a konföderációban Magyarország huzná a rövidet. Nem érzem magam jól olyan államszövetségben, amelyben a régi ellenségek új uniformisban vigyáznak ránk. Hindenburg győzelme ebben a kérdésben is döntést hoz, mert megkezdődik az a processzus, amely a békeszerződésnek revíziójához vezet.*

A klecki gyilkosság

Négy vádlottat egy-egy évi börtönrre ítélték

Becskerekéről jelentik: A becskerek törvényszék szombaton tárgyalta Post Miklós és öt társbűnügyét, akik Klecki Erski Mátyás becskereki földmivest, Turinszki Dusa becskereki földmivest pedig sulyos megsebesítették.

Ez év január negyedikén történt, hogy Erski Mátyás és Turinszki Dusa becskerek földművesek Bánátski-Dvorról hazatérőben este kilenc felé be akartak térni Kleckén az Arnóli-féle korcsmába, ahol éppen hál volt. A korcsma ajtajában Dama Miklós klecki legény utjukat állta Erskiéknek és meg akarta őket beengedni, mire veszekedés történt közöttük. A veszekedés hevében egyikük késsel megszurta Dámát, aki segítségért hívott és több legénytársával átment a két becskereki földművesre. A két gazda futásnak eredt, de Turinszkit hamarosan utolérték és összeverték, majd Erskit vették üldözőbe, akit a temető alatt értek utól. A védekezni nem tudó Erskit véresre verték, sőt a támadók egyike késsel a hátába szurt, úgy,

hogy Erski rövid kilódás után meghalt. A csendőrség a támadókat: Post Miklóst, Dama Miklóst, Agnotin Jánost, Gesztrich Mátyást, Stump Pétert és Repp Józsefet letartóztatta és átadta az ügyésznek, amely gyilkosság címén emelt vádat ellenük.

A törvényszék április 16-án már tárgyalta az ügyet, újabb tanúk kihallgatása végett azonban a tárgyalást akkor elnapolta. A szombati tárgyaláson több tanút hallgattak ki, akik azonban nem tettek lényeges vallomást.

Makszimovics ügyész vádbeszéde után dr. Levin Ignác Erski felesége és gyermekei nevében háromszázezer dinár kártérítést kért, dr. Hubert Zsigmond pedig Turinszki részére követelt kártérítést gyógykezelés címén, majd a vádlók: dr. Makusics József, dr. Julius Armin, dr. Kartal Arpad és Gresics Pál mondották el védőbeszédüket. A bíróság végül kihirdette az ítéletet, amely szerint Post Miklóst, Dama Miklóst, Augustin Jánost és Gesztrich Mátyást fejenként egy-egy évi börtönrre, Repp Józsefet pedig három hónapi fogságra ítélte. A hatodik vádlottat, Stump Pétert felmentette.

Az ítéletben az ügyész és a vádlottak is megnyugodtak.

Nyolc évig vizsgálati fogságban

Két gyilkos asszony póre a novisadi táblán

Noviszadról jelentik: A novisadi tábla szombaton tárgyalta Vastag Jánosné, született Hartman Mária és ifjabb Vastag Andrásné, született Varnyu Vera jászovói asszonyok bűnperét, akiket a kikindai törvényszék 1918 szeptemberében megtartott főtárgyaláson gyilkosság miatt tizenöt-tizenöt évi fogságra ítélte. A két asszony már *nyolcadik éve van vizsgálati fogságban*, mert ügyüket, a közbejött forradalom miatt a tábla mindezeideig nem tudta letárgyalni.

Még 1917-ben történt, hogy Vastag András, 67 éves, jómódu jászovai gazda hirtelen meghalt. A községi orvos és a hatóságok a halál okául szívszélhűdést állapítottak meg. Később azonban a községben arról kezdtek suttogni, hogy Vastag András nem szívszélhűdésben halt meg, hanem két menyét, Vastag Jánosné és ifjú Vastag Andrásné mérgezte meg. Hat hónap múlva a csendőrség is megindította a nyomozást és az alapos gyanúkok alapján letartóztatta Vastag András két menyét, akik a csendőrségen be is vallották, hogy özvegy Gligorin Ignácné, szül. Rajkove Mária 66 éves jászovói kuruzslóasszony segítségével apósukat arzénrel megmérgezték. A kikindai törvényszék 1918 szeptember 21-én közvetlenül a forradalom előtt a két asszonyt, mint *bűntettesársat*, Gligorinnét, mint *bűnszegédet* gyilkosság büntetésében mondotta ki bűnösnek és a két Vastagnét 15—15 évi fogságra, a kuruzslóasszonyt pedig *hat évi fogságra* ítélte. A vádlottak az ítéletet megfellebbezték, mire a törvényszék az iratokat a *szegedi* táblához terjesztette fel.

A forradalom kitörésekor a két gyilkos asszonyt és a kuruzslónőt a tömeg kiszabadította a kikindai ügyesség fogságából és egy hónapig szabadlábon is voltak, amíg a jugoszláv hatóságok a két Vastagnét újból letartóztatta. A kuruzslóasszony azonban *titokzatosan eltűnt és azóta nyoma veszett.*

A novisadi felelősségi bíróság eddig nem tudott ebben az ügyben másodfokon ítélni, mert az iratok a *szegedi* táblánál voltak és csak most sikerült azokat *diplomáciai* úton megszerezni. A táblai tárgyalás lefolytatására, minthogy a

bűnper iratai magyar nyelvűek, magyar tanács alakult, amelynek elnöke Aranczy Sztankó táblai tanácselnök, míg a tanács tagjai dr. Kis János és dr. Szekulics Lázár táblabírák, a közbírák dr. Józics Milorád főügyész képviselte és a védelmet dr. Klein Rezső ügyvéd látta el.

A felelősségi bíróság helybenhagyta az elsőfokú ítéletet. Az elítéltek és a főügyész semmisségi panaszokat jelentettek be.

HIREK

— A közigazgatási püspök pásztorlevelet bocsátott ki Prágából jelentik: A közigazgatási püspök pásztorlevelet bocsátott ki, amely valószínűleg felhívja Csehszlovákiában a kulturharcot. A püspök pásztorlevelében azzal a felhívással fordul híveikhez, hogy ne törődjenek a parlament által megszavazott ünnep-törvénnyel, hanem tekintet nélkül erre, Nepomuki Szent János napját tovább is ünnepeljék meg.

— Az angol trónörökös a Fokvárosban. Londonból jelentik: A walesi herceg körutján Délafrika székvárosába érkezett. A herceg, akit a lakosság legkülönbözőbb rétegei és a hatóságok vezetői nagy tisztelettel fogadták, letette az új fokvárosi tudományegyetem alapkövét.

— Politikai gyilkosság Pozsonyban. Prágából jelentik: Pozsonyban egy népgyűlés alkalmával Nemes szocialista párttitkárát a kommunisták megtámadták és leszúrták. Nemes belehalt sérüléseibe. Altalában az a meggyőződés, hogy a gyilkosság a kommunisták politikai bosszúműve. Nemes azelőtt a kommunisták pártjának volt tagja, de onnan önként kilépett és a szociáldemokratákhoz irakozott be.

— Halálozás. Knyezsevit Markó tábornok felesége, Knyezsevit szül. Sokolca Olga, hosszas betegség után, hatvanhat éves korában, Noviszadon április 30-án meghalt. Tetemét Szubotícán családi sírköve mellett helyezték örök nyugalomra. Knyezsevit Milos szentai polgármester édesanyját gyászolja az elhunytján.

— Románia új egyháztörvénye. Bukarestből jelentik: A kormány a legközelebbi napokban terjeszti a parlament elé azt a törvénytervezetet, amely az egyházaknak az államhoz való viszonyát és a vallásgyakorlatot szabályozza. A törvény a kisebbségi felekezetekhez tartozókat a legsérelmesebben érinti, mert privilegizált elsőbbséget biztosít az orthodox keleti egyháznak. A román állam e törvényvel a görög keleti vallást államvallássá teszi és a többi vallásfelekezettel szemben hegemoniához juttatja.

— Egész Európában csöndben telt el a májusi munkásünnep. A május elseji munkásünnep egész Európában csöndben telt el, nagyobb tüntetések és zavargások nélkül. Londonban a munkáspárt nagy felvonulást rendezett, amely a város középpontjából indult a Hyde Parkba, ahol nagy népgyűlés volt. Ilyen felirású táblákat hordoztak körül: *Vesszen a kapitalizmus! Támogassátok Szovjet-Oroszországot! Le a militarizmussal! A forgalmat sehol sem zavarták meg és baj nem történt.* Moszkvában nagy munkástömegek vonultak el Lenin emlékoszlopa előtt, ahol a népbiztosok üdvözölték a népet. Közel száz gyermek piros rövidnadrágban lépett el Lenin szobra előtt, sok nagy plakátot hordoztak körül, amelyeken Hindenburg és a volt császár karikatúrái voltak láthatók és felirások a Bul-

gáriában uralkodó terror ellen. Franze népbiztos feleskette az ujoncokat a kiábrándító harcra a burzsoázia ellen. Ausztriában a májusi ünnep zavargás nélkül telt el. A szociáldemokratapárt Bécsben népgyűléseket tartott, amelyeken a szónokok a nap jelentőségét méltatták. Ausztriában május elseje állami ünnep a törvény szerint és sokkal szigorubb munkaszünettel ülik meg, mint akár a vasárnapot. Minden üzlet be volt zárva, egy lap sem jelent meg, a villamoskocsik délelőtt nem jártak, csak délután 2 órától fogva indították el a külvárosi viszonylatokon közlekedő kocsikat. Délután az ünnepies fellebörgözött városába előtt látványos tornaverseny volt és este fényesen kivilágították a városházat.

— A suboticei kiállítás előkészületei. A suboticei kiállítás ügyében az iparosok és kereskedők hétfőn délután öt órakor a Lloydban ülést tartanak. Hétfőn este fél kilenc órakor a Lloyd választmánya tanácskozik a kiállítás előkészületeiről. A mezőgazdasági bizottságok elnökei szerdán, május 6-án délután két órakor a Lloydban együttes ülést tartanak.

— Radó Imre regénye a Ma Estében. A Ma Este című budapesti nívó és érdekes színházi újság új száma a jugoszláviai magyar olvasók számára kétszeresen érdekes. A lap megkezdte Radó Imrénét, a kiváló jugoszláviai író új regényének folytatásokban való közlését. Radó Imre írói kvalitásainak kétségtelen elismerése, hogy érdekes regénye egyidejűleg a Budapesti Hírlapban is megjelenik. A regényt legközelebb könyv alakban is kiadja a Pantheon budapesti könyvkiadó cég.

— Cáfolják a Chamberlain elleni kommunista összeesküvést. Londonból jelentik: A Morning Post hivatalos helyről arról értesül, hogy a Chamberlain elleni merénylet híre teljesen alaptalan.

— Családi dráma Becskereken. Becskerekéről jelentik: Megrendítő családi dráma játszódott le Becskereken. Hegyi István biztosítási főtitkár felesége, Hegyi Ilonka május 1-én tíz éves Vilma nevű lányával és aztán ugyancsak május 1-én öngyilkosságot követett el. A tanácsnoki uriaszonyt és lányát szállították a kórházba, ahol Hegyi pár órai kilódás után meghalt. A kislány állapota sulyos, de nem életveszélyes. Az exaltált, gyöngö idegzetű asszony tettét hirtelen elmezavarában követte el.

— Az olasz szenátus tárgyalja le a Mateotti-pórt. Rómából jelentik: Döntő stádiumba jutott a Mateotti-pört. Mateotti özvegye és Amendola képviselő hivatalos értesítést kapott, hogy mint pótmagánvádlók résztvehetnek a tárgyaláson, bizonyító anyagot szolgáltathatnak be és tanukat nevezhetnek meg. A tárgyalás a szenátus előtt lesz és nem a rendes törvényszéken. A Tribuna azt írja, hogy az államügyész még április 24-én megkapta az összes aktákat és a 67 gépirásos oldalra terjedő vádiratot legközelebb nyilvánosságra hozzák.

— Fasiszták és szocialisták viadala. Rómából jelentik: San-Pietroban, Pisa mellett a fasiszták megtámadták egy házat, melyben egy szocialista lakott és a szocialistát 16 revolverlövéssel megölték. Ravennában éjjel egy fasisztát, aki meg akarta akadályozni a május 1-éről szóló szocialista felragasz kifüggesztését, revolverlövéssel sulyosan megsebesítették.

— Baleset munkaközben. Szentáról jelentik: Horvát Antal huszonkét éves munkás május elsején a Grátféle fűrésztelpen hajította a lovakat, amelyek megbotránkodtak úgy, hogy Horvát bukott a kocsiról és az éppen arra haladó iparvasutó kocsinak két ujját levágja és a többit is megszerencsoltta. Sulyos sérülésével a szentai kórházba szállították.

Mit tartalmaz a csehszlovák-lengyel kereskedelmi szerződés? Versóból jelentik: A most aláírt lengyel-csehszlovák kereskedelmi szerződésben a szerződő felek a legmesszebbmenő könnyítéseket biztosítják egymásnak az átmenő forgalomban. Csehszlovákia kifejezett kötelezettséget vállalt, hogy tekintet nélkül a politikai helyzetre, biztosítja Lengyelországnak, hogy bármilyen természetű áruit területéről kiszállítsa és csehszlovák területen keresztül tovább szállítsa. Ez a kötelezettség Lengyelország számára lehetővé teszi, hogy cseh vállalatoknál bizonyos cseh árucikkeket rendeljen meg, anélkül, hogy ezzel veszélyeztetné a lengyel országos védelem működését. Csehszlovákia javára szolgál, hogy a cukorgyárak, serfőzők, párolóvállalatok stb. készítményeinek autonóm vámteleit leszállították, míg ezzel szemben Csehszlovákia hozzájárult a petroleumfeldolgozó üzemek autonóm vámteleinek mérsékléséhez.

Elítélték a bécsi Anker-kenyérgyár vezérigazgatóját. Bécsből jelentik: Két héttel tartó végtárgyalás után az országos törvényszék szombaton délelőtt hozta meg ítéletét Fried Arthur, az Anker-kenyérgyár vezérigazgatója fölött és árdrágításért nyolc havi súlyos börtönnel és tízezer schilling pénzbüntetéssel sújtotta, ami nemfizetés esetén további hat hónapra változtatható át. A pénzbüntetésért az Anker-kenyérgyár tartozik szavatossággal, a fogságbüntetésbe pedig az ítélet beszámítja a vizsgálati költséget.

Fekete himlőjárvány az Egyesült Államokban. Washingtonból jelentik: Az Egyesült Államokban fekete himlőjárvány lépett fel. Coolidge elnököt beoltották, mivel a sok ezer kézmosítás folytán fertőzésnek van kitéve.

Elítélték Pályi Edét. Budapestről jelentik: A büntetőtörvényszék Valentin-tanácsa pénteken tárgyalta Pályi Edé ügyét, aki 1924 november 28-án, amikor a parlamentből több ellenzéki képviselőt kivezettek, rátámadt Pataki József palotára és bántalmazta. Az ügyészség hatóság elleni erőszak címén emelt vádat Pályi ellen, aki a tárgyaláson kijelentette, hogy egyáltalán nem emlékszik rá, hogy Pataki palotára megütötte volna. Esztérályos János képviselő, mint tanu, azt vallotta, hogy Pályi volt az, aki figyelmeztette, hogy ne álljon ellent, hanem távozzék nyugodtan. A bíróság a bizonyítási eljárás befejezése után meghozott ítéletében Pályit bűnösnek mondta ki és ezért három millió fő- és egy millió korona mellékbüntetésre ítélte.

Megszökött fogoly. Beeskerekről jelentik: A beeskereki körzetben megszökött Petrovics Sándor apas alatt álló vizsgálati fogoly, aki egyik tettese a Bolsoi-úti fegyverkereskedésben március 22-én győzedelmesen történt rablásnak. Petrovics az ügyészség tudóbjaja miatt ülöttes gyógykezelésre. Elrendelték a körözését.

Csecsemőoltások Szuboticán. A városi főorvosi hivatal utasítására május 3-ikán kezdődnek meg Szuboticán a kötelező csecsemőoltások, amelyek kerültenként a következő időben és helyen történnek: Május 3-ától 10-éig délután két órakor a Szentgyörgyi iskolában. Május 17-én délután két órakor a Mlaka-iskolában, május 21-én délután két órakor a Szegedi-ut 7. szám alatt, május 24-én délután két órakor a Szegedi-ut 8. szám alatt. Május 3-ától 17-éig délután két órakor a Szent Rókus-iskolában. Május 3-ától 10-éig a November 13-uccai iskolában, délután két órakor, május 17-étől 21-éig délután két órakor a Galamb-iskolában. Május 24-én délután két órakor a vásártéri iskolában. Május 3-án délután két órakor a Szerb-iskolában, május 10-én délután kettőkor a Homoki-iskolában, május 17-én délután két órakor a Majsai-ut 63. szám alatti iskolában, május 21-én délután kettőkor a Majsai-ut 4. szám alatti iskolában, május 24-én délután két órakor a Bakováci-iskolában, május 31-én délután két órakor

Merényletet követtek el a berlini gyorsvonat ellen Lengyelországban

Felszedték a sineket — A gyorsvonat kisiklott és lezuhant a töltésről — Huszonkilenc halotja van a katasztrófának

Schedinműhlből jelentik: Nagy vasúti szerencsétlenség történt a szombatra virradó éjjelen a lengyel határon. A Königsberg—berlini gyorsvonat a porosz Stargard állomás közelében a lengyel korridor területén kisiklott.

A vonat este nyolc órakor indult Königsbergből és reggel hétkor kellett volna Berlinbe érkeznie. Ejjeli egy órakor, mikor a gyorsvonat Swaroschin állomást ethagya és a porosz Stargard felé közeledett, úcs kanyarodónál kisiklott. A katasztrófának sok áldozata van. Eddig huszonkilenc halottnak álltak ki a romok alól. A mozdony és két vasúti kocsit kivételével valamennyi vagon lezuhant a magas töltésről, csak a két utolsó, a hálókocsi és egy elsőosztályú vagon maradt a sineken. A hátulról harminckilenc személykocsi teljesen

befuródott a többibe és darabokra tört. A vizsgálat kétségtelenül megállapította, hogy katasztrófa merénylet műve volt. Be van bizonyítva, hogy a kisiklás helyén a sineket hosszú vonalon megfeszítették. Valószínűleg vasúti rablóbanda akarta kifosztani a vonat utasait, de az sem lehetetlen, hogy politikai merénylet történt. Ezen a vonaton utazott ugyanis az orosz gazdasági delegáció vezetője, dr. Markov és Ohndendahl, a Königsbergi német keleti mintavásár helyettes igazgatója, akiknek sorsáról eddig még semmit sem lehet tudni. A lengyel vasúti miniszter repülőgépen érkezett Stargardba, hogy a vizsgálatot irányítsa. A vasúti forgalmat Stargardon keresztül átszállással bonyolítják le. A katasztrófa színhelyét messze területen katonaság zárta körül.

az alekszandrovói iskolában, május hó 24-én délután egy órakor Békóvón, a 19. szám alatti iskolában, május 24-én délután négy órakor Békóvón a 23. szám alatti iskolában. Május 31-én délután két órakor Verusicsón a 23. szám alatti iskolában. Május 3-án reggel nyolc órakor a ludasi, délelőtt tíz órakor a Csurgó-iskolában, május 5-én reggel nyolc órakor Ludason a noszai iskolában, 6-ikán nyolc órakor a ludasi alsó-iskolában, 7-én reggel nyolc órakor a Bibicháti-iskolában, 9-én délelőtt tíz órakor a Kővágó-iskolában, 10-én 9 órakor a Palicsi-iskolában, 12-én 9 órakor a radonováci iskolában, ugyanaznap tizenegy órakor a csirói iskolában, 15-án reggel 9 órakor a Hajdujárasi iskolában, 17-én délelőtt 10 órakor Suplyákon a régi és az új iskolában. Május 3-án délután kettőkor Nagyfényen, 6-án délután egy órakor Verusicsón, ugyanaznap 3 órakor a Szudárevics-szálláson, május 12-én délután egy órakor a Matijevis-szálláson, az iskolaépületekben.

A kikindai Szerb Négyzet esteje. A kikindai Szerb Négyzet május 6-án, a Nemzeti-színház udvarában, műsoros táncmulatságot rendez.

Leugrott a negyedik emeletről. Budapestről jelentik: Pénteken reggel az Aradi-ucca 11 számú bérházának egyik negyedik emeleti ablakából egy idősebb férfi hálórúhában levetette magát az uccára, ahol a kövezeten szétzúzódott. Az öngyilkos, mint megállapították Bleuer Károly 40 éves borkereskedő. Tettét valószínűleg pillanatnyi elmezavarásban követte el.

Megszökött a bizományba kapott árval. Osijekről jelentik: Ticsak István mintegy 30000 dinár értékű alumínium-tárgyat adott a bizományba Buchwald Miksa kereskedelmi utazónak. Buchwald az árut elvette és azóta nem jelentkezett megújulásánál. A rendőrség körözőlevelet adott ki ellene.

Műkedvelő előadás Topolán. A topolai műkedvelők Szuboticán tartózkodó magyar színház kegyelmeivel a Poljak-féle műkedvelők vasárnap este színelőadást rendeznek.

Letartóztatott vagonfosztogatók. A szuboticei rendőrség, a vasútigazgatóság feljelentésére, nagyobb szabású vagonfosztogatás ügyében indított nyomozást. Pénteken éjjeli a rendőrség több helyen házkutatást tartott, amely eredményei is járt. Két helyen ugyanis nagymennyiségű lopott holmit, porcelánárut találtak, amelyről megállapították, hogy a vasutról származik. A rendőrség két embert a vagonfosztogatások gyanúja alatt letartóztatott. A nyomozás tovább folyik.

Az »Aranymadár« tizenötödösze. A szuboticei Legényegylet műkedvelő gárdája vasárnap délután három órai kezdettel megismétli az »Aranymadár« előadását, amely ezúttal tizenötödösze kerül színpadra Szuboticán.

Kismarton lett Burgenland fővárosa. Bécsből jelentik: A burgenlandi tartománygyűlés husz szavattal kilenc ellenében kimondotta, hogy a burgenlandi tartományi kormány székhelye és Burgenland fővárosa Kismarton legyen.

Váltóhamisításért letartóztatott starakanizsai kereskedő. Starakanizsáról jelentik: Pósa Károly starakanizsai fűszerkereskedő június hónapban átvett ott egy fűszerüzletet és szülei 20.000 dinárért vállaltak érte kezességet. A nagybátyja szülei el akarták adni egy lány kezét s akkor megdöbbenve értesültek arról a sentai telekkönyv alapján, hogy összes ingatlanuk 20.000 dinárig van táblázva. Kiderült, hogy fiuk ráhamisította apjának és anyjának nevét a váltókra és így több mint százezer dinárt vett fel a sentai és starakanizsai gazdáktól. Pósaék fellejtenették fiukat a starakanizsai rendőrségen, mely a váltóhamisítót letartóztatta.

A baranyai menekültek suboticei csoportja május hó 3-án, vasárnap délelőtt tíz órakor tartja a havi taggyűlését a Wilsonova-utca 26. szám alatt levő Kuluncsics-féle »Zöldfa«-vendéglőben.

Bochervásár a munkácsi piacon. Nagy igazságtalanság lenne, hogy amikor mindenféle vacak leányvásárról regényt, novellát s operettet irtak már, egy olyan jellegzetes néprajzi szokás, mint az, hogy Munkácson bochervásárt tartanak, az ismeretlenség homályában maradjon. Most o'vassuk egy munkácsi lapban, hogy szent György-nap táján a munkácsi piacon bocher és szakácsnő vásárt tartanak. Félreértések kikerülése végett ki kell jelenteni s ez a munkácsi lap közléséből is nyilvánvaló, hogy bochert szakácsnő nélkül is lehet kapni és szakácsnő is kapható tudomány nélkül. Sőt... A vásár abból áll, hogy a hihű és rituális főzés tudományában jártas szakácsnőket egy eszterdőre április végén szerződtesik le s ugyanakkor fogadják fel a családi bochereket, akik faluhelyen, pusztán mint nevelők működnek. Munkácsi lapjelentés szerint az idén nagy kínálat volt bocherekben, zsongott a munkácsi piac elhelyezkedésre váró hitvitázóktól, azonban a jelentkezők közül csak nagyon kevesen találtak vevőt, illetve gazdát. Még szerencse, hogy a bochernek, aki szemérmes fiatalember, tilos ránézni a szakácsnőre s így a meg nem vásárolt bocherek nem láthatták, hogy a szakácsnők után milyen kapkodás folyik. Pedig a rituálékban jártas szakácsnők a munkácsi vásáron havi 300—400 cseh koronán keltek el, míg a bocherek, akik a familia szellemi táplálékáról gondoskodnak, 100 szokolért is kaphatók lettek volna. Az utóbbi cikkben kötésig történt.

A volt bács megyei főjegyzőt rehabilitálta a megyei közgyűlés. Szomborból jelentik: Mint ismeretes a Stojkov-féle bűnpörben a bíróság Arsenovics Miklós volt vármegyei főjegyzőt is elítélte. Arsenovics később beadványban kérte a megyétől annak megállapítását, hogy neki 1922 év folyamán harmincöt ezer dinár készpénz-járandósága volt a megyétől és ő ezt az összeget az alispán rendelkezésére vette fel az alispáni hivatal kézipénztárából. A pénzfelvétele közgyűlési határozattal akarta jóváhagyatni, de időközben a belügyminiszter a közgyűlés megtartását betiltotta. Ezt a tényállást még annak idején igazolta a megye által kiküldött vizsgálóbizottság és ennek alapján Krsztics Váza alispán indítványozta a megyei közgyűlésnek annak kimondását, hogy Arsenovics volt vármegyei főjegyző nem járt el rosszhiszeműen akkor, amikor a kézipénztárból felvette a harmincöt ezer dinárnyi összeget, mert ez az összeg jogos követelése volt a vármegyével szemben. Együttal indítványozta, hogy a törvényhatósági bizottság mondja ki, hogy Arsenovics nem károsította meg a vármegyét, amelynek semminemű követelése nincsen Arsenovicsal szemben. Végül kérte a közgyűlést, hogy egyhangú határozatával nyújtson erkölcsi elégtételt Arsenovicsnak. A törvényhatósági bizottság minden hozzászólás és vita nélkül egyhangulag elfogadta az alispán indítványát.

Radics foggy

(Lásd a belpolitikai rovatot)

A zagrebi fogházról olvasom, Hogy ott Radics, cseké'ység, tizenegy kilót Foggyott.

Mi az oka ennek? Tán, hogy koplat. Hogy fáz? Kéremszépen ez a fogház inkább: Foggház.

dió

Már a tavasz is... Popovics György az ismert időjós, aki néhány héttel ezelőtt megjósolta, hogy az idei tavasz esős lesz, keserű elégtételt érezhet, hogy jóslata ilyen kitűnően bevált. A tavaszi ruhák árusítói és a szalmakalap gyárosok kevésbé elégedettek az idei tavaszi időjárás miatt. Május 2-ikán még fűteni kell, az eső minden nap zuhog. Nem elég bajunk van a nagy adó, a drágaság miatt, már a tavasz is ellenünk esküszik. Mászor ilyenkor már nyári bluzban, fehér cipőben ékesítették szép nők a korszót, az idén bebugyolálva s bundában járnak azok, akik az uccára merészkednek. Ugy látszik a tavasz nem kapott beutazási vizumot, nem tud megérkezni.

Házasság. Dr. Lukinó Berislav ügyvéd Karlocáról szerdán d. e. 11 órakor vezeti oltárhoz a gör. kel. szerb templomban Gavanski Ruzso urleányt.

Értesítés. Értesítem barátaimat és jóismerőseimet, hogy az idén védszentemet, a Szt.-György nevet, családi okokból nem tarthatom meg. Gavanski Milos.

Szerb-német orvosi szótár. Hézagpótló orvosi könyv jelent meg most a jugoszláv könyvpiacra, dr. Pesity Szvetozár orvos egy szerb-német és német-szerb orvosi szótárt állított össze, amely körülbelül huszezer orvosi kifejezésnek adja a használható szerb fordítását. A szerző, dr. Pesity valóságos nyelvújító munkát végzett ennek a szótárnak az összeállításával, mert több új kifejezést kellett alkotnia. Munkájának sikerét bizonyítja, hogy az új kifejezéseket a hivatalos terminológiában kivétel nélkül elfogadták.

Vigjáték-est Topolán. Május 3-án vasárnap este a legjobb suboticei zenészekből és műkedvelőkből álló társulat a topolai Poljak-féle vendéglőben vigjáték-estet rendez, amelynek műsorán a legjobb egyfelvonások és magánszámok szerepelnek. A műsort tánc követi.

— **Lemond az ökményi patriárka.** Párisból jelentik: Mint a *Journal* Athénből jelenti, az ökményi patriárka elhatározta lemondását, hogy a görög-török egyezmény végrehajtását megkönnyítse.

— **Szociáldemokrata képviselő Berlin rendőrfőnöke.** Berlinből jelentik: A lapok szerint Grzesynski főkörmánytanácsost, szociáldemokrata országgyűlési képviselőt berlini rendőrfőnökké nevezték ki. Az új rendőrfőnök a munkásosztályból származik. Ezelőtt három évvel főkörmánytanácsosi címmel az országos rendőrhivatal főnökévé nevezték ki. Amikor ennek a hivatalnak feladatát elintézték, előadó lett a porosz belügyminisztériumban.

— **Gyilkos házibarád.** Osziyekről jelentik: Birkás János dolnjimiholjáci parasztagazda feleségének már régóta udvarolt Obradovics Miklós hadirokant. A napokban Birkás együtt találta feleségét Obradovics Ferenccel jelenet támadt, miközben Obradovics revolvert rántott és agyonlőtte Birkást. A gyilkos udvarló és az agyonlőtt gazda felesége megszöktek. A csendőrség körözi őket.

— **A szuboticei borbélyiparosok értekezlete.** A szuboticei borbély- és fodrásziparosok hétfőn délután három órakor az ipartestület helyiségében értekezletet fognak tartani, amelyen kijelölik a delegátusokat a zagrebi országos kongresszusra. Határozni fognak az értekezleten a záróra kérdéséről is.

— **Zene nap Noviszadon.** A noviszadi zeneegyesület — mint jelentették — elhatározta, hogy az összes noviszadi zene- és énekkarok közreműködésével a *zene napot* és *zeneiskola* alapja javára vasárnap *zene napot* rendez. A változatos és gazdag műsor a Duna melletti városi kertben katonahangversennyel kezdődik, amelyet tízenegy órakor a város háza előtt főtéren rendezendő hangverseny követ, majd a zeneegyesület, a *Neven*, a *Frohstin*, a *Ingenhort*, a *Ratarsko pevacko drustvo* és a *reformatus énekkar* közreműködésével az összes énekkarok előadják *Dionysius görög lánuszát*. Az érdekes uccai hangversenyen kétszázötven énekes fog közreműködni. Délután 4 órakor a *Három korona* vendéglőben az összes énekkarok népszerű hangversenyt rendeznek. Este 8 órakor a *Szloboda* nagytermében ugyancsak az összes zenekarok gazdag műsora hangversenyt tartanak, amelyet tánc követ. A *zene nap* tervének megvalósításában dr. *Hadzi Kosztján*, a zeneegyesület elnöke, dr. *Mócs Sándorné*, zeneegyesületi alelnök, *Pastyán Szvetolik* zeneegyesületi igazgatónak és *Tosics mérnöknek* van sok érdeme.

Dr. *Dimitrijević Dragomir* ügyvéd ez uton értesíti barátait és ismerőseit, hogy az idén a szokásos szvecsári gratulációkat május hó 6-án, *Szent-György-napi*án nem fogadhatja.

Orvosi hír. Dr. *Haim A.* bőr- és nemgyógyász, volt bécsi és budapesti klinikai orvos megvitotta rendelését *Noviszadon*, *Zeljeznicka* ul. 14. sz. alatt. Rendel: 8-10, 3/2-4-ig, nőknek 5-6. *Kozmetika* 11-12.

Dr. *Kosztolányi Árpád* orvosi rendelőt áthelyezte *Volvodo Putnika* trg 4. sz. alá (törvényszékkel szemben.) Rendel: 9-10, 10-11, 11-12, 12-13, 13-14, 14-15, 15-16, 16-17, 17-18, 18-19, 19-20, 20-21, 21-22, 22-23, 23-24, 24-25, 25-26, 26-27, 27-28, 28-29, 29-30, 30-31, 31-32, 32-33, 33-34, 34-35, 35-36, 36-37, 37-38, 38-39, 39-40, 40-41, 41-42, 42-43, 43-44, 44-45, 45-46, 46-47, 47-48, 48-49, 49-50, 50-51, 51-52, 52-53, 53-54, 54-55, 55-56, 56-57, 57-58, 58-59, 59-60, 60-61, 61-62, 62-63, 63-64, 64-65, 65-66, 66-67, 67-68, 68-69, 69-70, 70-71, 71-72, 72-73, 73-74, 74-75, 75-76, 76-77, 77-78, 78-79, 79-80, 80-81, 81-82, 82-83, 83-84, 84-85, 85-86, 86-87, 87-88, 88-89, 89-90, 90-91, 91-92, 92-93, 93-94, 94-95, 95-96, 96-97, 97-98, 98-99, 99-100, 100-101, 101-102, 102-103, 103-104, 104-105, 105-106, 106-107, 107-108, 108-109, 109-110, 110-111, 111-112, 112-113, 113-114, 114-115, 115-116, 116-117, 117-118, 118-119, 119-120, 120-121, 121-122, 122-123, 123-124, 124-125, 125-126, 126-127, 127-128, 128-129, 129-130, 130-131, 131-132, 132-133, 133-134, 134-135, 135-136, 136-137, 137-138, 138-139, 139-140, 140-141, 141-142, 142-143, 143-144, 144-145, 145-146, 146-147, 147-148, 148-149, 149-150, 150-151, 151-152, 152-153, 153-154, 154-155, 155-156, 156-157, 157-158, 158-159, 159-160, 160-161, 161-162, 162-163, 163-164, 164-165, 165-166, 166-167, 167-168, 168-169, 169-170, 170-171, 171-172, 172-173, 173-174, 174-175, 175-176, 176-177, 177-178, 178-179, 179-180, 180-181, 181-182, 182-183, 183-184, 184-185, 185-186, 186-187, 187-188, 188-189, 189-190, 190-191, 191-192, 192-193, 193-194, 194-195, 195-196, 196-197, 197-198, 198-199, 199-200, 200-201, 201-202, 202-203, 203-204, 204-205, 205-206, 206-207, 207-208, 208-209, 209-210, 210-211, 211-212, 212-213, 213-214, 214-215, 215-216, 216-217, 217-218, 218-219, 219-220, 220-221, 221-222, 222-223, 223-224, 224-225, 225-226, 226-227, 227-228, 228-229, 229-230, 230-231, 231-232, 232-233, 233-234, 234-235, 235-236, 236-237, 237-238, 238-239, 239-240, 240-241, 241-242, 242-243, 243-244, 244-245, 245-246, 246-247, 247-248, 248-249, 249-250, 250-251, 251-252, 252-253, 253-254, 254-255, 255-256, 256-257, 257-258, 258-259, 259-260, 260-261, 261-262, 262-263, 263-264, 264-265, 265-266, 266-267, 267-268, 268-269, 269-270, 270-271, 271-272, 272-273, 273-274, 274-275, 275-276, 276-277, 277-278, 278-279, 279-280, 280-281, 281-282, 282-283, 283-284, 284-285, 285-286, 286-287, 287-288, 288-289, 289-290, 290-291, 291-292, 292-293, 293-294, 294-295, 295-296, 296-297, 297-298, 298-299, 299-300, 300-301, 301-302, 302-303, 303-304, 304-305, 305-306, 306-307, 307-308, 308-309, 309-310, 310-311, 311-312, 312-313, 313-314, 314-315, 315-316, 316-317, 317-318, 318-319, 319-320, 320-321, 321-322, 322-323, 323-324, 324-325, 325-326, 326-327, 327-328, 328-329, 329-330, 330-331, 331-332, 332-333, 333-334, 334-335, 335-336, 336-337, 337-338, 338-339, 339-340, 340-341, 341-342, 342-343, 343-344, 344-345, 345-346, 346-347, 347-348, 348-349, 349-350, 350-351, 351-352, 352-353, 353-354, 354-355, 355-356, 356-357, 357-358, 358-359, 359-360, 360-361, 361-362, 362-363, 363-364, 364-365, 365-366, 366-367, 367-368, 368-369, 369-370, 370-371, 371-372, 372-373, 373-374, 374-375, 375-376, 376-377, 377-378, 378-379, 379-380, 380-381, 381-382, 382-383, 383-384, 384-385, 385-386, 386-387, 387-388, 388-389, 389-390, 390-391, 391-392, 392-393, 393-394, 394-395, 395-396, 396-397, 397-398, 398-399, 399-400, 400-401, 401-402, 402-403, 403-404, 404-405, 405-406, 406-407, 407-408, 408-409, 409-410, 410-411, 411-412, 412-413, 413-414, 414-415, 415-416, 416-417, 417-418, 418-419, 419-420, 420-421, 421-422, 422-423, 423-424, 424-425, 425-426, 426-427, 427-428, 428-429, 429-430, 430-431, 431-432, 432-433, 433-434, 434-435, 435-436, 436-437, 437-438, 438-439, 439-440, 440-441, 441-442, 442-443, 443-444, 444-445, 445-446, 446-447, 447-448, 448-449, 449-450, 450-451, 451-452, 452-453, 453-454, 454-455, 455-456, 456-457, 457-458, 458-459, 459-460, 460-461, 461-462, 462-463, 463-464, 464-465, 465-466, 466-467, 467-468, 468-469, 469-470, 470-471, 471-472, 472-473, 473-474, 474-475, 475-476, 476-477, 477-478, 478-479, 479-480, 480-481, 481-482, 482-483, 483-484, 484-485, 485-486, 486-487, 487-488, 488-489, 489-490, 490-491, 491-492, 492-493, 493-494, 494-495, 495-496, 496-497, 497-498, 498-499, 499-500, 500-501, 501-502, 502-503, 503-504, 504-505, 505-506, 506-507, 507-508, 508-509, 509-510, 510-511, 511-512, 512-513, 513-514, 514-515, 515-516, 516-517, 517-518, 518-519, 519-520, 520-521, 521-522, 522-523, 523-524, 524-525, 525-526, 526-527, 527-528, 528-529, 529-530, 530-531, 531-532, 532-533, 533-534, 534-535, 535-536, 536-537, 537-538, 538-539, 539-540, 540-541, 541-542, 542-543, 543-544, 544-545, 545-546, 546-547, 547-548, 548-549, 549-550, 550-551, 551-552, 552-553, 553-554, 554-555, 555-556, 556-557, 557-558, 558-559, 559-560, 560-561, 561-562, 562-563, 563-564, 564-565, 565-566, 566-567, 567-568, 568-569, 569-570, 570-571, 571-572, 572-573, 573-574, 574-575, 575-576, 576-577, 577-578, 578-579, 579-580, 580-581, 581-582, 582-583, 583-584, 584-585, 585-586, 586-587, 587-588, 588-589, 589-590, 590-591, 591-592, 592-593, 593-594, 594-595, 595-596, 596-597, 597-598, 598-599, 599-600, 600-601, 601-602, 602-603, 603-604, 604-605, 605-606, 606-607, 607-608, 608-609, 609-610, 610-611, 611-612, 612-613, 613-614, 614-615, 615-616, 616-617, 617-618, 618-619, 619-620, 620-621, 621-622, 622-623, 623-624, 624-625, 625-626, 626-627, 627-628, 628-629, 629-630, 630-631, 631-632, 632-633, 633-634, 634-635, 635-636, 636-637, 637-638, 638-639, 639-640, 640-641, 641-642, 642-643, 643-644, 644-645, 645-646, 646-647, 647-648, 648-649, 649-650, 650-651, 651-652, 652-653, 653-654, 654-655, 655-656, 656-657, 657-658, 658-659, 659-660, 660-661, 661-662, 662-663, 663-664, 664-665, 665-666, 666-667, 667-668, 668-669, 669-670, 670-671, 671-672, 672-673, 673-674, 674-675, 675-676, 676-677, 677-678, 678-679, 679-680, 680-681, 681-682, 682-683, 683-684, 684-685, 685-686, 686-687, 687-688, 688-689, 689-690, 690-691, 691-692, 692-693, 693-694, 694-695, 695-696, 696-697, 697-698, 698-699, 699-700, 700-701, 701-702, 702-703, 703-704, 704-705, 705-706, 706-707, 707-708, 708-709, 709-710, 710-711, 711-712, 712-713, 713-714, 714-715, 715-716, 716-717, 717-718, 718-719, 719-720, 720-721, 721-722, 722-723, 723-724, 724-725, 725-726, 726-727, 727-728, 728-729, 729-730, 730-731, 731-732, 732-733, 733-734, 734-735, 735-736, 736-737, 737-738, 738-739, 739-740, 740-741, 741-742, 742-743, 743-744, 744-745, 745-746, 746-747, 747-748, 748-749, 749-750, 750-751, 751-752, 752-753, 753-754, 754-755, 755-756, 756-757, 757-758, 758-759, 759-760, 760-761, 761-762, 762-763, 763-764, 764-765, 765-766, 766-767, 767-768, 768-769, 769-770, 770-771, 771-772, 772-773, 773-774, 774-775, 775-776, 776-777, 777-778, 778-779, 779-780, 780-781, 781-782, 782-783, 783-784, 784-785, 785-786, 786-787, 787-788, 788-789, 789-790, 790-791, 791-792, 792-793, 793-794, 794-795, 795-796, 796-797, 797-798, 798-799, 799-800, 800-801, 801-802, 802-803, 803-804, 804-805, 805-806, 806-807, 807-808, 808-809, 809-810, 810-811, 811-812, 812-813, 813-814, 814-815, 815-816, 816-817, 817-818, 818-819, 819-820, 820-821, 821-822, 822-823, 823-824, 824-825, 825-826, 826-827, 827-828, 828-829, 829-830, 830-831, 831-832, 832-833, 833-834, 834-835, 835-836, 836-837, 837-838, 838-839, 839-840, 840-841, 841-842, 842-843, 843-844, 844-845, 845-846, 846-847, 847-848, 848-849, 849-850, 850-851, 851-852, 852-853, 853-854, 854-855, 855-856, 856-857, 857-858, 858-859, 859-860, 860-861, 861-862, 862-863, 863-864, 864-865, 865-866, 866-867, 867-868, 868-869, 869-870, 870-871, 871-872, 872-873, 873-874, 874-875, 875-876, 876-877, 877-878, 878-879, 879-880, 880-881, 881-882, 882-883, 883-884, 884-885, 885-886, 886-887, 887-888, 888-889, 889-890, 890-891, 891-892, 892-893, 893-894, 894-895, 895-896, 896-897, 897-898, 898-899, 899-900, 900-901, 901-902, 902-903, 903-904, 904-905, 905-906, 906-907, 907-908, 908-909, 909-910, 910-911, 911-912, 912-913, 913-914, 914-915, 915-916, 916-917, 917-918, 918-919, 919-920, 920-921, 921-922, 922-923, 923-924, 924-925, 925-926, 926-927, 927-928, 928-929, 929-930, 930-931, 931-932, 932-933, 933-934, 934-935, 935-936, 936-937, 937-938, 938-939, 939-940, 940-941, 941-942, 942-943, 943-944, 944-945, 945-946, 946-947, 947-948, 948-949, 949-950, 950-951, 951-952, 952-953, 953-954, 954-955, 955-956, 956-957, 957-958, 958-959, 959-960, 960-961, 961-962, 962-963, 963-964, 964-965, 965-966, 966-967, 967-968, 968-969, 969-970, 970-971, 971-972, 972-973, 973-974, 974-975, 975-976, 976-977, 977-978, 978-979, 979-980, 980-981, 981-982, 982-983, 983-984, 984-985, 985-986, 986-987, 987-988, 988-989, 989-990, 990-991, 991-992, 992-993, 993-994, 994-995, 995-996, 996-997, 997-998, 998-999, 999-1000, 1000-1001, 1001-1002, 1002-1003, 1003-1004, 1004-1005, 1005-1006, 1006-1007, 1007-1008, 1008-1009, 1009-1010, 1010-1011, 1011-1012, 1012-1013, 1013-1014, 1014-1015, 1015-1016, 1016-1017, 1017-1018, 1018-1019, 1019-1020, 1020-1021, 1021-1022, 1022-1023, 1023-1024, 1024-1025, 1025-1026, 1026-1027, 1027-1028, 1028-1029, 1029-1030, 1030-1031, 1031-1032, 1032-1033, 1033-1034, 1034-1035, 1035-1036, 1036-1037, 1037-1038, 1038-1039, 1039-1040, 1040-1041, 1041-1042, 1042-1043, 1043-1044, 1044-1045, 1045-1046, 1046-1047, 1047-1048, 1048-1049, 1049-1050, 1050-1051, 1051-1052, 1052-1053, 1053-1054, 1054-1055, 1055-1056, 1056-1057, 1057-1058, 1058-1059, 1059-1060, 1060-1061, 1061-1062, 1062-1063, 1063-1064, 1064-1065, 1065-1066, 1066-1067, 1067-1068, 1068-1069, 1069-1070, 1070-1071, 1071-1072, 1072-1073, 1073-1074, 1074-1075, 1075-1076, 1076-1077, 1077-1078, 1078-1079, 1079-1080, 1080-1081, 1081-1082, 1082-1083, 1083-1084, 1084-1085, 1085-1086, 1086-1087, 1087-1088, 1088-1089, 1089-1090, 1090-1091, 1091-1092, 1092-1093, 1093-1094, 1094-1095, 1095-1096, 1096-1097, 1097-1098, 1098-1099, 1099-1100, 1100-1101, 1101-1102, 1102-1103, 1103-1104, 1104-1105, 1105-1106, 1106-1107, 1107-1108, 1108-1109, 1109-1110, 1110-1111, 1111-1112, 1112-1113, 1113-1114, 1114-1115, 1115-1116, 1116-1117, 1117-1118, 1118-1119, 1119-1120, 1120-1121, 1121-1122, 1122-1123, 1123-1124, 1124-1125, 1125-1126, 1126-1127, 1127-1128, 1128-1129, 1129-1130, 1130-1131, 1131-1132, 1132-1133, 1133-1134, 1134-1135, 1135-1136, 1136-1137, 1137-1138, 1138-1139, 1139-1140, 1140-1141, 1141-1142, 1142-1143, 1143-1144, 1144-1145, 1145-1146, 1146-1147, 1147-1148, 1148-1149, 1149-1150, 1150-1151, 1151-1152, 1152-1153, 1153-1154, 1154-1155, 1155-1156, 1156-1157, 1157-1158, 1158-1159, 1159-1160, 1160-1161, 1161-1162, 1162-1163, 1163-1164, 1164-1165, 1165-1166, 1166-1167, 1167-1168, 1168-1169, 1169-1170, 1170-1171, 1171-1172, 1172-1173, 1173-1174, 1174-1175, 1175-1176, 1176-1177, 1177-1178, 1178-1179, 1179-1180, 1180-1181, 1181-1182, 1182-1183, 1183-1184, 1184-1185, 1185-1186, 1186-1187, 1187-1188, 1188-1189,

Az osztálysorsjáték húzásai ma kezdődnek és május 20-ig tartanak

LEPEDAT és JOVANOVICS főárusítók SUBOTICA

NYILTÉR.

Vigadó megnyitás.

A nagyérdemű közönség szíves tudomására adom, hogy a Stara-Kanjizai Csodakut Fürdő **vigadója**

f. év május 3-án megnyílik. Ugyanaznap este ünnepélyes megnyitó estély és társas vacsora lesz.

Továbbá értesitem a n. é. közönséget, hogy a fentnevezett vigadó éttermében a megnyitó napjától kezdve mindennap elsőrendű ételekkel és Jugoszláviában is elismert st.-beceji sörrel és italokkal szolgálók.

Minden nap elsőrangú cigányzene lesz.
Szíves pártfogást kér

Kövesdi János
vendéglős

3739

A nagyérdemű közönség szíves tudomására hozom, hogy a „Mir“ vendéglő és étterem vezetését teljesen átvettem.

Kitűnő házi konyha, elsőrangú buckai siller borok, kelebiai rizling és egyéb borok. Minden este Zurko Testvérek zenekara játszik. Abonnensek felvételnek.

A n. é. közönség szíves pártfogását kéri.
Subotica, 1925. május 2.

Vukov Gergely
A „Mir“ vendéglős tulajdonosa.

3773

Több oldalról interveniáltak nálunk a starakanizsai malom hosszan húzódozó tüzkárliquidálásának elintézése érdekében. Ezton tudomására hozzuk az összes érdeklődőknek, hogy a szóban forgó malom tűzbiztosítása nem társulatunknál, hanem egy a társaságunk cégéhez hasonló elnevezésű, a közelmúltban alakult biztosító társaságnál volt elhelyezve, amely nem tévesztendő össze az 1838-ban alakult intézetünkkel.

Adria biztosító társulat.
Jadransko osiguravajuće društvo.

3779

Értesítés.

Értesitem a n. é. közönséget, hogy Save **Tekelje ul. 40. sz. alatt** (fehér kereszt mellett) órajavitó műhelyt nyitottam.

3775

Deutsch József, órás
Subotica.

Izvrš. br. 500/1925.

Dražbena objava

Potpisani sudski izvršitelj na osnovu §-a 102. zak. čl. od 1881. objavljuje da će se usled odluke broj 4389/1924. starobečejskog kralj. sreskog suda, a u korist ovrhovoditelja Udr. Bačkih Cigljara zast. po doktoru Josifu Sekelj advokatu iz Kule radi namirenja tražbine Din. 3000 i s. p. p. na javnoj dražbi prodati pokretne popisane u plenitbenom br. Gn. 4389/1924. i to poimence: 5000 kom. crepova, 1 kola procentene na Din. 5200.

Dražba će se održati dana 13 Maja 1925. u 4 sata po podne u Turiji na licu mesta.

Kupac je dužan na osnovu §§-a 107. i 108. zak. čl. LX. od 1881. preuzeti kupljeni stvar i odmah isplatiti.

Stari-Bečej, 14 aprila 1925.

3783

Vladislav Elek,
kralj. sudski izvršitelj.

Felhívás.

Muhi Mihály martonostanval kereskedő hitelezői felkértenek, hogy követeléseiket 8 napon belül Heinduschka és Hermann suboticiai cégnél jelentsék be, mert az exantul jelenteszok nem vétettek figyelembe.

Broj 115/s. o. 1925.

Dražbene objava.

Potpisani kr. sudski izvršitelj na osnovu §. 102. zak. čl. LX. iz 1881. god. objavljuje da će usled odluke broj Gn. 1535/2-1924. kr. sreskog suda u Odžacima na korist ovršice Franje Blažek iz Odžaka zastupanoga po advokatu Dr. Matiju Willmanna iz Odžaka protiv ovršenika iz Srpskog Miletiča radi namirenja tražbine od 1000 dinara i pp. prodati na javnoj dražbi pokretne upisane u zapisniku plenidbe na broj Gn. 1535/2-1924. i procenjene na 15.000 dinara 60 krsti pšenica.

Dražba će se održati dana 19-og maja 1925. godine u 3 sati posle podne u opštini Srpskog Miletiča. Kupac je dužan odmah isplatiti cenu i preuzeti kupljeni stvar u smislu §§. 107. i 108. zak. čl. LX. iz 1881. godine.

U Odžacima 28-og aprila 1925. godine.

Jovan Vaci
kr. sudski izvršitelj.

3772

Oglas licitacije

Državni komesarijat nad sekvest. objektima u Subotici davanje putem javne licitacije pod godišnjim zakup vilu Eveline Tanhauser, udove Jakobčić, na Palicu na dan 11. maja. Izlicitirana godišnja cena plaća se sva unapred čim je Ministarstvo odobri, a kaucija 10 procenta čim se nadmetanje svrši.

Licitacija će početi u 10 časova u samoj vili. Vila se nalazi preko puta predposledne tramv. stanice, pred glavnom stanicom za park.

Subotica, 27. aprila 1925.

Državni komesar za sekvestro
Ministarstva Pravde
Trg Vojvode Putnika broj 12.

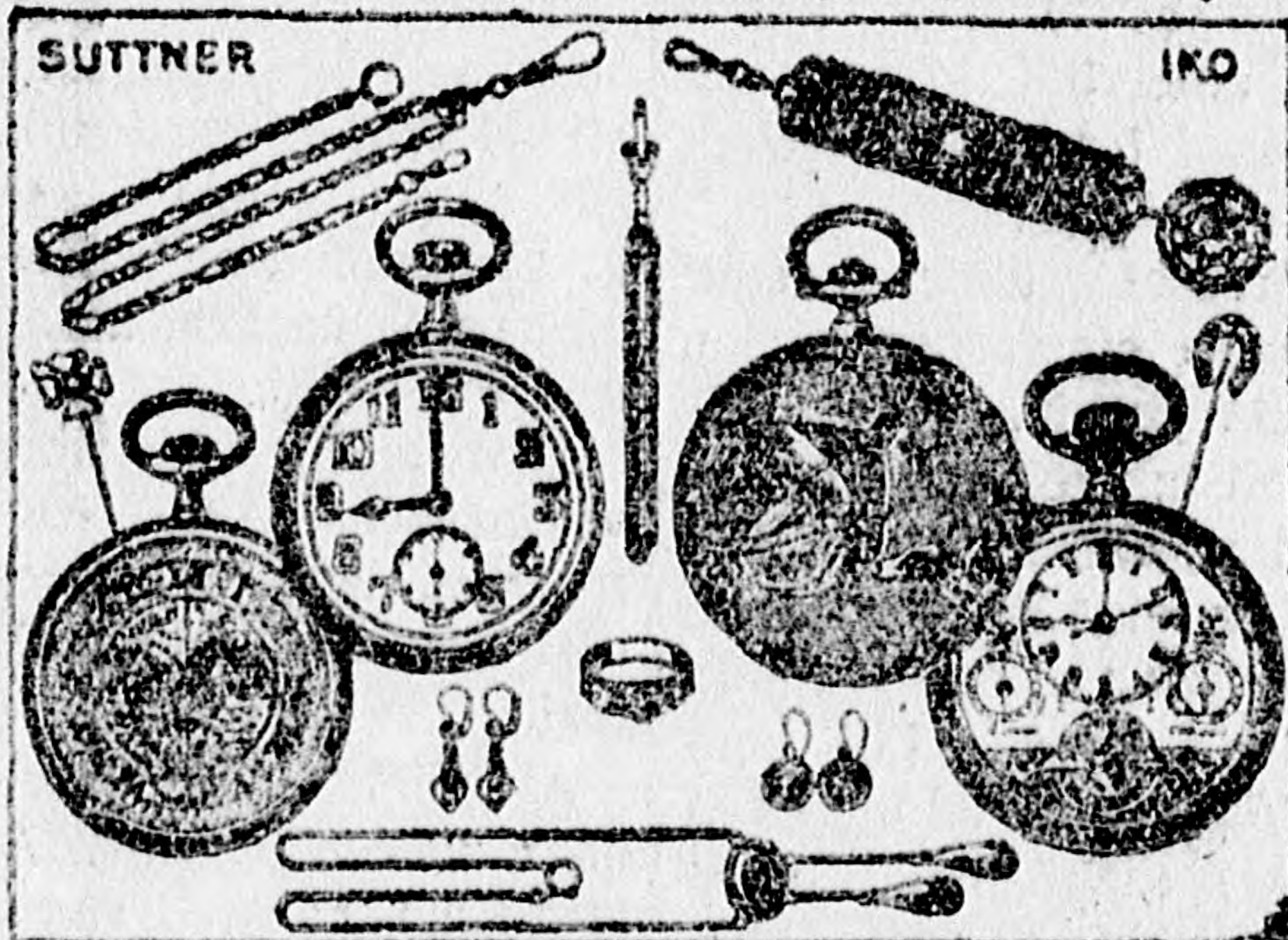
Milyen idősnek akar egy asszony látszani!

azt ó maga szabja meg aszerint, hogy arcát ápolja-e vagy elhanyagolja-e. Minden nő fiatal marad, ha Feller-féle Elsa arckenőcsőt használ, mert ez a ráncos arcot kisimítja, puhává és fehérré teszi. Hajápolásra csak Elsa hajkenőcsőt használjon. Férfiak is, ha nera skarnak megkopaszodni. Probára 2 tégely 50 dinár a pénz előzetes beküldése ellenében, utánvétellel 46 dinár. **FELLER V. JENŐ** gyógyszerész STOBICA-DONJA központ 135 Hrvatska. 3697

A legolcsóbb és legjobb kivitelű halcsont nélküli **fűzők** készítése elvállalom, valamint tisztítást, javítást, alakítást. **Haskötők** orvosi rendelés után. **Gutai Ferencné, VII. kör, Ostojićeva ul. 29** 2626

MINDIG ÉRTÉKES

az arany vagy ezüstjelendék, mert ezeknek évek után is megmarad az értéke. Órák, lüncet gyűrűk, fülbevalók, mindenféle arany és ezüst dísz- és használati cikket a legszebb és legjobb minőségben jól és olcsón csak a Suttner cégnél vehet. Kérje cégvezetőn-illusztrált árjegyzékét, csupán a portóra küldjön 2 din.

H. Suttner óraháza, Ljubljana 976 sz. (Slovenija)
Feller gyógyszerész vállalkozó ELSA szépségápolóanyagok és a többi ELSA kozmetikai készítmény a vevők kényelmére hosszacsomagolható

VILLAMOS SZAKÜZLET

„ENERGIA” műszaki és elektrotechnikai vállalat Subotica, Kr. Aleksandra ul. 7. I. em.

Kr. Petár Park broj 6. alatti üzlethelyiségbe (vasútállomással szembe) költözik.

Költözködés előtt a raktáron levő csillárok mélyen leszállított áronon kiárulhatnak.

A n. é. közönség további szíves pártfogását kéri

3784

FIGYELEM! Gyár 720 D-81 telekkel Novisad legszebb helyén szabadkézből kedvező áron **ELADÓ.** Esetleg társulnók is! Cím a kiadóhivatalban 3457

Üzletáthelyezés!

Van szerencsém értesíteni a suboticiai és környékbeli n. é. közönséget, hogy üzletemet a Karadjordjev trg 5 szám alól

Aleksandrova ulica
5 szám alá

(Bárany-Szálló mellé) helyeztem át. Egyben értesitem a n. é. közönséget, hogy állandóan raktáron tartok

kizárólag

saját készítésű cipőket

valamint rendeléseket a legmodernebb kivitelben készítetek. A n. é. közönség pártfogását továbbra is kérem tisztelettel

Marko Pressburger, Subotica.

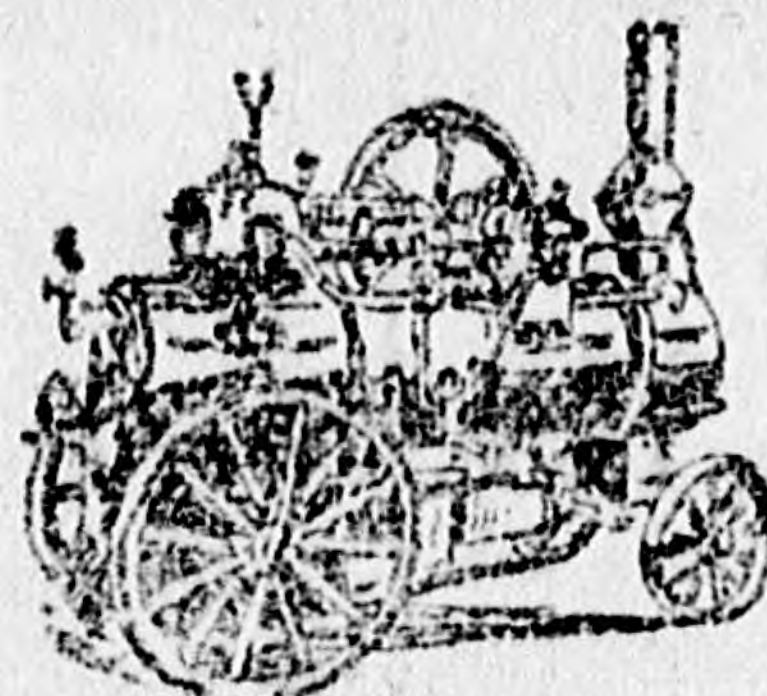
3814

Raktárunkból azonnal szállítjuk a legmodernebb típusú, duplolyós csapágyazású

német gyártmányú fémgyártó gépeket és szerzőmokat.

Jellinek és Társa Subotica,
Paje Kujundžića ulica 4.

ÚJ LOKOMOBILOK

ALKALMI VÉTEL!

15 HP normal, állandó 20 HP 53.000 dinárért azonnali szállításra eladó. Magánjáróvá könnyen átalakítható

JNGEN R. és A. GORJAN, ZAGREB

BOŠKOVIĆEVA 2.

3878

STENICIN

a legjobban bevált főreg és **POLOSKAIRTO** kezelése egyszerű, nem piszkít. — Kapható **Drogerija Landauer** Subotica. 500

Cipőkülönlégességek

párisi divatlap szerint

RÓKA

divat cipészethen
Subotica, Pašićeva u. 9.

FOGORVOS-

assistens, valamint perfekt technikus kerestetik

I. Privat Fogklinikka
Beograd, Kralja Milana 65.

Zongora eladó

Érdeklődni lehet

Davidovcsev

Novisad, Kralja Petra 7. 3876

„ORPHEUS”

zenemű- és hangszerkereskedés

Jelašićeva ul. 6.

Mindenemű zeneművek. Operák és operettek zongorakivonatai. Iskolák. Zenekari művek nagyvároszokban. Elsőrangú és kiváló hangszerek. Valódi Piraxi harok

Hengerfurásokat

vállal bárhol helyszínen a legmodernebb és legprecízebb hengerfurógépekkel

Krausz Gyula

vas- és fémöntődéje V. Bečkerak Grandulićeva ul. 7. Telefon 228 3878

HÁZASSÁG

Csinos, 19 éves, katolikus árva úri leány férjhezmenne komoly úriemberhez. Csakis komolyszándékú urak küldjék levelüket »Nem bírja meg soha» jellegre a kiadóba. 3793

Fiatal szép urileány részére izraelita ügyvéd ajánlatát keresem. Harminczévi körüli izr. orvos benősülhet. Nősülne gyáros, bankigazgató, földbirtokos, nagykereskedő, orvos, ügyvéd, gyógyszerész, iparos. Megbizást elfogad »Doktorné« Subotica, Agina ul. 11. 3815

Hatszáz ezer dinárral férjhezadnám egyetlen leányomat. Bővebbet: Faragó, Budapest, Népszínház-utca 16. 3804

Házasságokat előkelő, úri, vagyonos körökben díszkréten közvetít Faragó irodája Budapest, Népszínház-utca 16. Cégjelzéstelen levelezés. Díjtalan felvilágosítás. 3803

Százhusz hold földbirtokkal rendelkező csinos hadjandó férjhezmenne. Bővebbet: Faragó, Budapest, Népszínház-utca tizenhat. 3805

Egyetlen előkelő nevelt tizenkilencéves leányomat férjhezadnám oly zsidó úriemberhez, kinél nemcsak minden a pénz. Leányomnak 600.000 dinár készpénze van, eltekintve butor-kelengyéitől. Levelet »Apai gond« jellegre kiadóhivatalba. 3807

36 éves, keresztény, nőlen, főmérnök - gézintalomszolgálatos vagyok. Vagyonom eltekintve attól, hogy berendezett házamban lakásom van, kétféle millió dinárt meghaladja. Évi jövedelmem is elég tekintélyes. Mindezek dacára nősülni szándékozom, mert meguntam az egyedüllétet. Vagyonom, jövedelmem felett az alól, hogy jövendőbelimmél »pénzt« keressek, azt szeretném elérni, hogy választásom oly kimondottan urihölgy legyen, kivel a nyugodt, békés otthon el tudnám élni. Díszingvált urihölgy teljes című levelét »Hozomány mellékelés« jellegre kiadóhivatal továbbít. (Névtelen papirkosárba.) 3806

Ki tudja a sors utjait kiszámítani? Szüleim régi gondolkodásuk, azt szeretnék, ha megvárnám míg a mesébéli királyfi értem jön. Közben pedig az idő eljár... Huszonéves, keresztény jövevény urileány vagyok. Szép?! Azt mondják! Vagyonos? Lehetséges! Ha vagyonnak mondiák nevenem levő beinstruált birtokomat, akkor az is vagyok. Mindenesetre bizonyos, hogy férjhezmenetelem esetén anyagi gondok nem lesznek. Összekötöttségbe szeretnék jutni oly úriemberrel, kit nem a megélhetési gond, hanem házassági láz kerget. Azután bemutatnám hozzátartozóimnak, feltéve ha a személye kifogástalan lesz. Minthogy kalandba nem szeretnék esni, megérthető ha csak teljes című levélre válaszolok, melyet »Merész-ség-bátorság« jellegre kiadóhivatalba. 3810

Gondolkodóba ejt, hogy egyetlen fiatal, zárdában nevelkedett leánykám ezután »áruba« bocsátsam. De ismeretségi hiányában megpróbálom ezt is, hogy leányomat férjhezadjam oly igazán komoly úriemberhez, ki leányom kezét megtudja nyerni. Kis leánykám nevében van szép földbirtok. (beinstruálva), ház, készpénz, természetesen butor-kelengye. Ha igaz, hogy ezután komoly, keresztény úriemberrel megélhet ismerkedni, úgy szívesen egyengetem leányom utját. Levelet teljes címmel »Venuszi Szépség« jellegre kiadóhivatalba. Névtelenre választ nem küldhetek. 3808

Uj butor és kosárfonó műhely!

Előállít saját készítésű kerti butorokat, virág és nőimunka állványokat, irodai fonott székeket, asztalokat, gyékény szalma vagy vesszőből, a legmagasabb igényeknek megfelelően, versenyképes áron

Javításokat olcsón, gyorsan és pontosan eszközöl

Major és Társa
Subotica, Cara Dušana ul. 6

Vass Ádám vendéglőjével szemben. 3812

FOGLALKOZÁS

Mérlegképes könyvelő, önálló, magyar, német, olasz levelező napi 1-2 órai, esetleg fél napi munkát vállal. Cím a kiadóba. 3766

Gyakorlott, kereskedelmi érettségizett, katonaviselt fiatalember (szerb-magyar) állást keres. Megkereséseket »Szerény« jellegre kér 3764

Solides, deutsch-kroatisches Fräulein wird zu 12, 8 und 5-jährigen Mädchen per sofort aufgenommen. Adresse in der Administration. 3797

Rézesztergályos tanoncot, illetőleg 4 középiskolát végzetten, fizetéssel azonnal felveszünk. Goldner Gépszekrénygyár, Subotica, Jugovičeva ulica 20. 3797

Hivatalnoknő, gyors- és gépirő, állandó alkalmazást nyer. Német vagy szerb nyelv megkivántatik. Literaria könyv- és hírlapterjesztvállalat, Heumann Mór, Subotica. 3802

Főmőlnár, józan és munkaszerető, állást keres azonnali belépésre. Németh János főmőlnár, Csikeria ut 939, Čantavir

Papucsos-segéd felvétetnek. Csak jó munkások. Párónként 15 dinárt fizetnek. Molnár Péter, Nemes-Militics. 3739

Nagyobb gazdaságba gimnáziumi bizonyítvánnyal gyakorlónői állást keresek megfelelő alapismeretekkel. Szíves megkereséseket »Szorgalom« jellegre kiadóhivatalba. 3752

APRÓHIRDETÉSEK

Apróhirdetés egy sor 1 dinár, vastagbetűs és címzés közzétételére számít. Legkisebb apróhirdetés ára 10 din. Csak felhelyezett jellegű leveleket továbbítunk. Kérdezőkérdezőkhez válaszbélyeg melléklendő.

Kiszolgálásra kisasszonyt, fiúkat és lányokat azonnali felvételre. Híri női divat-szalonn. 3723

Főmőlnári állást keresek azonnali belépésre. Intelligens megjelenésű, elsőrendű, erélyes és rendszeres, józanéletű, nős szakember vagyok, a malmászat minden ágában teljesen képzett és gyakorlott. Csere- vagy kereskedelmi-malomban próbaidőre is belépek. Csak azon urak szíves meghívását kérem, akiknek erélyes, józan főmőlnárra van szükségük. Szíves meghívást a kiadóhivatal továbbít »Erélyes« jelleg alatt. 3687

Varró tanuló, kifutóleány azonnal felvétetik. Löw varrodába, Bajski put 9. 3635

Becskerekén
festék, lakk, eszet, látvány, fedőlemez, és minden festékszakkombába vágó árulogalossággal. **Walterschan Jánosnál**

Okleveles tanítónő, magyar-német nyelvtudással, gyermek mellé ajánkozik. Cím a kiadóba. 3685

Gépész, összes vezérművekről és motorokról vizsgázott, azonnali belépésre állást keres. Bega hirdető és közvetítő. V-Beckerek 3777

„DAMA“ FEHÉRNEMÜSZALON
Tolstojeva (Ódor) ul. 21
Jutányos áron készít: női- és gyermek-fehérneműt, hozott és saját anyagból, azonkívül pyjamákat, ágygarnitúrákat, stórokat stb. a legszebb kézimunkával. 9007

Bánatban írás székhelyű városban, jóforgalmu főúttal, 25 szoba és mellékhelyiségekből álló és 100.000 dinár jövedelmű, a főtéren levő egy emeletes ház jutányos áron eladó. Bővebb felvilágosítással szolgál Dr. Belchorski és Szuzyi forgalmi irodája Novisad, Safarikova u. 7. I./10.

BUTOR
tömör keményfa, elsőrangú gyártmány. Versenyen kívüli árak! Nagyban és kicsinyben. Teljes hálószoba berendezés l-a keményfából 4400 din.-tól feljebb
Teljes ebédlő berendezés divatos 12.500 din.-tól feljebb
Teljes konyhaberendezés fehérre lakkozott 1950 din.-tól feljebb
„DOMUS“ butorgyári-lerakát Bernat Pessing Novisad, Zeljeznička ulca 105-107. Mitrovica, Planička-ul. 9-11.

Házmaster felvétetik. — Aleksandrova 12. földszint baira jelentkezni 2-4-ig. 3755

Suche intelligentes deutsches Fräulein zu meinen zwei Kindern. (Das eine ist 11, das andere 6 Jahre alt.) Jahreszeugnisse bevorzugen. Adresse in der Administration. 3750

Fehérneművarrást olcsón elvállalok. Kivánatra házhoz jövök. Cím a kiadóba. 3754

Egy ügyes, főmőlenésű fiatal fűszeres-segéd felvétetik azonnali belépésre. Ugyanott egy káfuóiu is felvétetik. Brummer Gyula 3756

Vaskereskedőseggel jó szakember, ki irodai munkában is jártas, angró vagy detailba, május 15-re állást keres. Szerb, német és magyar nyelvben periekt. Cím a novisadi kiadóba. 3772

VÉTEL-ELADÁS

Eladó sürgősen egy vas-kocsi 25 HP motor alól, 5000-6000 kg. teherbírással, egy komplett kompresszor indítóköszülék nagyobb motorok indításához és szívógásmotor alkatrészek. Mindez alig használt. Nagy testvéreknél, Runa (motormalom) Vasuti ut. 3821

Eladó üzletberendezés, mely megfelel női felsőruhá — fehér varroda — kőzímunka, női kalapszalonnak, fehérzománc festett állvány, pult, székek, asztalka, címáblák, kirakat, külön egy gyermek-kocsi, a fentiek darabonként is eladók. Bővebbet a kiadóba. 3751

Eladó ház, Staribecsen, közel a beltérhez, Kralj Petra ulica, a legforgalmasabb utca, 28. szám alatt lévő ház, 8 szobával és a szükséges mellékhelyiségekkel olcsón eladó. Érdeklődni csak személyesen Komáromi György fiainál, Staribedej, Wilson-utca 28. 3784

Szegedi szőlőkben 5 kapa és külön 2 kapa háztelek eladó. Cím a kiadóba. 3787

Egy Wertheim-kassza olcsón eladó. Ugyanott trágya kapható. Transporttelep. Szegedinski put. 3801

Eladó gazdasági gépek: 6 HP »Ruston« magánjáró, teljesen üzemképes állapotban potom 20.000 dinárért. 6-os »Hein« cséplő. 35 HP »Dürkop« szántótraktornal. Egy Caterpillar amerikai 65 HP traktor, alkalmas cséplés, szántás- és üzemhajtásra. Egy 10-15 tonnás teherpótkocsi és 3 drb ötvásu »Vajdisznófej« márkás eke. Ezen gépek mind használható állapotban vannak. Mextekinthetők a tulajdonosnál, Novoth József gépésznél Bajmokon. 3824

Egy Wertheim-kassza olcsón eladó. Ugyanott trágya kapható. Transporttelep. Szegedinski put. 3801

Eladó gazdasági gépek: 6 HP »Ruston« magánjáró, teljesen üzemképes állapotban potom 20.000 dinárért. 6-os »Hein« cséplő. 35 HP »Dürkop« szántótraktornal. Egy Caterpillar amerikai 65 HP traktor, alkalmas cséplés, szántás- és üzemhajtásra. Egy 10-15 tonnás teherpótkocsi és 3 drb ötvásu »Vajdisznófej« márkás eke. Ezen gépek mind használható állapotban vannak. Mextekinthetők a tulajdonosnál, Novoth József gépésznél Bajmokon. 3824

Eladó Szomborban 1400 m²-l telek, melyen nagy raktárépület, iroda- és lakóhelyiség van. Ára 800.000 dinár. Megbizott: dr. Salamon Frigyes, Subotica, Sztojkovits-ház.

Hirdetmény. Cukorkalpar teljes felszereléssel más vállalat miatt eladó. Értekezni lehet Vékony Mihály és társainál Adán. 3605

8 HP fogaskerekes magánjáró, vasrámás Heip-csép-15 teljes felszereléssel, jókarban, sürgősen eladó. Závodszi Máté, B-Topola, Csantavéri ut. 3720

Bajmokon vasutállomáshoz közel, Fő-utcaán vendéglő házzal, kerthelyiséggel, teljes felszereléssel eladó. Érdeklődni Kollár Simon vendéglősnél. 3823

Vendéglő Bajmok központján, főutcában, eladó. Ugyanott csinos biliárdok kaphatók felszerelve. — Lichtneckert. 3760

Eladó több fűszer-, vendéglők-, rövidáru-, rőfősbőr- és festéküzletek Bálnátnál 250 hold föld 10 ezer dinárért holdanként, kisebb-nagyobb házak kaphatók azonnali beköltözéssel. Gergics Antal, barátok mellett 6. 3758

Vasuti vendéglő szállodával. Kloštar csatlakozó-állomásnál elsőrendű forgalmu, fennáll 25 év óta. Magasépítményű, modern, új, földszintes sarokház, 40 méteres fűttal, vízvezetékkel, parkkal, konyhakerttel, udvarral, modern kuzinóval és teljes inventárral együtt betegsézműlti eladó. Ára 750.000 dinár. Fizetési feltételek meggyezés szerint. Átvethető azonnal. Cím: Koloman Németh restauráció, Kloštar, Podravski. 3721

Bérbeadó kirándulóhelynek alkalmas kortihely Szegedi-uton, menhely mellett, Tálasi-kert. Ugyanitt egykapás házhelyek jutányosan eladók. Cím a kiadóban. 3717

Lakás fűszerüzlettel beltéren olcsón átadó. Lakások kaphatók. Családi házak eladók. Butorozott szobák, kiadók. Háló, ebédlők, salon, szőnyegek, zongorák, cimbalom, hegedők, cadropszekrény, kőzámangorló, festmények eladók. Langné, Agina ulica 11. 3816

Csészlőgarnitúrák. 8-as Lanz-locomobil Máv-csészlővel, fiatal, Első Magyar Gazdasági gyári m. garnitúra, 8-as és 6-os Hofherr-garnitúra, külön 6-os és 8-as csészlők és lokomobillók, egy esztergapad és egy szalagfűrész eladók. Vadócz Károlynál, B-Topola. 1849

Üzemképes »Packard«, 2 1/2 tonnás, gyors teherautó eladó. Érdeklődni lehet Giskán Samu irodájában. Senta. 3734

Kulán egy ház eladó. Érdeklődni lehet Derkovič Lajosnál Kula. 2887

KORZÓ MOZI * LIFKA MOZI

Hétfőtől — szerdáig

Hétfőtől — szerdáig

Monumentális filmat attrakció!

Az amerikai nők erkölcsrajza filmje!

Teatro paré!

Veszélyes évek

Tell Vilmos

attrakció filmját. k. 7 felv. ban

Főszereplők:

Conrad Veidt, Erne Morena
Kecsa Deszy
Nagy zenekari kísérettel!

Egy hazaság tragikomédia 6 felv.

Főszereplő:
EDITH ROBERTS

Husz évi házasság után!
Negyven éves férj és a bakfia!
Tiltott gyümölcs!
Arkon át... bokron át...
Asszony! ez...

APRÓHIRDETÉSEK

Apróhirdetés egy sor 1 dinár, vastagbetűs és utasító
kötészetesen számít. Legkisebb apróhirdetés ára 10 dinár.
Csak felbélyegzett jelzésű leveleket továbbítunk.
Kérdőkördésekhez válaszlevegely melléklendő.

Uj zongorák pianinok.
csakis elsőrendű világ-
márkák. a leghosszabb le-
járati részletfizetésre kap-
hatók 10 éves 16121212
mellétt. Legnagyobb vá-
laszték az országban. Kap-
hatók Kain Lajos hang-
szerkereskedőnél Suboti-
ca: Városháza. 2942

Építőmesterek és mész-
nagykereskedők figyelmé-
be! Elsőrendű hófehér,
fával égetett mész jutá-
nyos áron kapható. Vagon-
tételben is. Ljudevit
Balog mészégető. Velika-
Požega mellett, Slavonija.

Destilacija Drva D. D.
Zagreb-Tešić
Ajánl elsőrendű
retorta faszenet
vágottéiben. — Képviselet
Subotica részére
Révai Adolf Subotica
529 Telefon 551.

Nea-Crem
legmegbízhatóbb
arc- és kézápoló
KORONA GYÓGYSZERTÁR
VÁROSHÁZA
SUBOTICA

Butorozott szoba két férfi
részére kiadó május 15-re.
Cim a kiadóban. 3765

Butorozott szép szoba
1-2 személynek kiadó. —
Cim a kiadóban. 3697

Hísfőtől emléktáblák (Jahr-
zeitfael) készít a legpon-
tosabban Weisz Mór Su-
botica, régi zsidó-templom
udvar. 3766

KERJEN

CIPŐKRÉMET!

GYÁRTJA: —
Prva Jugoslavenska Kemična Fabrika D. D.
NOVISAD

Eredeti francia
VERMOREL-PERMETEZŐZOK
Leszállított áron kaphatók
Szenes Kálmán
vaskereskedésében
Subotica

KÖNYVES KÁLMÁN

KIADÁSÁBAN MEGJELENT
KÉPREPRODUKCIÓK
KÖLNI KERETEZÉSSEL
KIZÁRÓLAG
CICLER, KAIĆ és TÁRSÁNÁL
SUBOTICA, BARÁTOK TEMPLOMA NELLETT

Faragott facsil-
lárok gyártása
Arany, antik és
bronz kivitelben.
Képkert különlegességek gyártása.
Modern képkertezés
Kézimunkák szakszerű keretezése
Feszületek, szent szobrok és
aranyozott áruk gyártása

Fehér vászon

tartós, TRST* 12 dinár, erős
Sava* 18 din., kiváló erős, Slo-
vensko* 16 din., finom, Beograd*
17 din., kiváló finom, Gorica*
ingvászón 19 din., rendkívül
finom natureson 92 cm széles
22 dinár. — Szétküldi!

E. Starmačzi Nagykereskedés Calle
br. 27. (Slovenija)
Több mint 1000 ábrát tartalmazó
nagy képes árjegyzék bárkinck
ingyen. Szövet, kamarnés egyéb
kézüdmű minták 8 napi megte-
kintésre. Nem megfelelő és nem
szervgőt árut kicserélek vagy
a pénz visszadom. 500 dináron
felüli rendeléseket bérmentve.

Képviseletet felveszek. Kereskedőknek nagybani árak. 1461

KISS ZÁLOGINTÉZETE
mindenféle értéktárgyra
kölcsönt ad. Zálogból
visszamaradt cirka 500
méter sötétszürke finom
gyapjuszövet. szállításra:
v. férfi női raglán és téli-
kabátok való. Ékszerék,
ruhák, kabátok, fehérne-
műek és minden más tár-
gvak állandóan olcsón el-
adotnak. Subotica, I. kör,
Bogovičeva (Kinizsi) ul.
12. 5697

Legizlősebb és legdiva-
tosabb ruhák, kosztümök
és köpenyek olcsó áron
készülnek **Haisz István**
angol női szabó és **Hauser**
Nővérek francia női divat-
termében. Hivatalnoknők-
nek árkedvezmény. Kara-
džičeva ul. 9. (Baránykőz)

Elegánsan butorozott szo-
ba a beltéren (esetleg há-
zaspárnák) kiadó. Cim a
kiadóban. 3794

Elveszett Jordanka Pen-
čić névre szülő igazol-
vány. Kérem a megtalál-
ót, adja le a kiadóban. 3799

Butorozott szoba kiadó.
Radišić ulica 27. Sombor.
3798

Átadó beltéren kisebb üz-
lethelyiség: irodának, rak-
tárnak és műhelynek is
megfelel. Cim a kiadóban.

Butorozott szoba konyhá-
használatra kiadó. Cim:
Ivanova ul. 24. 3786

Zvečan és Madarász asz-
talosmesterek. III. Duli-
čeva ulica 77. asztalos-
szakmába vágó épület-
munkákat terv szerint lu-
tányos áron készítenek.
Ugyanott tanoncok fizet-
tással felvételnek. 3782

ÉKSZEREK
inga- és zsebrórák, írő-
készletek, ridikülök,
cigarettatárcák ezüst-
ből és alpakkából —
Nagy választék, olcsó
árak.
SOK
Ékszerésznek, Rudičeva ul.

Meghívó. A horvati fo-
gyasztási szövetkezetnek
közvetítésére meghívja az
1925 május 10-én délelőlt
9 órakor a közösházán
tartandó évi rendes köz-
gyűlésre az összes tag-
lalt. 3783

Palicsón 2 és többszobás
lakások vagy egész villa
istállóval. fészerezni kiadó.
Neumann, Sokolska ul. 2.
3798

Szenzációs könyvujdonságok

Dumas:
**Madame
Dubarry bukása**
Ez a regény közvetlen
folytatása „A varázsló-
nak”, a magyar Dumas-
kiadás nemrég megjelent
kötetének. Események
ép úgy mint „A varázsló-
ló”-ét Balsomé József, más
néven Cagliostro gróf,
minden időknék egyik
legnagyobb személy-
vesztője kíséri.

Ára 42 dinár.

Forró Pál:
**Kegyetlen
asszonyok**

A szenvedélyt vágyó női
léleknek egészen új, meg-
rendítő mélységeit, vértől
és királyi pompával át-
szórt szerelmek érdekes
művészi megvilágításban
festi a népszerű szerző.
Ára 42 dinár.

Gergő Endre:
**Materialista
lélektan**
Van-e lélek?

A szerző a modern tu-
domány fegyvereivel vilá-
gítja meg a mindenkit
izgató leghatalmasabb
kérdést.
Ára 84 dinár.

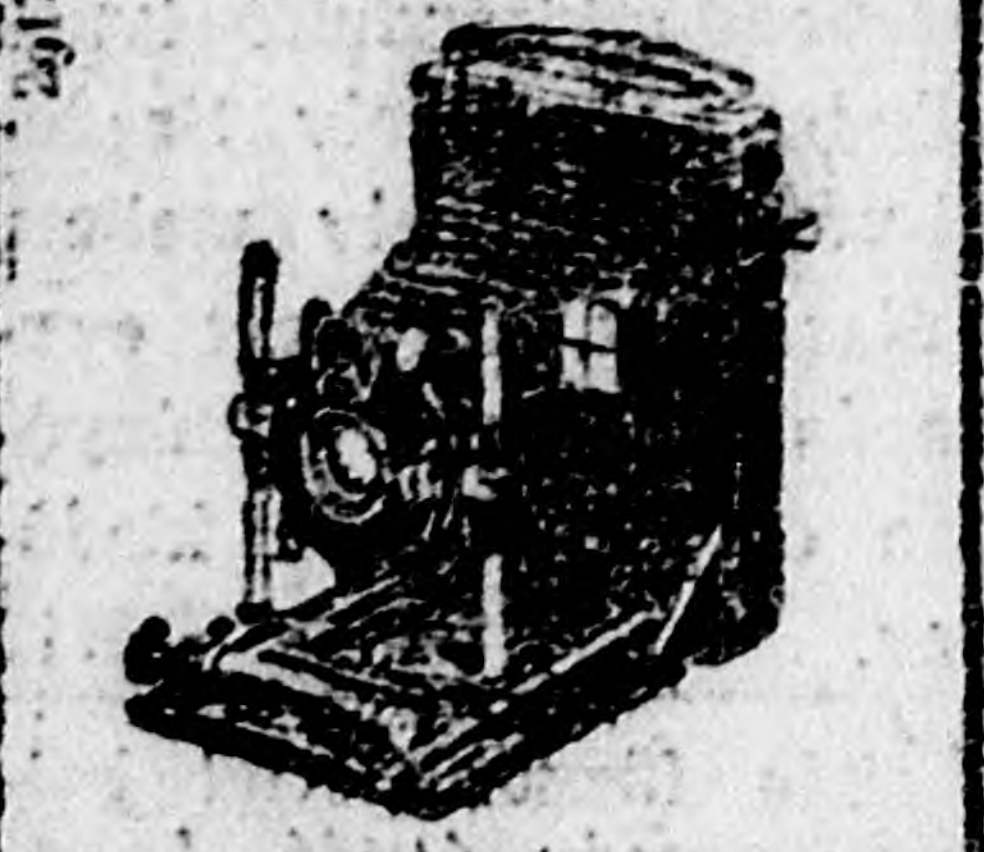
Kuprin:
Yama

A vöröslámpás negyed
A legszebb és a legha-
talmasabb erkölcsregény.
Az éjszaka világának me-
steri rajza. Nem és fra-
cia nyelven számtalan
kiadást ért el.
Ára 84 dinár.

Hugo Viktor:
Nyomorultak
teljes kiadása.
Dr. Háy József és Schmidt
József kiadó kiadásában
(I. V. kötet 100 oldal)
Ára 70 dinár.

Kaphatók
MAMUŽIĆ
könyvesboltjában
Subotica
(Városház épület) 3742

Fotocikkek

Fényképezési gépek, Agfa-
Haufl és minden gyártmányu
lemez és film. Mimosa gaz-
fény, bronzszírt és cello-
idin levezetőlap és papir
stb. Fotocikkek gyári áron.
Fényképezésnek külön
árkedvezmény!

Vidéki rendelések soron-
kívül gyors alintéztést nyer-
nek és bérmentve szállít
DEUTSCH I.
optika és fotoszaküzlete
SUBOTICA
Kérjen árjegyzéket Telefon 2-16

Egy teljesen új, komplett
röfösüzletberendezés azon-
nal eladó. Jérum Stráž-
mesterev, Staribedel.

20 év óta fennálló jófor-
galmu gabonakereskedés
eladó vagy használtéba
kiadó. azonnal átvehető.
Leveleket Gabonafizet-
teljére a kiadóba kér.
3693

Alkatmi vétel. Subotica
legszebb és legforgalma-
sabb helyén földszintes
ház, existenciát biztosító
vendéglő-fizetel, nyomban
átvehető lakással. 250.000
dinár végső áron sürgő-
sen eladó. Megbízott dr.
Salamon Frigyes, Suboti-
ca. 3693

Eladó nagy 8-as M-
márkájú 54 colos Hofferr-
cséplővel, különösen karban
futányos áron. Schu-
macher Rozsó Piai, Starib-
edel. 2659

Betegtolókoszt. keresek
megvételre. Címeket a ki-
adóba kérek. 3675

Eladó 912-holt-hengeres
Máv-gyári magántulajdon-
závaló gőzfűtés oszlopával,
esetleg külön is. Huber,
Ostobodienje ul. 60. br.
3666

MOLYKÁR ELLEN

MEGŐRIZ SZÖRMÉT,
TÉLI HOLMIT SZÖ-
NYEGET SZAKSZERŰ
GONDOZÁSSAL

GOLDSTEIN
szőrmeáruháza és
megv. intézete
SUBOTICA

Strossmajerova ulica 9.
A megóvásra átadott hol-
mik tűz- és betörés ellen
biztosítva vannak.
Kivánatra házhoz küldők

KÜLÖNFÉLE

Előnyömdát legújabb raj-
zokkal legolcsóbban szállít
Bleier Márk Senta.

Kankónál (gonyves foltvé-
ző), hűgyesbántalmak-
nál, fehérfolyásnál legúj-
ban hatnak a már 19 éve
ismert Larucin-kapszulák
és pácikák. — Minden
gyógyszertárban és dro-
gériában dobozónként 20
dinár áron kapható. Post-
án utánvétellel. Blum
(Hős) gyógyszerár. fő-
postával szemben. 2159

Hölgyek figyelmébe! Mo-
dern előnyömdaberendezést
legújtanóssabban szállít
Leopold Sámuel, Senta.
1706

Olcsóság! hullámok! Férfi-
öltönyök 80-tól. Iruháik
300 dinártól. női és férfi
csokönyvek 300 dinártól
feljebb. Elsőrendű kiállítás!
Eisler Iszónál, barátok-
temploma során. 3683

F. BACHINGER SUBOTICA

Bene Sudarević ul.
(Bercsényi n.) 34.

TEMPLOMARANYOZÓ és OLTÁRÉPÍTŐ
Faragott facsil-
lárok gyártása
Arany, antik és
bronz kivitelben.
Képkert különlegességek gyártása.
Modern képkertezés
Kézimunkák szakszerű keretezése
Feszületek, szent szobrok és
aranyozott áruk gyártása

RÉMES ÁLOM

IRTA: BAEDEKER

— GROTESZK —

Kopogtatás után belépett hozzám, jó reggelt kívánt és a nevét mondta, amelyet nem értettem jól.

— Mivel szolgálhatok? — kérdeztem és helyet kínáltem meg.

Leült, kivett a zsebéből egy írást és átadta.

Elofvastam s meglepődve szóltam:

— Amint ebből az okmányból látnom, önt a pénzügyminiszter úr öccsellenciája az adóújszemlére nevezte ki. Megvallom, a dolgot nem értem.

A vendégem fölvilágosított:

— A legújabb finans-törvények szerint minden adózó polgárnak saját külön, kizárólagos adóújszemléje van. Ez melléje van rendelve, hogy figyelemmel kísérje és éberrel ellenőrizze minden lépését és főleg minden pénzügyét, keresetét és egyéb jövedelmét, stb. Igazán ideális adózás csak így képzelhető el.

Csodálkoztam s kísérletet tettem, hogy ellentmondjak.

— Nem lesz az adókezelésnek ez a formája nagyon költséges? Ha minden adóalany mellé külön adóújszemlé alkalmas a kincstár, akkor az állam kiadásai attól tartok, rengetegre nőnek.

Az adóújszemlé jóízűt nevetett és sietett megnyugtanni.

— Az állam költségei, — így szólt, — egy fillérrel se szaporodnak. Az államnak van esze. Az állam nem csinál semmit se hebehurgyán. Az állam, szerintem igen bölcsen, úgy intézkedett, hogy az adózó polgárok tartoznak a maguk adóújszemléjéért, azaz: lakással és étellel ellátni, s nekik ötven dinár napidiját fizetni.

— Félek, hogy e szisztéma mellett majd az adóújszemlék jóllaknak s az állam éhes marad. Ha én önt, kedves úram, eltartom, s még napidijjal is ellátom, akkor adóra nem marad semmi.

— Mindegy! Az elv így is diadalt ül, mert e szenális rendszer mellett, ha csak az adóújszemlé nem játszik össze az adózó pasassal, semmi jövedelem se titkolható el s az államot semmi fiika se rövidítheti meg.

Most eszembe jutott vendégemnek az elhelyezése.

— Kérem, — így szóltam némi zavarral, — nekem csak egy ágyam van, s így a lakáskérdés —

— Az ne okozzon önnek gondot, — nyugtatott meg a jó ember, — ön elfekhetik a díványon is.

Ez a nehézség el lévén intézve, tovább kérdezősködtem, mert tájékozódni óhajtottam a jövő életemről.

— Naponta háromszor szokott ön étkezni?

— Ötször, — felelte ő nemes egyszerűséggel.

— Én csak háromszor, — jegyeztem meg.

Mire ő konciliánsan így szólt.

— Nem óhajtom önt a szokásaiban zavarni, s bizonyára ön se akarja az enyéimet megváltoztatni. Tájékozásul megjegyzem, hogy hetenkint egy huszalan napot tartok.

— Én három és néha négyet.

— Csak tessék, — mondta ő barátságosan, — folytassa csak úgy, ahogy megszokta... Direktívaül megjegyzem, hogy tízóraizni egy doboz szardíniát szoktam, a délutáni uzsonnát pedig (kávé vajjal) megválthatja készpénzzel, mert azt a kávéházban szeretem elkölteni. Hogy lássa, miképp gavallér-emberrel van dolga, a borraivalót és a ruhátári dinárt hajlandó vagyok a sajátomból ideozni. A három főétkezés olyan, mint a jobb hotelekben.

Mikor az ijedtségemet látta, hozzátette vigasztalólag:

— Kérem, ha nem tetszik önnek, megfelelőbbé teheti a pénzügyigazgatóságához. Eszembe jutottak az összes felebbezésim, amelyeket ehhez a tiszteletemelő hatósághoz benyújtottam, s így szóltam:

— Az igazat megvallva, nekem sehogysé tetszik, de nem felebbezek. S csak azt kérdezem: mit fog ön tenni, ha nem adhatok önnek olyan kosztot, amint az elsőrendű hotelek étlapján van, hanem csak olyant, amint a szerény, sőt szegényes privátházaknál szoktak főzni? Mert nálam, nagy jó úram, mivel-hogy kevés a pénzem, igen szegényes a konyha.

— Kérem, ha nem tetszik önnek, megfelelőbbé teheti a pénzügyigazgatóságához.

— Kérem, ha nem tetszik önnek, megfelelőbbé teheti a pénzügyigazgatóságához.

— Az igazat megvallva, nekem sehogysé tetszik, de nem felebbezek. S csak azt kérdezem: mit fog ön tenni, ha nem adhatok önnek olyan kosztot, amint az elsőrendű hotelek étlapján van, hanem csak olyant, amint a szerény, sőt szegényes privátházaknál szoktak főzni? Mert nálam, nagy jó úram, mivel-hogy kevés a pénzem, igen szegényes a konyha.

— Kérem, ha nem tetszik önnek, megfelelőbbé teheti a pénzügyigazgatóságához.

— A dolog igen egyszerű, — felelte az adóújszemlé ur. — Ha nem kapok usance-szerű és rangomnak megfelelő ételeket, elmegyek egy jobb hotelbe, s ott étkezek az ön kontójára.

— Az ön kontómra?

— Az ön becses kontójára.

Most én nevettem jóízűen.

— Jól fog ön ott járni! Azt hiszi, hogy ott hiteleznek az olyanfajta szegényember számlájára, amint én vagyok?

— Nem önnek hiteleznek, hanem az államnak. Én ugyanis azokkal az öszszegekkel, amelyeket ott elköltök, megterheltem uraságodnak az adókontóját, s félek, hogy illymód ön még rosszabbul jár, mert ezáltal folyton szaporodnak a késedelmi kamatok és a kezelési költségek.

— Még egyet kérdezek... Ha minden adókötelezett mellett működik egy ilyen pártfogó, mint tisztelt uraságod, akkor annyi adóújszemlére van szükség, ahány adózó van. Honnan veszik ezt a sok tisztviselőt?

— Külföldről, kedves ur. Nem hallja a kiejtésesen, hogy én is külső ország-beli vagyok? Az állam így — ahogy mondanak szokták — egy-csapással két legyet üt: itthon tető alá hozza az eddig nagyon olhanyagolt adóújszemlé, és a szomszéd államokban megszünteti a munkanélküliséget. Ugyanis a külföldi munkanélküliek sorából rekrutálja az adóújszemléket, akiket ide importál, amivel (mellesleg szólva) nagy hájára és barátságos érzületre kötelezi azokat az államokat, amelyek így megszabadulnak egy igen kellemetlen és elégedetlen népcsoporttól. Nem gyönyörű szociális gondolat ez?

— Tagadhatatlanul szép, de azért fölmerül a kérdés, hogy: nem volna-e jobb, ha a mi munkanélküli lakosaink szerződnének el külföldre adóújszemlének?

— Talán igen, talán nem, — ahogy d'Annunzio olyan találóan mondja. De én elvből nem politizálok, én csak a pénzügyi kérdésekhez és első sorban az adóújszemlékhez értek.

Az órájára nézett.

— Kérem, a tízóraizásnak az ideje elérkezett. Szardíniát kérek.

— Azt hiszi, — feleltem s illetve kérdeztem, — hogy itt minden adóalanynak jól berendezett és szardíniával is föl-

szerezett fűszerüzlete van? A kért árucikkkel nem szolgálhatok.

— Nem baj, — felelte ő. — Megveszem a boltban s az árával megterheltem uraságodat. A szardínia árát mint élelmezési pótdótot fogom elköltyvelni. Gyertünk!

— Hová? — kérdeztem meglepetten.

— A fűszerüzletbe. Nekem állandóan a gondjaimra bízott adóalany mellett kell tartózkodnom, mintha a védőangyala volnék, mert csak így ellenőrizhetem, hogy el ne tagadhasson vagy sikkaszt-hasson valamelyes befolyó pénzt vagy bármiféle jövedelmet.

— Nagy megütszélés rám nézve, hogy ily kellemes társaságban tölthetem a napjaimat, de ön hiába fogja vesztegetni az idejét a bevételim ellenőrzésével, mert nekem semmilyen keresetem vagy egyébajta jövedelemem nincs.

— Hát akkor miből él?

— A nyugdíjamból.

— Hittesse el ezt a mélyen tisztelt öregapjával, de nem énelem, régi szakértővel. A nyugdíjából senki se tud megélni.

— No látja! És a finansminiszter ur, akinek jelenleg alkalomlag őszinte nagy-rabecüllésemet, mégis azt akarja, hogy még önt is eltartsam belőle!

— Magam is kezdek attól félni, hogy öccsellenciája az ön esetében kissé elszámította magát... De azért ne busuljon, — egy darabig majd csak elvisszítunk mi ketten. Látom, van itt még néhány csinosabb butor, bizonyosan családi emlékek, aztán egy szerény könyv meg egy zongora, — minék mindez egy szerény nyugdíjas embernek? Ezekért szép pénzt fogunk kapni, egy ideig megélnünk belőle, s ha jól esztjük be, talán még adóra is marad egy kis összeg.

Ez már fölhaboritott s méltatlankodva kiáltottam:

— Abból nem lesz semmi! Tiltakozom ezeknek a tárgyaknak az eladása ellen! Ekkor úgy tetszett nekem, hogy az adóújszemlé megélt. Egyszerre főadóújszemlé vagy adóújszemlé lett belőle. Mintha egy fejjel megnyult volna. A hangja is megerősödött s dörgésszerűen hangzott:

— Micsoda? Ellenkezik? Vigyázzon!

Itt van az államvédelmi törvény, amely teljes szigorával sújthat le önre, ha nem veti magát alá az emberséges adóújs-

Tapi

A magyar színészetnek a héten kidőlt hatalmas főgyőfája, Tapolezai Dezső, talán azért árasztotta magából bőszesen a humort, mert korán átesett a szenvedések sok nagy szerepén. Az ő örökké mozgó, tevékeny egyénisége voltaképpen romantikus lelket fakart, amely tré-falkozásokban nyilvánult meg, hogy ne lehessen a mélyére látni.

A hangja különös hang volt, fátyolozott, mintha távoli rekedtségek rejtőztek volna benne. De ez csak az első szavaknál tűnt föl, már a harmadik mondatnál meg lehetett szokni s minden vélt szokatlanúságát felolvastotta a benne rejlő melegség. Csodálatosképpen ilyen volt legjobb barátjának, a felelhetetlen Fenyvesi Emilnek is a hangja. Mintha állandóan szordinót tartott volna rajta. S rekedv volt a Vigszínház nemrég elhunyt kiválósága, Tanay Frigyes is, aki már kezdő korában küzdött a gégebajjal. (Közel három évtized előtt Haimay Imre ritka kitűnő társulatánál, Beeskerken, bontogatta Tanay a szárnyait. Renk doktort játszott bucsuzól, mert reggel utazott Délre, hogy egészséget szerezzen. Akkor nem adtnak volna az életéért egy garast, mintha az arcára lett volna írva a halál, — körülbelül önmagát játszotta a bedagadt torku kis Tanó. A vasútra is a Pest-szálló füstös terméből ment reggel, addig ott bucsuzott. Feküdt le, pilhenj egy kicsit, rimánkodik a cimborák, de nem egész őszinteséggel, mert hiszen mindegy Tapinok, ugy se jön vissza. Csak ő tiltakozott, hiszen egy éjszakával több, vagy kevesebb, már nem számít.)

Tapolezai Dezső is végigszenvedte a vidéki színészet vándorlási kellemetlenségeit, de mikor Dózsai Dezső debreceni társulatából a Vigszínházba jutott, egyszerre központja lett annak az illusztris társaságnak. Micsoda gúnyos mosolyok fogadták ezt az új színházat! Vidéki alakokkal akar kísérletezni, azt hiszi, hogy leveri az öreg Nemzeti megszokott szaváló süllusát? Ditrói tudása aztán csodát teremtett a páratlan vidéki anyagból s volt idő, amikor a vigszínházak Európa legelső együttesei közé tartoztak. Tapolezai is hamarosan szakított a bonvivántszerpekkel, már régóta nem játszotta a Vasgyáros limonádéit, a francia bohózatok hozták meg az ő nagy sikerét, mint-hogy a világ legjobb, leghíresebb jellem-színészevé fejlődik Hegedűs Gyula is, ha megmarad ama vídám szerepekben s nem keresi egyéni híssággal a másfajta, amely szerint ő belé mindig szerelmes valaki.

Ugy indult Tapi, hogy egyszerre megkap mindent a sorstól, ami a művészek és az embernek egyaránt kijár. Egymásba szerettek Vizvári Mariskával, összeházasodtak, aztán hamar elváltak. Két gyermekük származott ebből a frigyből, a most már szintén tehetséges Gyula fiú, meg a Jójó, Kerpoly Jenőné.

A családi tragédiák intimsége nem tartozik ide, nem is volt ott különösebb baj, mindössze a házastársak származása. Tapolezainé Vizvári Gyulának volt a lánya, Szigeti Józsefnek az unokája. Mind a két történelmi nagyság színészek abbóla korból való, amelyben a jó családoknál kitagadással járt a színészi pálya választása. Szigeti Tripamternek látták, dunántúli familia gyer-

meke volt, — a Tripamterek ott ma is előkelő polgári pozíciót töltenek be. Gögös német népek, szorgalmasak és öntudatosak. Nem is lett a nagy-Szigeti pose bohém, inkább külön, aki a színi pályára üzletszerűen töltő népség sorában különállónak érezte magát s így is viselkedett. Jolán leányát is akkora egyéniség vette el, mint Vizvári Gyula, aki szintén elég jó családból származott. Ő Viszkidenszky volt s éppen a hozzájuk közelálló délvidékieknek fölösleges bővebben magyarázni, hogy kik a Viszkidenszkyek. A világháború előtt legalább is urlovas volt a legkisebb tagjuk, habár idők mulásával nem megvetett foglalkozás az ármentesítő társulatnál vállalt állás sem.

Maga az öreg Vizvári Gyula gögösebb mindenkinél. Színész-társával csak annyit érintkezik, amennyi elkerülhetetlenül muszáj, távol tartja őket magától, ellenben ő maga az Országos Kaszinó tagja Nagy Imrével, Nádayval és Császár Elemérrrel együtt. A kényes kaszinó kényes urai egész természetesen tartják, hogy a genry öközük kívánczik. Végére csupán passzió (akármilyen különös), hogy a színi pályán működnek, de urak, urakat játszanak a színpadon is, igazi gavallér utánozza az öltözködésük stílusát, aztán még állami intézménynek a tagjai. (Egyéb tagjainak se veti szemére senki, hogy egy blátra helyvezén mindenüket, reggelre földnélküli Jánosokká avatódjanak s Tisza Kálmán kénytelen sürgősen kitalálni a katasztert mint ellátást adó hivatal, amely stilszerű marad továbbra is, hiszen a földdel van összekötötésben.)

Hát ennek az urnak a színésznőleányát veszi el Tapolezai Dezső neves színművész. Szerelm van jelen, hiába-való minden gögös okoskodás, karrier-emlegetés.

— Hoffmann Mór tapolecai zsidógyerek a vőm! — sira a komikum nagy mestere.

A fiatalok szerelme olyan nevelésnek tartja ezt, hiszen most kezdődik csak az élet, csupa május minden, már kis család is van.

De a mézesetek hamar elmúlnak, egyre jobban a dübörög a megszokottság, ami leszedi a harmator a pocziszról. Ha ilyenkor nincs lelki harmóniával megalapozva két ember frigye, akkor vége mindennek. Az egyformák egymáshoz szokása, egymásbaolvadása az a nagy erő, amely tulateszi magát a hétköznapok kijózanításra alkalmas, természetesen csunyaságain, különben két hajdani szerelmes áll szemben egymással, akik rémülten látják, hogy csak fellobbanás kergette őket össze, nem örök-ké tartó tűz.

Szegény Tapi egyszer fájdalmas mosollyal mesélte el nekem ezt a nagy tragédiát, amelyet csak belülről lehet látni.

— Nem hallottam én ott mást, csak hogy így előkelőség meg keresztény és ugy. Minden evőszközben, felhőneműben monogram és cimere, aztán a genryk kiválósága a zsidók fölött, meg mi, nemeseke és a sok mindentéle apró tuszuras, amit ilyenkor el kell viselni. (Ámbár a Nagy Ivánban nem szerepelnek a Viszkidenszkyek.)

— Zsidógyerek vagy! — ezt kellett sokszor és kellemetlenül hallanom.

vényeknek. Már az a körülmény, hogy a szardínia kiszolgáltatását megtagadta, már az is elég volna, hogy letartóztassam. Egyelőre szabad lábon hagyom, de figyelmeztetem, hogy ha sokat okoskodik —

Éskor már a hangja olyan dübörgő volt, hogy majdnem megsiketültem és fölébredtem tőle.

S bár a valóságos adókiadás és adókezelés nem sokkal enyhébb mint az, amelyről álmodtam, mégis nagyon megörültem, mert igazán nem tudom, hogyan tartottam volna el az adóisztemet, ha az szerencsére nem ordít úgy, hogy fölébredtem tőle.

Baranyai magyar papok közt a halasi temetőben

A délbaranyai reformáció bölcsője elmosódott sírköveken

Konok, alföldi homoktól sárga, süppedt sírok között sétáltam az elmúlt napokban Kiskunhalason. Temetőben, téli tájak telme és értékes, jól ismert délbaranyai magyar falvak ismeretlené fakult magyar református prédikátorainak emléke fölött. A halottak birodalma kint nyújtózik a vasúti állomás közelében, ma már »használaton kívül«. Sűrű bokrok, buja fűvek, egymásután kipattanó tavaszi virághírőkök alá rejti közel négy évszázad viharos történetét. A sírok fölé bódító fehér orgonavirág borul. Az élő virágcsokrok minden tavasszal pontos törvény szerint kirügveznak a sírbarogyott magyar reformáció bölcsőjéből. Emlékeztetnek, kegyeletet parancsolnak, mint lelkiismeretes forrásmunkák segítik megírni a gazdagabb jövő felé lombosodó református egyház küzdelmes múltját. A halasiak nem becsülik érdeméhez képest a kifarcellázott történelmet. Talán az illetékes eklézsiák is poros könyvpolcokra számúzik néhány elsárgult följegyzésüket. Nekünk, vajdasági magyaroknak azonban nem szabad elhallgatni, éppen most, amikor a koldussiváran tengődő baranyai református parókiák, a magyar kultúra végvárát, vívják nagy csatájukat az Idővel.

*

A névjegye is ilyen volt. (Hamarosan nem jut eszembe a prédikátum):

TAPOLCZAI DEZSŐNÉ

született alsó és felsővizvári VIZVÁRI MARISKA

— Mire való ez? — kérdeztem rezignáltan.

— Van, tehát használom. Neked még rendez névjegyed se lehet.

Mindig és mindenkor az a »született« kifejezés, ami megkülönbözteti a magamifajtájú közönséges embert a kiválasztottaktól.

— Hát jó, gondoltam és lenyeltem a keserűségemet, ha csak ezen mulik minden, akkor teszek róla. Elmentem egy nyomdába és csináltattam én is névjegyem, aztán elkezdtem osztogatni. Így festett az:

alsó és felsőtapolczai TAPOLCZAI DEZSŐ
született HOFFMANN MÓR

... Szerény jó Tapi, a könnye is kicsordult, mikor elmesélte a névjegye történetét. De talán több volt azokban a könnyekben a visszaemlékezés fájdalomából, mint a derűből.

Bob.

A nagy szellemi forradalom, a XVI-ik században a Délbaranyába bevonuló Sztárai Mihállyal együtt, már készenlében találta a változást sürgető magyarságot. Sztárai egyetlen köntösben, csupán bibliájával kezében, érkezett a Duna és a Dráva derékszögébe, megreformálni az ottani lakosságot. Akciója nem várt eredménnyel járt. Délbaranya népe csatlakozott az új igék ígérétehez és csakhamar virágzó egyházközségek nőttek ki a baranyai tájából. A reformáció humanista jelszavai iskolákat termeltek ki az eddig elhanyagolt birtató magyar földön. Főiskolák, teológiák emelkedtek. Vörösmart volt az első hely, ahol a zengzetes magyar szó utat tört magának. A vörösmarti főiskola közben vándorolt, mint a vándormadarak szoktak. Északra és Délre toloncolták a török háborús sarok, a kiméletlen pogány türelmetlenség. A türelmetlenség és lelkiismereti szabadság valása bölcsőjében átszenvedte a kereszt-tüzet. A csiramezsgalmát élő magyar reformáció az időben Halason találta meg a legközelebbi menedékhelyet. Fölpakolta tehát iskoláit, vándorbotot vágott legátusai részére és Hercegszöllőssön, majd a privilégiumokkal bíró Halas városában szállásolta el őket. A vándorut állandó jelleget öltött, képzeletben összeforrta a két kálvinista gócpont. Mohamed nevében és a Korán tanai alapján megbírságot, megbotozott és meghódított kálvinista magyarság egymásra talált a közösen átélt és átremegett szenvedés stációján. A hódítók eltakarodtak, a levegő tisztulni kezdett később, a szorongatott hittestvérek továbbra is együtt maradtak. A baranyaiak csapatostól keresték föl a halasi iskolát. Ez a ragaszkodás mentette

meg és tartotta fenn a baranyai református egyház javára. 1630-tól 1692-ig ugyyszólván minden baranyai pap Halas városának oltalma alatt nyerte kiképzését, az utána következett években pedig ugyancsak számos prédikátor tette meg ezt az utat.

A baranyai papok elaggott korukban visszakiváncsoltak Halasra — legalább meghalni.

Ezt a kívánságot az ifjúkor előzuhogó emlékei tartották melegen. A temetőben évszázados sírok szomszédságában, az elmúlt század negyvenes és ötvenes éveinek elköltözöttjei sorakoznak. Papok, baranyaiak, öreg korukban, pihenő tér magyar papok, akik ott akarták porladó testükkel hirdetni fiatal koruk végigverekedett példáját, mintha sejtették volna eljövendő generációk számára a buzdítás szükségét. Hercegszöllősiék, vörösmartiak, laskóiak hosszú sora, olvashatatlanná halványodott csiszolatlan sírköveikkel, akiknek meletét az egyedül kisillabizálható, kilencven évet élt Székér Pál nyitja meg.

*

A délbaranyai reformátusok ma leirhatatlanul nehéz sorsba kerültek. Pusztulnak, több lelkészüket »rendezetlen« állampolgári viszonyaik miatt kiutasították. A papi pályára készülő ifjuság elől elzárják a külföldi iskolákat. Itthon nincsen református papképző. Így nincs utánpótlás.

A baranyai kálvinizmus pusztulásba rollanó magyarsága fölött, vajon ki fog őrt állni. A századok keserű tapasztalásainak tanulsága, vagy a pázsittal átölelt és sírhantoknak fehér orgonás igézete?

Mesterházy Ambrus.

TERE-FERE

Melzik órában halunk meg? Nem tudjuk, hány esztendő tartogat számunkra az élet és hány hónapot, de az emberek mindig kíváncsiskodtak, vajon melyik órában halnak majd meg, melyik a napnak az az órája, melyben legtöbb ember hal meg.

Erre ad választ — statisztikai adatok alapján. — Mc. Fadden, ki az 1923-as esztendő kórházi kimutatásait dolgozza föl.

Vizsgálódása, mely egy amerikai orvosi folyóiratban jelenik meg, megdönt két közkeletű hiedelmet: azt, hogy az emberek a nap minden órájában egyforma számmal halnak meg és azt, hogy leginkább éjfélkor, a kísértetek órájában kopogtat be hozzánk a halál.

Megállapítja, hogy éjfélkor és délben aránylag kevés haláleset fordul elő, szintén kevesen halnak meg reggel hét óra és délután hat óra közt. Legtöbb a haláleset éjjel egy órától hajnali hat óráig. Ez az észrevétel — ugy tetszik — megerősíti az általános följegyzést, hogy életünk a hajnali órákban rokkant le legáltalánosabb pontjára.

Ellenben az amerikai cikk így vélekedik:

— Nem életerünk csökkenése magyarázza a tényt, hanem az a körülmény, hogy a hajnali órákban a kórházi szobákban nem történik semmi, ami a beteget, vagy a haldoklót az élethez kötné s ebben az üres időben ők mintegy kishűnnek az életből. De mi történik a betegszobákban például reggel hét órakor, vagy délután hat órakor, hogy életben marassza még azokat, kik válni készülnek?

A furcsa kérdésre eképe felel a cikk írója:

— Semmi másra sem gondolhatunk, csak az étkezésre. Leginkább ebben az órában kapnak a betegek enni. Nem arra célzunk, hogy maga a táplálék tartja őket életben, hanem arra, hogy az étkezés gondolata fölszágazza figyelmüket, érdeklődésüket, életkedvüket. A betegszobában minden kis történés nagy ese-

ménnyé dagad. Ezek azok a rések, melyek megtörik a sivár egyhangúságot, azok a rések, melyeken át a haldokló erőfőn ujjai még egy kissé megragadják az eliramodó életet.

*

Hang-tolvajok. Hát lehet a hangot is lopni? Igen, mióta a rádiót föltalálták. A hangot ép úgy lopják az emberek a világ minden részéből, mint a fát, vagy a szentet s a rendőrség most igyekszik lefűlelni őket.

Berlinben a postaügyi miniszter írtó hadjáratot indít a titkos rádió-állomások birtokosai ellen, kiket »Schwarzhörer«-eknek neveznek.

Németországban most nyolcszáz ezer rádió-állomásuk működik, mely hivatalosan is el van ősmerve, de a családok legalább még száz ezer állomást szerettek föl meg emn engedett uton és az állampénztárt havonta két aranymárkával károsítják meg.

A postaügyi miniszter a bünygyi rendőrséggel, telefon és táviró munkásokkal, kéményseprőkkel és a tetőtatarozó ácsokkal szövetkezve fáradhatatlanul üldözi őket: ami gyanusatlalnak a munkások bejelentik, aztán megindul a bünyösök ellen az eljárás.

A vadászhatnak eddig is nem kis eredményre volt; Berlinben három hónap alatt száznyolcvanféle hangtolvajt csíptek el. Száznyolcvanhatot ezer aranymárka pénzbírságra ítéltek, hármat pedig a kőszülékük elkobzásán kívül három hónapi börtönrre és a perköltések megfizetésére.

Különben Németországban semmi sem divatosabb a rádióval. Egy esztendőben belül nyolcszáz ezerre emelkedett az előfizetők száma s ehhez minden nap kétezer új előfizető csatlakozik. Egy éven belül másfélmillió előfizetőre számítanak. De a rádióból nem pénzelt annyit az állam, amennyit remélt, bizonyos technikai hibák folytán. Ennek ellenére kétszáz aranymárkával számítva a naponta bekapcsolt kétezer készülék mindegyikének

átlagát, — négyszáz ezer aranymárka folyik a pénztárba.

*

Az amerikai cigánykirály. Most temették el Yonkersben, Newyorkhoz közel Nicholas John, az amerikai cigányok királyát.

Waterburyban, hol meghalt, koporsóját automobill-halottkocsira helyezték, aztán hullaszállító-vasútra vitték, hogy a temetőbe vigye. Telefonon, táviraton adták hírről a cigányoknak a vajda halálát. Az amerikai cigányok csodálatosképen alkalmazkodnak a civilizációhoz. Az újvilágban sehol sem látni regényes, cifraruhájú karavánokat, echos szekereket, melyek födele alul agyagpipát szivó cigányasszonyok, vagy mosdatlan cigány-purdék kandikálnak ki, sem pedig görhes cigánygebéket. Ötezer cigánycsalád él Amerikában. Kilenczted részük automobilon vándorol.

De Newyorkban, hol ma több, mint ötven nomád törzs van, a cigányok még mindig ragaszkodnak a földszinti lakásokhoz. Ősi irtózáttal kerülnek el a felhőtakarókat, a magas emeleteket.

Érdekes, hogy lehetőleg üres raktárokat bérelnek ki lakásul, melyek felosztatlan voltak, valamicskét hasonlítanak a sátor belsejéhez.

Világos kartonvásznak, riktó függőny-szőnyegek takarják el a családi helyiséget a »hivataltól«, hol cigányasszonyok kártyát vetnek, jósónak. Széket nem látni. Mikor étkeznek, az abroszt leterítik a földre.

Ágyat sem használ az amerikai cigány. Ragaszkodik a földhöz, bármennyire átvette a yankee szokását s ha le száll az alkony, földre heveredik, melyet párnákkal puhít. Nem üldözik őket. Egyetlen rémük az amerikai egészségi tiszt. ki a tisztaság és közegészségügy nevében gyakran háborgatja idilli életüket.

*

A vasút jubileuma. Százestendős a vasut. Az angolok ebben az évben készülnek megünnepelni a nevezetes évfordulót, mert Stephenson ép száz esztendeje kísérletezett az első gőzmozdonnyal, a Darlingtontól Stocktonig futó kis utitesten. Ebből az alkalomból több újság ellenvéleményt jelent be, vajon csakugyan ilyen fiatal-e a vasut? Hiszen már a régiek is ősmerték a fa-utat és érc-utat. Az egyiptomiak a súlyos köveket, melyek épületeikhez kellettek, flyen járműveken szállították el, s a karthagóiak is érc-utakon vitték tovább óriási hadigépeiket.

Később, a XVII-ik században, már sineket is használtak Angliában, hogy a teherszállítást megkönnyítsék, olaj és szénszállítmányokat vontak a lovak a bányától egészen a hajóállomásig. Ennek fogva a sin is több évszázados.

Egy angol művelődési történetíró ezt írja:

— Stephenson diadalmas kísérleteit többen megelőzték, 1804-ben Trevithick és Vivian Angliában, aztán 1811-ben a nyílletoni bányaigazgató, Blekinson pedig már gőzmozdonnyal is próbálkozott. 1813-ban Blecket új kísérletet tett. Az első gőzmozdonny, mely sikeresen működött, mégis Stephensoné volt Tillingworthból olajat szállított. Természetesen igen lassan és nehézkesen.

Egy francia történetíró a franciáknak követeli a dicsőséget. Ezt írja:

— A fölfedezést tulajdonképpen a franciák vitték teljes diadalra, mikor Seguin Stephenson rendszerére a csöves üstöt alkalmazta 1829-ben. Ebben az esztendőben a liverpooli kiállításban az ő gőzmozdonya szerepelt és ettől kezdve járt Liverpooltól Manchesterig az első igazi vasut.

Mindenesetre a százestendős mozdony gyorsabban fut, mint — fiatalkorában.

Figyelem!

Krausz Ede novisadli bator-üzletében május 15-ig méglen leszállított áron kapható

butor, szőnyeg és függöny

2972

Milán és Natália szerelmi regénye

A bécsi udvari és állami levéltár titkos anyagából

VI. Egy király, aki fél a feleségétől

Ugy látszik, valami telepátikus sejtés okozta, hogy a király rosszul olvasta el a királynénak azt az ártatlan szövegű táviratát, amely Garasaninnak az állásába került. Mert néhány nap múlva megjött az értesítés, hogy a királyné — akinek erre az áprilisi megegyezés lehetőségét adott — június 19-én csakugyan elhagyta Yaltát és hazatért Szerbiába.

Ez a sürgöny a végtelenségig fölizzgatta a királyt. Megerősödött abban a szándékában, hogy lemond és régens-miniszterelnökké nevezi ki Riszticsot. Risztics azonban ellenzi a király lemondó szándékát és ilyen feltétel mellett nem akarja vállalni a kormányt:

Belgrád, 1887 június 10.

Chiffre No. 28.

Sürgöny.

A király arról értesített, hogy Risztics nem ért egyet lemondási szándékával és a régensminisztérium megalakításával, de hajlandó volna kormányt alakítani múlt évi programja és a királynéval való áprilisban kötött egyezség alapján. Egyelőre Risztics még gondolkodási időt kért.

A király azt mondja, hogy Risztics megbízása esetében nem garantálhatja továbbra is eddigi politikáját, habár a jó viszonyt egyelőre aligha fogja valami megzavarni. Adott szavához velünk szemben nem lesz hűfien; és így nem marad más, mint lemondani.

Hengel Müller.

Arra, hogy Bécsben milyen szemmel nézik Szerbiát és Milán királyt, jellemző Kálnoky külügyminiszter megjegyzése, amelyet sajtókezelőg írt erre a sürgönyre:

Nem lehet megállapítani, hogy a király Riszticesel szemben őszinte-e, vagy ismét játékos ul, éppen úgy, mint bejelentett lemondásával. Hengel Müllernek sürgönyözni fogok, igyekezzék hatni a királyra, hogy az eseményeket ne sietesse és ne akadályozza meg a királyné visszatérését a Krímből.

A helyzet úgy látszik, az, hogy Milán király, aki a felesége visszatérésétől a trónját, sőt az életét is félti, arra szánta rá magát, hogy szakít az országban népszerűtlen haladó kormányval és ezután a népszerű ellenzéki pártokra támaszkodik. Ez az elhatározás azonban — amelynek az eredménye, hogy Riszticsot miniszterelnökké (és nem régens-miniszterelnökké) nevezi ki — csak nagy lelkiharcok után érlelődik meg benne, amelyeknek a során egészen összeroppan. Milán emberi szenvedésről és számtalan állapotáról megrendítő képet fest Hengel Müllernek a következő jelentése:

Belgrád, 1887 június 13.

53. A—B. szám.

Excellenciás Uram!

Milán király erkölcsileg összeroppan, kétségbeesett állapotban van, hogy minden kérdés és tanács tehetetlenül visszapatlan róla. Öfelségének a császárnak jószágai szavai, amelyek tolmácsolására Excellenciád tegnapi táviratában felhatalmazást kaptam, könnyekig megindították őt, de nem tudták energiáját feltámasztani. A király Risztics ur meghívásában mindennek a megsemmisítését látja, amire ő eddig törekedett és azt úgy tekinti, mint egész múltjának megtagadását. Arról biztosított, hogy Risztics kabinetjének minden tagja éppen olyan ellenszenves előtte, mint a kabinet politikai céljai, amelyek teljesen ellentétben állanak az övével. És ha ennek dacára mégis Risztics urhoz fordul, az csak azért történik, mert ő az egyetlen állami férfi, aki dacára ellenkező állításainak, támogatná őt lemondási szándékában, mert ezt tekinti ma egyetlen

módnak, amelynek révén megmenthetné a koronát a fia javára.

Milán király megkért, hogy Öfelségének, legkegyelmesebb urunknak köszönetet tolmácsoljak a kedves szavakért, amelyek egész lelkét megrendítették és hogy a császár jószágát sohasem fogja elfelejteni, mert tudatában van annak, hogy az európai uralkodó-családok közé való bevezetést legmagasabb urunknak köszönheti. És ha ma ő le akarja tenni a királyi koronát, amelyet a császárnak köszönhet, teszi azt abban a tudatban, hogy házassága által erre méltatlan lett, továbbá abban a meggyőződésben is, hogy az a fején megingott és előbb-utóbb Battenberg sorsára jutna.

Tekintve a hangulatot, amelyben a király most él, eredménytelen minden további tanács. Nem tartózkodtam attól, hogy Öfelségének egyszer-másszor kemény szavakat ne mondjak, amíg azt hittem, azoknak van valamelyes hatásuk. Tekintve azonban teljes összeroppanását, amelynek én pénteken és ma reggel tanúja voltam, magatartásomat és hangomat legutóbbi beszélgetéseink alkalmával a részvét érzelmétől vezeltetem.

Öfelsége mindezért nagyon hálás volt. Ő eddig hajlandó volt bennem Excellenciád politikájának a megtestesülését látni és az a megtisztelő körülmény, hogy bennem Excellenciád bizalmát vélte felfedezni, megakadályozta őt abban, hogy bizalommal legyen irántam. Mai beszélgetésünknek eredménye volt ugyan annyiban, hogy a király feladta velem szemben tartózkodó álláspontját, de a kívánt politikai cél, hogy a királyt kitértásra bírjam, nem volt elérhető. Ide mellékelve van szerencsém Excellenciád elé terjeszteni a királynak egy kártyáját, amelyet néhány órával megbeszélésünk után küldött és amelyben megújíthatatlan szándékát újból hangsúlyozza. Ide mellékelem a királyhoz küldött saját válaszomat is; ennek a levelezésnek a hangja élénk bizonyossága a közöttünk levő viszonyok.

Olyan idegbántalmak, amelyekben most a király szenved, nem gyógyíthatatlanok és nem lehetetlen, hogy Öfelsé-

ge visszanyeri ismét akaratképességét. Akkor azonban Öfelségének szüksége lesz bizonyos lelki nagyságra, hogy elfeledhesse, milyen levertnek és szerencsétlennek láttam ma.

Fogadjon Excellenciád legmélyebb tiszteletem kifejezését

Hengel Müller.

Milán meghasoulott lelke előtt tehát megjelenik a tör. a bomba és a revolver, mint végső eshetősége a drámának. Hogy ez a félelme nem volt alaptalan, azt fának a sorsa is bizonyítja, akit utolért az a végzet, amely apját elkerülte.

Risztics, akit Milán mégis kinevezett miniszterelnökké a királyné visszatérése után, amint erről az itt következő jelentés beszámol, most már a legjobb barátságban van Milán királlyal, akinek a bizalmát az utolsó napok alatt megnyerte azzal, hogy a királynéval szemben minden tartózkodás nélkül melléje állt.

Belgrád, 1887 július 13.

67. B. szám.

Excellenciás Uram!

Milán király és Risztics nagyon jó viszonyban vannak. A helyzetet jelen pillanatban ismét a királynéhoz való viszony irányítja. S tekintve, hogy Risztics ebben a kérdésben egy véleményen van a királyi urával és viszont, Öfelsége másrészt szabad kezét enged neki, mi sem zavarja a dolgok menetét. A király dieséri a miniszterét és a miniszter a királyt, alapjában véve azonban egyik sem őszinte a másikkal szemben. Az egyetlen árny, mely besötétíti ezt a viszonyt, a metropolita-kérdés, amelyről a király nyomban bécsi visszatérése után beszélt Riszticesel és közölte vele a bécsi felfogást. Risztics ur kijelentette, hogy ilyen körülmények között a feladatát bevégzettnek tekinti és ha a király a metropolita-kérdésben nem tesz engedményeket, akkor programjának legfontosabb része, az Oroszországgal való jó viszony helyreállítása, meghiúsulna.

Risztics ur most csupa cukor.

Hosszabb megbeszélések folyamán Risztics urat szemelláthatóan az a törekvés irányította, hogy jó benyomást keltsen és megszilárdítsa azt a szíves fogadtatást, amelyben minisztériumát Excellenciád részesítette. A magam részéről igyekeztem Risztics ur ebbeli ía-

radozását alátámasztani és kijelenttem neki, hogy Milán király bécsi tartózkodása alatt egyetlen egy lépést sem tettünk, amely alkalmas lett volna az ő állásának megingatására. Mi őt lojalisan akceptáljuk és készek vagyunk vele illeti összeköttetésbe lépni. Mentől nyitabban beszél velünk, annál továbbra megtalálni saját előnyeit.

A miniszterelnök kijelentette, hogy jelenleg semmiféle olyan kérdés nem vetődött fel, amely a közöttünk levő jó viszonyt megzavarná. A kereskedelmi szerződés és a vasúti kérdés rendbe jött, és minden hasonló kérdésben nagy készséggel fog rendelkezésünkre állni és ez különösen Boszniaira vonatkozik, megismétli azt a korábban tett nyilatkozatát, hogy az ellen a Szerbia ellen, amelyet ő kormányoz, nem lesz oánk panaszra.

En biztosítottam Risztics urat arról, hogy mi sokkal komolyabb államférfinak tartjuk, semhogy feltételezzünk róla, hogy egy teljesen céltalan agitáció érdekében néhány szegény ördögöt a halálba küldene. Mert mi jogaink megóvása érdekében az okkupált tartományokra vonatkozólag nem értünk tréfiát és nem riadnánk vissza néhány félrevezetett áldozatnak kivégzésétől, ami egyetlen rendszabálya lehet az esetleges Bosznia-ellenes agitációk elnyomására. Egyebekben pedig barátságos biztosítékait nagy örömmel fogadom és viszonzom.

Fogadjon Excellenciád legmélyebb tiszteletem kifejezését

Hengel Müller.

A királynét közben igyekeznek rávenni arra, hogy hamarosan és szépszerével hagyja el Szerbiát:

Belgrád, 1887 július 15.

68. szám.

Excellenciás Uram!

A királyné, nyári tartózkodására vonatkozólag nem teljesítette a király kívánságát. Holnap Kisela-Vodára utazik, a herceget azonban apjánál hagyja Belgrádban, mert ennek a szerb hírdőnek az egészségügyi viszonyairól kedvezőtlen hírek vannak forgalomban, amelyeknek azonban Öfelsége a királyné kevés hírelt ad.

A király igénybe vette nemesak Risztics ur, hanem a haladó párti barátainak közvetítését is, hogy a királynét szerbiai tartózkodásának megrövidítésére bírja és hogy minél előbb külföldre utazzék. A királyné azonban ragaszkodik az áprilisban kötött megállapodáshoz, nehogy elveszítse lába alatt a szilárd talajt, amelyet neki ez a megegyezés biztosított.

Milán király aggodalma nem vált valóra, Natália királyné szerbiai látogatása minden nagyobb baj nélkül lezáródik: a királyné útra külföldre utazik. Erről az elintézésről számolnak be a következő jelentések:

Belgrád, 1887 július 31.

73. A—H. szám.

Excellenciás uram!

Milán király jövő pénteken, augusztus 5-én, Tátrafüredre, a Kárpátokba szándékozik utazni. Augusztus havát ott tölteni és szeptember havát Gleichenbergben. A fiatal trónörököszt magával akarja vinni és egyben a királynét arra akarja rábírni, hogy Kisela-Vodai tartózkodása után külföldön találkozzanak, ott átvegye a herceget és ne térjen vissza Szerbiába.

Hengel Müller.

Belgrád, 1887 augusztus 4.

74. szám.

Excellenciás Uram!

Öfelsége a királyné tegnapelőtt délután visszatért Belgrádba Kisela-Vodáról. Még aznap a király és királyné között hosszabb megbeszélés folyt le, amelynek folyamán megállapodtak, hogy Öfelsége a király magával viszi a trónörököszt Tátrafüredre, míg Natália királyné egy ideig még itt marad. Mindkét felség aztán e hó vége felé Budapesten találkozik: a királyné ott átveszi a trónörököszt és több heti tartózkodásra elutazik vele a Bécs melletti Badenbe.

BERÉNYI JÁNOS:

ÁLDÁS

*Szentelt az ágy, mely a testedet várta, s a vágy,
mely szívedet szurta lobogóra. Szentelt az óra,
melyben érted örvongott a harc és a tavasz, mely
ereidben kidagadt és illatos lépéseidnek
kínált virágos hidakat.*

*Az iszapos, puha alkonyok szintugy áldottak,
mikor a sorvadtt félelmek imádkoztak
és a mennyezetes rejtelmek alól a gyász
fekete nyilakat döfött a fehér nyárba,
s Te élél mások vérében járva, tépett Győzelem,
És hagyjad, hogy a forró kalapácsok
nevedet verjék ki a szótlankodó szíveken.*

*Csak Te lehetsz, csak Te lehetsz az álom!
Te sugár a sáron, eleven szín a virágon,
Te karcsu hárfák merengő tiszta asszonya,
Te a lány nevetések hasadt, gazdag kalásza,
kit Betlehem tája fölött csillagként üldözött
egykor a csodák hűvös, fehér láza s most mégis
bűnöket gyujtasz a füstös, roskatag éjeken.
És meleg ajkad eloltott dalából mindenütt
a rád néző éhségek bus csöndje terem.*

*Szentelt legyen a vér, mely téged kér,
a csodálat, mely mindig ott térdel nálad,
a keresztl, mely törni fogja a vállad,
a szomjazásod, melyre senki sem hoz italt
s az is, aki a rég kihalt szomorúságok váraiból
elsőnek szedett dalt és ibolyát neked.
És százszor áldott kit fölfrissít a vértelen virág,
mely koporsódon fonnyad el; ki a halálotat
örömmel hírl és a sírodnál nem fog sírni
s a hantot közömbösen ejti rád.*

Milán király közben Gleichbergben folytatni fogja turáját. Szeptember végén aztán a királyi felségek Bécsben találkoznak, a király onnan visszatérne Belgrádba, a királyné pedig a trónörökösrel Olaszországba menne és Florenzben töltenék a telet; jövő tavasszal pedig Dél-Németországot látogatnák meg.

Fogadja Excellenciád legmélyebb tiszteletem kifejezését

Schwartz.

Belgrád, 1887 augusztus 6.

75. A—E. szám.

Excellenciás Uram!

Öfelsége a király a trónörökös és öt személyből álló kíséretével ma Budapestre utazott az Orient-expresszrel. Onnan holnap tovább utazik Tátrafűre. Öfelsége a királyné a magas utasokat az állomáshoz kísérte, de már a vonat elindulása előtt visszatért a királyi kocsiba. Az elutazásnál jelen voltak a miniszterek, a helyőrség magasabbrangú tisztjei, a királyi háztartás hivatalnokai, végül gróf Bray német követ és én. Minthogy az elutazás korán reggel tör-

tént, közönség nem volt a pályaudvaron. Fogadja Excellenciád legmélyebb tiszteletem kifejezését

Schwartz.

A királyné program szerint követi a királyt úgy, ahogyan azt már egy előző jelentés előre jelezte.

Delphit Albert francia író látta Natiát, amint Firenzében kocsiában végighajtatott az utcán. Ugy látszik, hogy a szépséges szép asszony, aki nek a szenvedései megnyerték egész Európa szívét, mélységes benyomást tett rá, mert a következő szép és meleg sorokat írta róla:

»Teljesen feketébe volt öltözve, szomorúan, elgondolkozva nézett maga elé kocsiában, mialatt a sétáló mély tisztelettel üdvözölték. Csodálatos szépségű fiatal nő volt, barna, szelid, nagy szemekkel. Bár orosz származású, a szláv típus nem látszik meg nyugodt, merengő arcán. Arcbőre kissé sárgás és ez bizarr ellentétben van kissé erős szájának élénk pirosságával és ragyogó fogainak vakító fehérségével...«

Tibet leleplezése

(Candler most megjelent könyve)

Írta: Halász Gyula

Amikor már-már reménytelennek mutatkozott az évszázados erőfeszítés, hogy eljuthassunk valaha az északi sarkra, talán éppen az angolok tibeti hadjárata idejében vetette föl valaki az eszmét: bizzák rá a dolgot az orosz cásra, küldjön az csapatokat a sarkra szigorú ukázzal, vissza ne merjen fordulni, míg ki nem tüzte a lobogót az északi pólus makacs várfokán. Ha egy ezred nem elég, küldjön egy dandárt... egy egész hadsereget, ha kell, az eseteték tetejéig keresztül majd csak eljut az emberiség a félelmetes áhitott célpontra. Pedig Franklin és száznegyven elszánt bajtársának hősi halála a sarkvidék néma tájain, megmutatta, hogy mentől nagyobb az ostromló csapat, annál nagyobb a kockázat: a nehézségek négyzetes arányban növekednek az ostromlók számával. Az újabbkori sarki expedíciók vezetői jól ismerték már ennek a hadszíntérnek álnok tulajdonságát és ha huszan, harmincan indultak is neki, a végső ostromra már csak három-négy kísérőt vittek magukkal. Így küzdött ki az utját Peary 1909-ben ötödmagával az északi sarkra és így győzték le Amundsen és Scott két évvel később a déli sarkot.

A természeti nehézségek, a szüntér elriasztó akadályai tekintetében csaknem jogosult ez a párhuzam az angolok 1913—4. évi tibeti hadjárata és a sarki expedíciók között. A Mont Blancnál magasabb havasi hágók, a föld legridegebb fennsíkjaik végigseprő hóviharak, a kegyetlen tél dermesztő fagyja félelmetes ellenséggé állanak ott a »fios ország« határain. Ezzel az ellenséggel — a Természettel — könnyebben szállhatott volna szembe néhány elszánt utazó, mint az a csodálatos szervezetségében is nehézkösen mozgó sokezer főnyi hadsereg, melynek kalandos és küzdelmes útját, fölényes és fájdalmas diadalát Candler most megjelent könyve — *Tibet leleplezése* — oly megkapóan beszéli el. És mégis: Tibet szívébe, a féltékenyen őrzött Lasszába csakis így volt lehetséges behatolni: ágyukkal és géppuskákkal, — ahogy MacDonald serege kelt utra 1903-ban India földjéről. A kis expedíciókat majd mind visszaverték a tibetiek s ha kivételesen betette is a lábát egyik szerencsés vagy inkább szerencsétlen utazó: Lassza titokzatos varázsát csak a brit hadsereg bevonulása törte meg igazán. Nagy-Britannia csakis így érthette el politikai és gazdasági céljait, ha legyőzhetetlen fegyvereivel ad nyomtatókat megjelenésének a dalai láma fővárosában, Circulus vitiosusban forgott a brit kormány, amikor hosszas tévovás után politikai küldöttséget menesztett Tibetbe: a természetadta akadályok sokszoros megnövelése árán kénytelen volt egész hadsereggel kísértetni Younghusband misszióját, hogy az emberi akadályokon meg ne törjön a vállalkozás.

Még egy más vonatkozásban emlékeztet ez a hadjárat a sarkok ellen intézett rohamokra: a rekordszerűségében. Lassza is egyike volt azoknak az »elérhetetlen« pontoknak, amely izgatták az emberi fantáziát, mint ahogy az északi és déli sark, a föld legmagasabb orma — ezek a verhetetlen célpontok — izgatták mindig az emberiség becsúgyát és képzeletét. Érthető és jogosult törekvése a múlt emberiségnek, hogy parányi lakóhelyét, a földgömböt végrevalahára megismerje és kedvére bekalandozhassa. Eppen ezért az angol küldöttség bevonulása Lasszába több mint apró csetepaté a hadviselés történetében, nem is az angolok és tibetiek nemzeti ügye csupán: esemény az emberi művelődés történetében. Jóllehet politikai megfontolásból maga Nagy-Britannia igyekszik távol tartani az utazókat a tibeti határ átlépésétől, (példa rá Sven Hedin esete, aki kénytelen volt Turkesztán felé kerülni), nincs messze az idő, amikor a tibeti »kínai fal« is leomlik s a kultura szabadon fog beáramlani az elzárt ország népe

közé. És végleg szerteoszlik a babona gomolygó köde, amely ma még ott kóvályog Lassza vatikánjának aranyos kupulája körül.

Youngusband ezredes mondotta a londoni földrajzi társaságban: »Célfainkat elértük. Szilárd meggyőződésem, hogy minden európai utazó csak nyerni fog azzal, amit a brit küldöttség végzett Lasszában 1904-ben. Csak egy balkövetkezményt látok előre: eggyel kevesebb célpont fog kínálkozni a jövőben a kalandos kutatók számára. A jövő Sven Hedinjei, mint kimulófélben lévő faj, egyre küljebb és küljebb szorulnak, hogy végül letűnjének a földgömből a sarki hó között.

Az ismétlőfegyverek megnyitották az utat Tibet földjére. Most már csak a nép szívébe vezető utat kell megtalálnia Európának — ágyuk és fegyverek nélkül.

*

Bármily hősi feladatot rótt a brit hadsereg ez a hannibáli hadjárat: lehetetlen rokonszenvet nem éreznünk a tibetiek iránt, akiknek szükségképpen el kellett bukniok. Áldozatai lettek annak a rögeszmének, hogy hazájukat, otthonukat védik, holott, ha ellenállást nem fejtenek ki, a betolakodó idegenek már a határszélén megállanak. A békeszerződés, amelyet Youngusband ezredes hajlandó volt a hadjárat kezdetén megkötöni a tibetiekkel, semmivel sem lett volna súlyosabb, ha nem előzik meg sájnálatos és fölösleges vérontások, amelyek során a brit küldöttség egyre beljebb és beljebb nyomult az országba. Ha Khamba Dzsongban írják alá az egyezményt, ahelyett hogy megalázó módon a dalai láma palotájának — a Potalának megszentelt termeiben diktálja a békét Nagy-Britannia képviselője: életben marad sokezer derék tibeti harcos és Tibet ma époly nyugodtan élne független életét Ázsia belsejében.

Az évek között, amelyekkel népszerűvé igyekeztünk tenni a tibeti hadjáratot, találkoztunk azzal a fejtetéssel, hogy az európai kultura benyomulása a lámauralom zsarnoki elnyomása alatt élő tibeti nép érdekében való. Ez igaz lehet. De ha így van, miért vonult vissza és hagyta magára a szenvedő népet az angol hadsereg. Hódító hadjáratot — mint a bur háború volt — könnyebben lenne igazolni ezzel a humánus céllal, mint ezt a — preventív hadjáratot. Háború a — háború megelőzésére.

Másfelől igaz, hogy ha boldogabb nem, boldogtalanabb sem lett a tibeti nép az angol hadjárat, mint volt annakelőtte. Minden részvétünk az áldozatoké — briteké és tibetieké — akik ott nyugosznak Guru és Gyancé temetőiben, a Karo-hágó alatt és a Vörös Bálvány szorosában.

Candler lükető érdekességű könyve minden egyéb érdemén és értékén felül azért is igen-igen rokonszenves olvasmány, mert belőle az érző humánus ember szólal meg, aki — jóllehet följegyzései a hadjárat idejéből valók — megértő részvéttel, leplezetlen csodálattal emlékezik meg a szerencsétlen tibetiek szomorú szelmalomharcáról, hiábavaló, reménytelen hősiességéről.

Az orosz színészek

A Szuboticán szereplő Hudozsasztveni Színház tagjairól készült karikaturák

Grossinger rajza

G. V. Sjerov

Peter Bakscheeff

Sergei Komissarov

N. Masalitinov

G. V. Sjerov, a „Házasság“-ban.

A. Tamirou

ROSSIJA-FONCIÈRE

biztosító és viszontbiztosító társaság

Tűz, élet, baleset, automobil-biztosítások
Jégbiztosítások méltányos díjakkal

FIÓKIGAZGATÓSÁG: SUBOTICA

(Rossija-Foncière palota)

KÉPVISELETEK MINDENÜTT

Római utavaló

Tanácsok a római zarándokoknak

Mielőtt elindulsz a zarándokcsapatral Rómába, a lelki, szellemi épülésen kívül gondold a testiekre is. Sokat fogsz járni, állni. Az olasz templomokban nincsenek padok. Hozd magad rendbe, hogy a fáradalmakat elviselhesd. A csomagolásnál aztán gondold arra, hogy nem luxus utazásra, hanem zarándoktra mégy. Csak a legszükségesebbeket vigyék magatokkal. Május végén ugyan már rendszerint nyár van Olaszországban, de egy melegebb felöltő az éjszakai utakon, a hűvös templomok és múzeumokban gyakran elkel. Vigyék egy fényérnyei kis vánkost, utipokrót, könnyű jótalpu, kijárt és nem magas-sarku cipőt. Pakkold be egy kis sósborszeszt, vagy kölni vizet, egy pár grammin aspirint(kinint minden olasz trafikban kaphatsz), egy egész kis üveg jól ledugaszolt jódtinturát, angolt tapaszt. A zsebben legyen láteső, kiskés, ceruza, notesz, papiros. Ird fel olaszul — a noteszba római lakásod címét, ugyanide majd a villamoskocsik számát is, melyek lakásod és a Vatikán felé járnak. Hagyd meg itthon is római címedet, hátha valamiről értesíteni akarnak. Esernyőt, botot, revolvért ne vigyél, ellenben olasz utikönyvet, szótárt és zsebnyelvtant semmiesetre se felejt ki a bőröndödből.

Még egy indítványom volna. Ez sem eredeti, de azért szívelejték meg. A minap olvastam, hogy a zsidók a szentföldre zarándokolva, minden 30 utas után egy szegény zsidót vittek ingyen magukkal. Követésre méltó példa. Vigyék ti is közköltésen magatokkal egy szegény oltagyvesületi tagot. Szívesen járunk mi itthonmaradottak is a költségekhez. Legalább lesz, aki nekünk is küld egy szentévi emlékképet, megbízásunkból nekünk is vásárol valamely kegytárgyat és szent Péter sírjánál elmond érünk egy Miatyánkot...

Az uton csak akkor egyél, igyál, ha ennek szükségét érzed. Vigyél magaddal egy tábla csokoládét, narancsot. Intézkedjétek, hogy mindig legyen ivó- és mozdóvizetek. Felesleges felemlítenem a gyakori kézmósmást. Ha lehet: a Karsz-tokban ülj az ablak mellé. Utatok legszebb része. A vámtól nem kell ijedezned. Ha kérlek, mindent mutass meg. Az olasz linanc leginkább dohány- és szesz-félék után kutat. Legjobb lesz, ha le-mórséked, vagy esetleg abba is hagyod a dohányzást. Több okod lesz rá. Az olasz trafik rossz és drága. A kupéban a közös étkezéseknél — különösen hölgyek között — nem illik, — a múzeumok, templomokban — hol pedig sok időt töltesz — úgy sem lehet dohányozni. Egy szentvédéllyel kevesebb, sok egészséggel, megnyugvással és pénzzel több marad.

Ne maradjatok el a társaságtól és ne álljatok bárkivel szóba. Mindenütt van rendőr. Mutassátok meg a noteszbeli lakástok címét és a rendőr utbaigazit. Ne csináljatok magatok külön programot. Elég fáradtak lesztek a hivatalos program mellett is, ami egyébként ugyis felőlel minden fontosabbat. Az extra utak, extra fáradsággal és költséggel járnak. Ennek még az lehet a vége, hogy a közös programot nem bírjátok majd erővel.

A bor jó és olcsó, tej, tea, limonádé szintén jó. — a sör drága. Fagylalt, sütemény elsőrendű, de csak mértékkel! Az ivóvíz Rómában jó.

Ismerd meg a pénznemeket. Az alap a lira, ez egyenlő 100 esentezimóval — vagy ahogy népiesen még sokhelyütt mondják egy lira egyenlő 20 soldival. Tehát 5 centezimo egyenlő egy soldival. Van 1, 2, 5 és 10 esentezimó rézből, 20, 50 esentezimó nikkeltől, 1, 2, 5 liras papir- és nikkeltől is. A 10, 50, 100, 500 és 1000 liras papírpénz. Vigyázz az összeragasztott papírpénzre, ha mindkét felének nem azonos a száma: nem fogadják el. A régi nagyobb bankjegyeken (három bank háromféle kibocsátásai) egy koronás nagyságu 1898 évi jelzésű vörös állampapírnak kell lennie. A fel-

írást: mezo ltrának, vagy dícesi zsoldónak hívják.

Olaszországban mindenki borralalóra vár. Ezért is legyen mindég elég aprópénzed. Aránylag kisebb borralalókkal is beérik. Mindenkor, mindenkiel előre alkudj meg. Nem szégyen, ha a vendéglőben szóhára, ételre alkuszol. Nem kell pirulnod, ha még ott is árengedmenyt kérsz, ahol az van kiírva »Prezzo fisso« — Szabott ár. Ne ülj kocsi-ra, autóra előleges alkú nélkül. Ha zsarolni akarnak, hívj rendőrt.

Bevásárlásodat halaszd lehetőleg az utolsó napra. Akkorára az üzletekkel, árákkal jobban megismerkedel. Tanácsos a többiekkel együtt, tömegesebb vásárlásra indulni. Jobban megérteted magadat, hogy mit akarsz. Olcsóbban veszték.

Legalább a számokat, egy-két kifejezést, és a gyakran szembetűnő feliratokat meg kell tanulnotok. Uno, due, tre, quattro, cinque, sei, sette, otto, nove, dieci, undici stb. annyi mint 1—2 stb.

11-ig. Venti — 20, Trenta 30. Kvaranta 40. Csinkvanta 50, szeszanta, szettanta, Ottanta, novanta, esento — 60—100.

Kérni: prego. Hogyan hívják: komé szik-láná. Köszönöm: grazie. Adion nekem: datemi. Mennyibe kerül: kvanto koszta. Nem értem: non kápiszko. Nem tudom: non lo szo. stb. Feliratok: Attenzione: vigyázat. Evietao (tilos) ingresso — a bemenet; — fumare — a dohányzás. Si prega di non szputtari (ne köpi) — di non toccare (ne nyulj hozzá.) Ferma — állj. Entrata — bemenet. Uscita — kijárat.

Záradékul még egyet: Olaszországból irandó levelezőlapiáidra 60 esentezimos, zárt leveleldre 1 liras bélyeget tegyél. — mert másképpen ezeket el sem indítják és én hiába várom itthon kedves soraitokat.

Most pedig Ég veletek, vezéreljen jóra és hozzon haza benneteket bőséges kegyelemben a mindenható.

(Staribese.)

Vécsy Géza.

A nadrágos ember halála

Irta: Terescsényi György

— Kapucinert, pohárba! — mondotta a nadrágos ember. Az ivóban pajzán ujjacskák játszadoztak a pókhálócsipkékkel. Az ódon bolthajtás mélyen és elnyujva üsított, szájpaddlásáról esem-pe olajlámpás küzdött az életért és az elhunyt borzalmának agóniája föl-fölbombantotta benne a világosságot.

Borított kötény hozta a kapucinert. Csak a kötény, a foszló kanavászdarab, és élesen rajzolódott ki rajta a bádoggálca, a kicsike pakfong kávéskantával. Nem tartozott, mert nem tartozhatott ehhez a kötényhez más, távoli és sejtelenyszerű volt fölötte az ember rőt-vörös hajával és hervadt ábrázatával.

Kívül aludt a piactér.

Összebujva gubbasztottak partján a házak. Néhány vörös szem sunyított még rajtuk, mintha oldalvást néztek volna fölfelé a vastag és komor égboltozatra, amely roppant kupolájával már már lezuhanni készült.

Am a torony dermedt mutatójára makacsul szegeződött a Sziriusz felé. Mintha vádolni akarná őt, a távolit és ragyogót valami nagy-nagy rettenet elkövetésével. Mutatott és kiáitozott a felnyuló kövek merev könyörtelenségével.

— Te vagy az?!

— Te vagy az? — hallatszott most a megélemedett szó tompán és torokbafojtva.

— Én vagyok, — felelt rá mindjárt valaki. Kisvártatva sulyos lábdobbanásokat kongatott a kövezet: két ködmen és két sipkaformáin süveg húzódtott elő a sötétségből.

— Benn van? — kérdezte tovább a fojtottlangu.

— Benn, — felelte rá a másik elsápadt lehelletének gurgulyázásával, mint-ha cserépiázékba dünyögne az ember.

— Nohát akkó! — csattant föl most az első hangja határozottabban.

A bütykös, kapalapított tenyér kinyult a kilincs felé, a balváll-lapockára rándította a gubát, a csutora aprókat pattogott az összeszorított állkapcsok őrlésében.

Az ajtó hirtelen kitárult. A szájpaddlás-son ijedten lobbant fel a lámpa a nagy lélekzetvételben és a pajzán sárga ujjacskák végigtapogatták a két görnyedt alakot.

Az ajtónyílásban egy pillanatra megállt mind a kettő. Eppen ott állottak meg, ahol az előbb semmi sem volt, csak a faszárnyas kocsmaajtó pattogzó, zöldfünéros ajtólapja.

A nadrágos ember ismerte őket. Ismerte kellett őket, mert sovány nyakán hirtelen leszályedt az ádamesutka és a kékeskos inggallér alatt maradt. Ismerte őket jól, hiszen falubeliek voltak, egyvásuak és gyerekpajtások. És mégis, most, ebben a pillanatban, tisz-

tán és félelmetesen megvillant előtte, hogy idegenek néki, furcsák, különösek, félelmetesek, nem olyanok mint ő, nem nadrágos mesteremberek, hanem a föld zsíros szagát hintik szíjfel, szemük apró és szurós, mint a mezők karvalyáé — külön fajtát látott bennük, majdhogynem idegent. Parasztok voltak, komisz, közönséges tahóparasztok, bűdösek és gusztustalanok. A nadrágos embernek szájaszélére a gyomra tájékaról egy keserű hólyagocska szaladt föl. Le is bigygyesztette szájaszélét ez a keserűség, amikor bal belső zsebébe nyúlt és oldal fordította fejét, szólván a kötényhez:

— Fizetők is...

— Nono!... — horkant most föl az egyik gubás ekkor és sarkának dühös tasztításával hátrarugta a kocsmaajtót.

Tompa dobbanás, a lámpa fölsikoltott a magasban és a nadrágos ember ajkai közt maradt, amit még az előbb mondani akart.

Nézte a két másikat, ahogy ott állottak a zöld ajtó előtt. Látta előremeredt kurtaszáru pipáikat és észrevette az izmok dühös rángatózását a pofacsontokon.

De semmisen történt.

A keskeny ivó közepetáján, a harmadik asztal mellett, éppen a pirosabroszonnál, amelyen vérszínű tulipánok és szekfük pompáztak a borított közt, dermedten figyelt a nadrágos ember. Pillantása megfeszült és moccanás nélkül szegeződött előre, fel a csárdafalon, valahová messze-messze és előtte a borönlözött tulipánok között utolsót sőhajtott most a kapuciner. Vékonyka páralelke fűgén kanyargott még egy pillanattig a nadrágos ember feje irányában — és meghalt.

A sarokban, a sötét öln, ismét megsuhogott a kötény. Főlemelkedett és vité a halvány csaposlegényt az álmok országán keresztül az asztalok felé.

A kettő ezalatt elhelyezkedett a legelső mellett. A hegyesebb süvegű (amaz zsíroskarimás kanászkalapot hordott) végignyújtotta farkosbóját az asztalon. Ballábát pekesen feszítette az asztal talpallójának, hátrahajlította kicseit a fejét — akár előbb a nadrágos ember — és a föléje hajló hervadt koponyának így szólott keményen és pattogó szótárogással:

— Egy litter kadart!

Társa behuzta fejét a vállai közé. Csak a két bogár szem szaladgált gyorsan ide-oda a szemhéjak mögött és a szarvasiaggyval illatosított fejlődő hajszőrje meg-megrezzent az összehúzó nyál kellemetességében.

Csönd.

Azután jött a kötény a kadarkával, majd ismét visszahúzódott a sötét homályába, ahol az ötlábu, sánta kereszt-

tespök folytatta ismét az álomhálot a kakukos-óra fölött, mihelyt a szelid ráncokba csukló kötény aláuk ült a halványképpel.

Kívülről eltévedt kakasnyikorgás szűrődött be most, a haldokló lámpa kínosan vergődött tovább, a hangok, a fények, a kádar, a kapuciner, a ködmen, a makrapipák s a makra emberök furesán kalimpáltak a gomolyagban és érezni lehetett ebben a pillanatban, rövid időre, tisztán és borzalmas bizonyossággal, hogy az iszonytató nagy fekete valami, amelyen mind-mind rajta vannak terestül, házastul, emberestül, a nagy fekete valami alattok láthatatlan karmokkal húzza és alászorítja őket. Érezni lehetett egy picinyke pillanatra, hogy itt valami irtozatosság megy végbe, valami égbekiáltó örültség történni és rohan-rohan az egész pókostul, álmostul, mindenestül az ismeretlen és közömbös éjszaka tátongó torokába.

Érezni lehetett, hogy kívül a kövek néma és földrehatatlan görese állott a megfagyott toronyba, amely mit valami óriási halott mutatouj vádióan mered a Sziriusz felé.

A negyedik pohár után a süveges mozdult meg ismét először. A bor áporodott láza esorgott már mindkettő szívére, tűz csapott ki szemekből és vékonyan szivárgott alá.

Szeme csóvjával nagyot kanyarított a süveges a nadrágos ember felé. Száján félt megnyílt, az egészséges porcellánfogak kiagyarkodtak rajta. És most összetorlódt szavakkal, lihegőn és vad gröllettel buggyant elő társához a kérdés:

— Merőd-é, János?

— Merőm! — hőrögte vissza az és a jobbker ökle úgy húzódtott össze lassan, mint a vaskapocs.

Iták!

Ekkor a harmadik, a kapucineros, a józan bölcsesség, szóvalán magányába takaródzó, a bársonykabátos és nadrágos ember homloka hirtelen ráncokba szaladt. A lábába valami nagyon hideg esomó gurult alá a szíve tájékaról, két halántéka körül hűvösét érzett, a tenyerét kiverte a veríték és hirtelen maga előtt látta — a leányt. Kerek orcája — hajladozó tubarózsa — rávirított kedves-dürcőn és hamis szemekben sárga fények bukkáltak.

— Oh, édes jó Istenem, — sőhajtotta a nadrágos ember és a kemence padkára ugrott pillantása.

— Nini, — kiáltott föl egy esodálkozó gyermeki hang mélyen a felkében.

— Nini, csakugyan... a macska. Ni, hogy nyulik a deréka, még a... karja... még a meje...

— Né csak, né, — nyöszörgött féltősen a kisgyerek ott benn a szív pitvarajtájában, — milyen puhán görbül fölfele a girince... jaj, én édes irgalmas Istenem, a sárga szömei engőmet néznek a sültéségből!

És a nadrágos ember most loppal és a halálos rémület sunyításával pillantott át a macskáról a két összehajolt ember felé.

A két fej összeért, hátuk fölpuosodott, öklük összeszorítva és, oh jaj, előtűnik már alig kétujnyi a bor az üvegben.

— Oh, én édes jó Istenem, — sőhajtottozott egyre a pitvarajtóban a gyermek, — de hamar is elfogy a bor, még a kapuciner... akár az élet...

— Hát aztán! — ordított a gyerekre a szívpitvarban egy másik hang. Dühös, türelmetlen és akaratos volt ez a másik hang, vad és követelő.

— Hát aztán! — Julis énvelem táncolt, nem azokkal! Nem adtam oda! Hőj, a keserű Istenit nekí, nem adtam!

Öklével nagyot ütött az asztalra és elrikoltotta lábhangon:

— Bort!

A kötény megrezzent az óra alatt, a pók megdermedt az álomhálotban. Jött a kötény a borral. Lotette. Töltött. Csönd.

A kettő meg sem moccant a kiürrült

literesüveg fölött. A gécek szárazok voltak már és a karvalyszemekben valami iszonyu pokol gyehennája lángolt.

A süveges, anélkül hogy az ajka meg-rebbent volna, a kifolakodó szavak for-róságával szólt:

— Ha nem meröd, mongyad!

— Meröm, — hulladozott a válasz és a kéz reszkedve nyult az asztal alá, a csizmaszár pereme irányában. Az asztal-on libabőrösen koccantak össze az üvegpoharak.

— Rőszkece? — fagyatta az első.

Csönd.

A két ködmenes fizetett a kótéynnek. A nadrágos ember kinos figyelemmel vigyázta ezt a műveletet két kékelő szemével. Aztán elment a kóttó, a kucs-más és a ködmenes. Alig valamivel léptek nehezebbeket, máskülönbben ren-desen húzták be maguk után az ajtót.

Mohón ivott a nadrágos ember. Gyor-san és egyhajtásra öblögette a bort. Az utolsó poharat nagyon sokáig nézte, nagyon hosszan szűresülte és nagyon mélyet sóhajtott utána. Azután fizetett. Azután édesanyjára gondolt azon a rö-vid uton, amely az asztaltól a küszöbig ért. A sovány, öreg parasztasszonyra (szakasztott a másik kettő, anyja, arca ráncokban és száje duruzsolásában), aki iskolába adta őt, kitanította szép, finom asztalosmesternek és tehóparasztból iparospolgárt nevelt belőle. A sovány öregasszony — isten nyugosztálja az éddőt — simogató ujjnyomát érezte hívős homlokán és hallotta gyöngé hangját is vékonyan, mintha haraug-virágok csilingelmének.

— Nem baj, flam... — csöngetyü-zött a hang, de csak nagyon röviden, mert azután élesebben hallatszott, olyanomán, mint a kacagás, mint a Julesa kacagása, melegen és fullasz-tóan.

— Uram Jézus, — sóhajtotta a nad-rágos ember és kilépett a kocsmaján. Előtte homályosan szegte az eget a tulsó házsor csipkéje a levegő harmat-os volt már és hideg, az égen fényes csillag hullott keresztül... És amikor lerogyott véreben az árokpartra a har-madik ház sötét kapujára előtt, tudta már, hogy nem is volt érdemes az egész. A görösök és a félelmek eleu-zedték őt lassan, érezte, hogy hajnal lesz nemsokára, hogy irtóztató volt ed-dig minden és nevetséges volt minden, émellylő és csömörletes volt minden és nagyon jól esett neki, amikor a vastag és komor égboltozat lejjebb-lejjebb sü-lyedt halálba kecsenyásodó mosolygós ajkaira, fölnyitott és kimeredt kék-kék szemreire.

Szerkesztői üzenetek

R. Utazó. A felvetett ideát köszönjük, meg fogjuk valósítani. Hogy az egyik lapban reggel megjelent tárcá dében egy másik lapban is megjelenjen, arról az a lap, amely előbb közli a tárcát, semmiképen nem tehet.

S. K., Sombor. A trachoma fertőző betegség, amely okvetlenül orvosi keze-lést igényel, mert ha a betegséget elha-nyagolja, az kronikussá válik és a kroni-kus trachoma igen sok esetben gyógyít-hatatlan. A trachoma operálható, azt azonban orvos van hivatala eldönteni, hogy a műtétre szükség van-e. Azt ajánl-juk tehát öntek is, hogy vizsgáltsassa meg magát valamelyik ottani szemor-vossal.

S. H., Senta. Családtagot a munkás-biztosítópénztár nem utal fürdőbe. Ha a tag beteg s betegsége fürdőt igényel, az eljárás a következő: A munkásbiztosí-táshoz intézett kérvényben kérnie kell a

fürdőbe utalást. Ezt a kérvényt a pénztá-ri kezelőorvos véleményével látta el s ez-után az orvosi tanács a beteg felülvizs-gálja. Az orvosi tanács véleménye alap-ján beutalják a tagot fürdőbe, vagy el-utasítják a kérést. Kétféle fürdőbeutalás van. Azokon a helyeken, ahol a pénztár-nak szanatóriuma van, vagy valamely ottlévő szanatóriummal szerződéses vi-szonyban áll, ott a pénztár fizeti a beteg tag teljes ellátását és megtéríti a tagnak a harmadik osztályu utazási költséget oda s vissza. Ha olyan helyre utalják, ahol ilyen szanatórium nincs, abban az esetben a pénztár megfizeti az utazási költséget és a napibérosztály szerinti táppénzt. Ha a tag pénztári tagsága előtt is beteg volt és pedig olyan beteg, hogy a pénztárba való belépése előtt munka-képtelen volt, akkor nemcsak hogy se-gélyt nem kap, vagy fürdőbe nem utal-ják, hanem megbüntetik a tagot és azt, aki bejelentette, mert az ilyen szivességi bejelentéseket a törvény tiltja és bünteti. A gyermekágyi segély 602 dinár. A tag a családiát köteles bejelenteni a pénztár-ba.

Cz., Starakanizsa. Értesítse levélben a háztulajdonost, hogy a felemelt házbért nem fogadja el. Amennyiben a háztulaj-donos a házbért fel akarja emelni, neki kell bírósághoz vagy a lakáshivatalhoz fordulnia. A rekvirált lakásokért már egyszer megállapított bért nem lehet fel-emelni.

G. L., Tornvospusztá. A becskerek-i tanügyi inspektorátus véleménye szerint az ön kérése jogos. A kérvényt az er-deki iratokkal és 25 dináros bélyeggel nyújtja be a sentai tanfelügyelőségnek, amely Becskerekre fogja küldeni.

K. M., Sombor. Pöstyénbe csak vo-nattal utazhat.

Hü olvasó. Kikinda. Bécsből jövő zongora vámjá 2800 dinár, pianinóé 2400 dinár.

B. B., Stara-Moravica. Amerikába pénzeslevelet nem lehet küldeni. Az otta-ni postahivatalnak ezt tudnia kellett vol-na. A feladott pénzeslevél portódija 16 dinár. A postahivatal jogtalanul kért 42 dinárt, ugyancsak jogtalanul tépte le a visszaérkezett levélről a bélyegeket. Nézze meg, hogy a feladóvevényen mennyi van elismervé. Minthogy a posta szabálytalanul járt el, forduljon a novi-sadi postalgazgatósághoz.

Cz. S., Topola. A játékos, mielőtt kijátsszik vagy a hívott lapra ráad, mó-dosíthatja bemozdását. Az alsóiban az utolsó olyan figura, amely mellett, ha bemondják, végig ki kell tartani. Ha például a felvevő utolsó két lapja az adout-kilences és hetes, akkor az utol-sóelőtti ütést csak a kilenccsel csinál-hatja.

S. I., Starapazua. Gyógyszerészi pá-lyára csak gimnáziumi bizonyítvánnyal lehet lépni. Ha kereskedelmi végzett, külömbözeti vizsgát kell tennie.

T. L., Baisa. Nyugdíjának kiszámítása helytelen. Adjon be kérvényt a becske-reki alispáni hivatalhoz nyugdíja össze-gének helyes kiszámítása iránt.

F. P., Kikinda. A beküldött 25 filléres bélyeg értéktelen. A cikkben, amelyre ön hivatkozik, olyan 25 filléres helyeg-ről volt szó, amelyet a románok felül-bélyegeztek.

K. T., Lakáscimkekkel nem szolgálha-tunk.

G. Z. I., Novakanizsa. A postahivatal a ki nem váltott csomag után a kéz-besítés napjától számított harmadik naptól kezdve napi egy dinár fekbért számíthat fel.

Sz. A., Sombor. A szuboticali zenész-egyesület címke Bodrics Miska. (Bá-rány-szálló.)

P., Fekettes. Karinty Frigyes evan-gélikus vallású. Ami a többi kérdését il-leti, azokra bajos választolni. Homérosz születési helyét hét görög város vitatta magának, arról is folyt egy darabig vita az irodalomtörténészek között, hogy Pe-tőfi Kiskunfélegyházán vagy Kiskőrösön született-e, de egy operéttdiva, vagy egy filmstar születési helve, évszáma és élet-pályájának egyéb intim adatai igazán nem tartoznak a kulturtörténet által számontartott ismeretek közé.

K. O., Sombor. Kezelőorvosától meg-kaphatja a kivánt címeiket.

A. I. M., Sombor. A gyógyszerész-gyakornoki tanfolyamokra vonatkozó tudnivalókat a Glas Apotekarstva című hetilap közli.

B. K., Nova-Crnja. A méz külföldre való szállítása teljesen vámmentes és a küldemény bármely vasuti állomáson feladható. A küldemény azonban vám-kezelési kezelési eljárás alá tartozik a határon, tehát a feladási okmányokat egy vámspeditornek kell átadni.

F. A., Szubotica. A Magyar Jogvédő Iroda közlése szerint az ön ipareng-e-céje ügyében a bizottság elutasító ha-tározatot hozott.

B. I., Topola. Az állást keresők hir-detéseinek közlésével Osijeken a szerb, magyar és német nyelven megjelenő »Fortuna« című lap foglalkozik. Közlel-bi cím nem szükséges.

K. A., Bácspetrovoszelo. Az Inspek-cija Rada az ön bizonyítványát kedve-zően elintézve április 14-én 3-2053. szám alatt elküldte a bácspetrovoseloi előjáró-sághoz.

Fleurs. Nem érdemes levetni inkog-nitóját, maradjon meg verseivel együtt az ismeretlenség iótkony homályában.

U. P., Becskerek. Nem is tudtuk, hogy a szeretet »isten adoma«. Versét már csak azért sem közöljük, hogy a kö-zönség ne vegyen tudomást erről a for-radalmi felfedezésről.

N. A. P. Tanuljon szorgalmasan és igyekezzék kifejleszteni a képességeit. Korai volna még a nyilvánosság elé lép-nie.

K. E. N. Versében van a fantáziának némi lendülete, de hiányzik belőle a for-ma harmóniája.

Utópista. A múlt század első felének ideológiáját és formáit találja fel. Ezt a menüt különösen ilyen ócska szérvíro-zásban nem veszi már be a közönség.

A. W. A vers nagyon szép volna, ha nem változtatott volna önkényesen és vakmerően — a Petőfi-szövegen.

P. P. — K. I. — Sch. M. B. M. Nem közölhetők.

Prelogi előfizető. A Kisfaludy Társa-ság elnöke Berzeviczy Albert, a Petőfi Társaságé Pekár Gyula, Berzeviczy címe: Budapest, Newyork-palota, Pe-káré: Budanest, Országház.

KERESZTSOROSREJTVÉNY

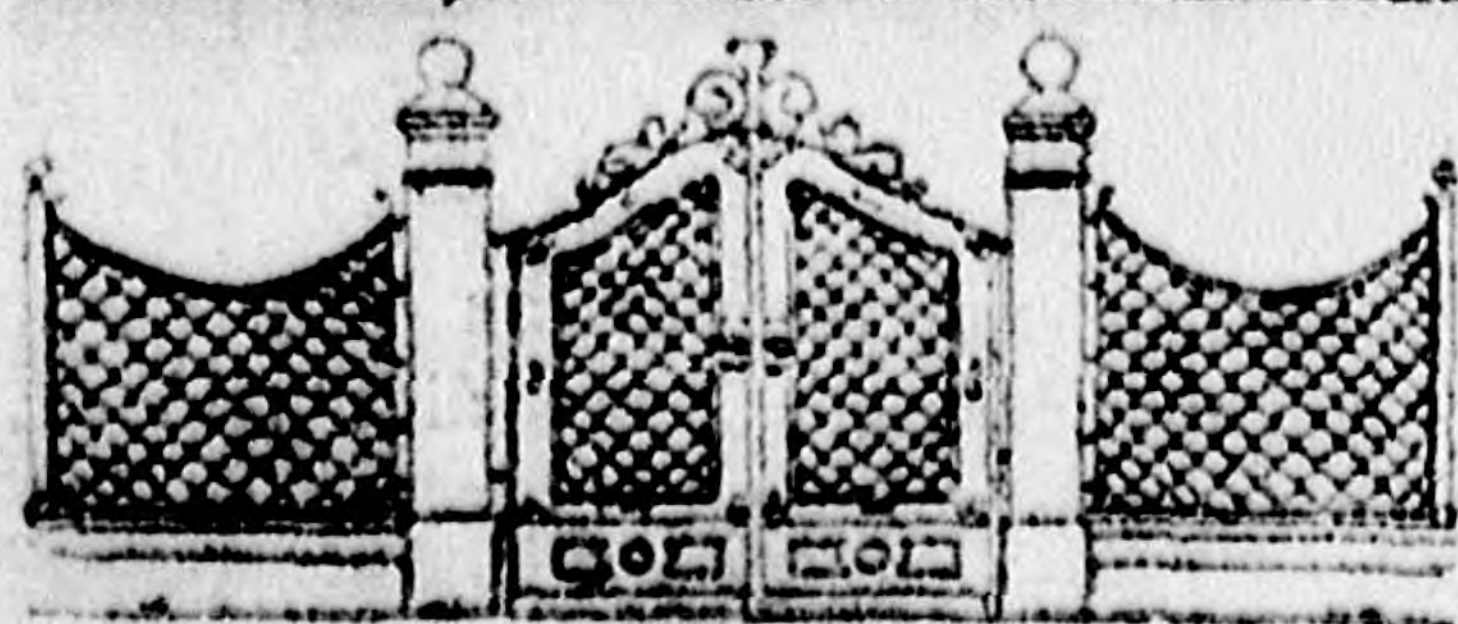
1	18	20	21	24	26	28
2				3		
	4			22		5
6						
7	17				8	
		19	70	23	25	29
	11			12		17
16		13	30			
14						15

Vizszintes.

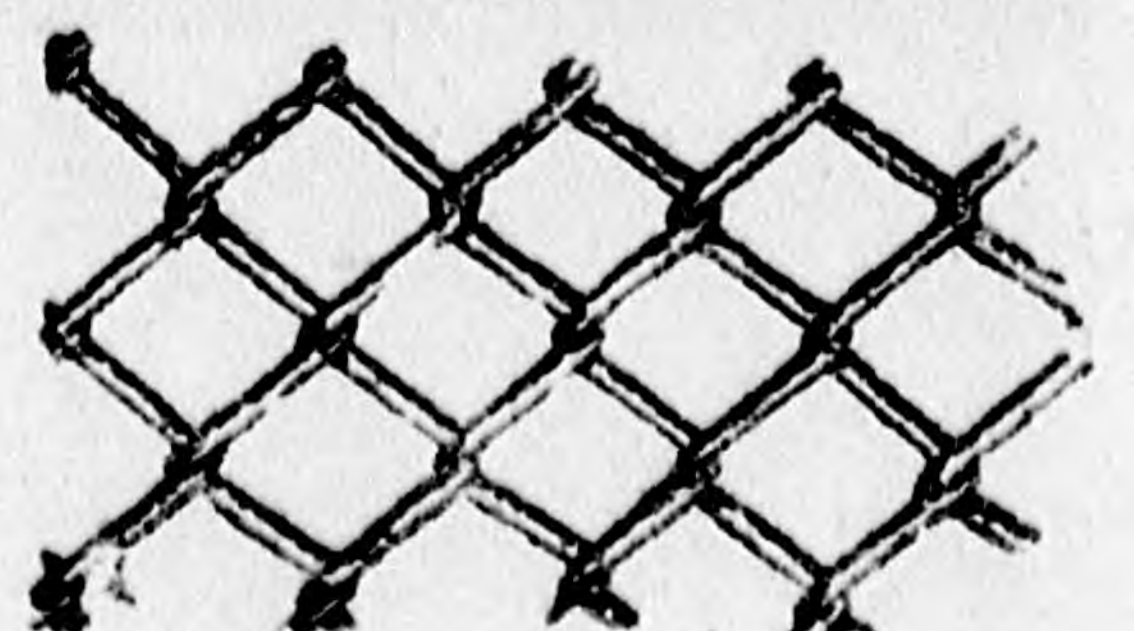
1. Ma élő magyar író.
2. A társadalom alapja
3. Kötőszó
4. Jó, ha az aiton van
5. A vadász teszi
6. Orosz hadvezér a XVIII. században
7. A színész művészete
8. Az erdőt ez alkotja
9. Szöveg és zene összetétele
10. Rövidített orosz férfinév
11. Személyes névmás
12. A gyűlölet latin neve
13. Igekötő
14. Fuvóhangszer
15. A rossz ellentéte

Függőleges:

1. Madár, amely a magyar népregékben sokszor előfordul
8. Kutya faj
16. Legfontosabb fűszer
17. A futás jellemzője
18. A pihenés ideje
19. Utóhangszer; a zenészek jelvénye is
20. A tényleges internacionális kifejezése
21. Az egyforma nemzetközi megneve-zése
22. Ebben van a kóp
23. Hasznos állat
24. Főnévi igenév ragja
25. Ósrégi német eposz
26. Mindannyiunknak elődje
5. Nemzetek szövetsége
27. Testrészt
28. Ahol jog nincs, ez a társadalom alapja
29. Híres fizikus
30. Szerszám

Sodronykerítést mindefféle minőségben és erősségben kü-lönbféle szitákat és rostákat, áthányó rostákat, malmok részére szöveteket KOVÁCS FERENC
Ciril Metod trg 20. — (Nagytemplommal szemben)

V I G

KÖNYV- és ZENEMŰ KERESKEDÉS SUBOTICA

IRODALMI ÉRTESÍTŐ

Clement Vautel:

Ónagysága nem akar gyereket

Regény, 216 oldal
38 dinár

Hamisítatlan francia írás, minden ízében mai és párisi. Párisban még az igazság is más, mint egyobutt. A legkeserűbb pillulat a legizesebb cukrokba csomagolják.

Egy filigrán, tulmodern párisi leány férjhez megy, de még a gondolatától is irtózik annak, hogy anya legyen. Viszont az ura azért nőül, hogy békés családi életet élhessen. Kettőjük ellentétéből sarjad a kacagtató bonyadalom és végül a kibontakozás, mely a boldog életbe vezet egy bűnös város látogató szakadéka felett

Pierre Benoit:

A király gyűrűje

Regény, 240 oldal — 46 dinár

Don Carlos trónkövetelő mozgalmahoz fűződik a történet. Lucile de Mercoeur hercegnő s Allegria Detchart, a dusszardag bank emigráns törzsvérű lánya vivják a nagy párbajt Olivier de Fréneste herceg s ivéért. Mindkettő erős, győzni vágyó, ep ezért legyőzhetetlen ellentétek. Sorról-sorra fokozza az izzó, az egyre izzóbb feszültséget, míg végül az örök elöbontatlanságba roppantja Allegriának utolsó szavaival a hercegre: „Ha nem akarsz megsebezni valamelyikünket, nem szabad találkoznod egyikünkkel sem.”

Franz Spundu

A HALOTTBŰVÖLŐ

Nekromantikus regény 280 oldal — 56 dinár

Ferrari a híres olasz egyiptológus egy katakombában megtalálja az egyiptomiak évezredek óta hasztalan keresett halottaskönyveinek egy példányát, melynek segítségével a mágusok érintkezni tudtak a holtakkal, feltámaszthatták valaki élő ember halála árán halottakból a mumiákat. Ferrari birtokába jut a bűvös erőnek és sikerül neki életre kelteni egy halott egyiptomi leányt, ha mindjárt valaki halála árán is...

M. C. Stopes

Szerelmi élet a házasságban

182 oldal — 56 dinár, portóval 60 dinár

Dr. Stopes azon igyekszik, hogy az egészséges polgári fiatalságot a házasság nem felelősségéről felvilágosítsa. Ezt a feladatot sikeresen oldja meg. Nagy tudományos készségéhez irodalmi ügyessége és nagy bátorsága járul. Házaspároknak, házasságra lépőknek — ha testük-lelkük normális és szembé mernek nézni a dolognak — nagyon sokban segítségére lehet ez a könyv.

British Medical Journal.

Erdős Renée összes megjelent művei:

Erdős R.: A hárfás, regény. Uj!	63 Din.
" " A herceg, regény (A hárfás folytatása) Uj!	56 Din.
" " Uj sarj	98 "
" " Élet királynője	98 "
" " Berekesztett utak	126 "
" " Nagy sikoly	84 "
" " Santerra biboros	84 "

ZENEMŰVEK

ÁNYOS—BALÁZS—FRÁTER—SASS

NÓTÁSKÖNYVEK

KATÓKA LÉGY A BABÁM	25 Din.
LEMONDÁS (Szeretnék május éjszakaiján letépni minden orgonát)	20 Din.
MARICA GRÓFNÉ I. II.	75 Din.
KISASSZONY, KISASSZONY (Marchéta)	30 Din.

Kérien külön zeneműjegyzéket!!!

Rejtvény.

A múlt vasárnapi számban közölt rejtvény helyes megfejtése:

„Egyenruha“

Helyesen megfejtették: 135-en. Könyvjutalmat nyertek: 1. Kellert Évi Subotica, 2. Rácz Leo Sombor Rokova ul. 1., 3. Földvári Verica St.-Bečej, 4. Eisler Panni Zagreb Maksimirska ul. 54., 5., Radó István Zagreb, Palmotičeva 16. Felkérjük a könyvjutalmat nyerőket, hogy 4 dinár portóköltséget a kiadóhivatalba beküldeni szíveskedjenek.

Keresztsoros-rejtvény

A múlt vasárnapi számban közölt keresztsoros rejtvényt megfejtették 284-en. Könyvjutalmat nyertek:

1. Lantos Mihályné Bač-Petrovoselo, 2. Molnar Szilveszter Mali-Idjoš, 3. Radasič Ius Subotica 4. Stöckl Ferenc Senta Boška Jugovića ul. 17. 5. Körösi Iván és Andor gimn. tan. Subotica. Felkérjük a könyvjutalmat nyerőket, hogy 4 dinár portóköltséget a kiadóba beküldeni szíveskedjenek.

Megfejtés:

Vizszintes. 1. Ausztrália, 2. Lia, 3. Ivadék, 4. Zivatar, 5. Nikotin, 6. Fakir, 7. Kabala, 8. Józán, 9. Record, 10. Vád, 11. Nettó, 12. Bu, 13. Csendes, 14. Sin, 15. Sekta, 16. ir 17. Karakter, 18. Napoleon, 19. Elba.

Függőleges. 1. Arany János, 7. Kant, 8. János, 20. Utimó, 21. Ara, 22. Sock, 23. Zátony, 24. Antónia, 25. Eke, 26. Narancs, 27. Lencse, 28. Mekka, 29. Akta, 30. Teke, 31. Inri, 32. Eb, 33. Duse.

UJ! UJ!

Bőrkereskedők
figyelmébe!

Bőrlerakat!

Tvornica
preradivljanja koža
Draguljib Milojković
i drugovi

Subotica, Zmaj Jovina ul.
1 szám.

AUTOMOBIL

TORINO FIAT

limusan, elegáns felszereléssel
25/35

TORINOI FIAT

tötér 35

PERL

6 üléses, generátor 25/35

jó pneumatikkal, Bosch Zenith

Minden autó generáljavitva

nagyon olcsón eladó

J. KRABICA, LJUBLJANA

Gubčeva ulica 11. 3790

DIÓ

maróni, datolya, mazsola,

husosfüge, kókuszdió, vör-

röshagyma stb. kapható

KISS ISTVÁN

barátok templomával szemben
3782

Sütők
figyelmébe!

Az összes sütőgépek

és berendezések rak-

táron legjutányosabb

áron kaphatók

Heinrich Lauermannál

Novisad, Jovana Subotića 18.

Zongora hangolást

és javítást mérsékelt áron vál-

tal vidéken is. Uj és használt

zongora ca harmontum állan-

dóan raktáron 3136

Krombholz Albert

Subotica, Vilsonova ulica 28.

Ószerbial vagongyárban

vagonfényező, mázoló

és betüiro munkában jártas
intelligensebb csoportvezetőt

felvesszünk, akit ha bevállik,
később üzemünk megnövekedése
esetén művezetővé léptetnénk elő.

Ugyanott még két jó mázoló
és betüiro felvétetik.

Ajánlatokat bizonyítványmásolatokkal és rövid
életrajzával „Komoly munkacrő
5060” jelige alatt a kiadóba kérünk.

3770

Prága

a preciziós kis automobil

ALFA: 18 HP

PICCOLO: 10 HP

Olcsó üzem. Megbízhatóság. Hosszu
élettartam. Kényelem. Elegancia

RECORD

ipari és kereskedelmi részvnyétársaság

NOVISAD

TEMERINSKA UL. 8 TELEFON 335

A

„CITROËN“ AUTÓ

a francia autóipar vezető márkája. Iparosok,
kereskedők, orvosok, gazdáknak
stb. legalkalmasabb, mert

beszerzési ára olcsó

üzemköltsége elenyészően csekély
kezelése igen egyszerű

Kapható

10 és 20 HP, 2–6 ülésessel a legmodernebb
kivitelben 40.000 dinártól kezdve
Részletes árajánlattal szolgál

S. AD. ENGL

SUBOTICA, JELAŠIĆEVA ULICA BR. 2.

CIPÉSZEK, CSIZMADIAK, PAPUCSOSOK
LGGOLCSÓBB BESZERZÉSI FORRÁSA

ROSENFELD SÁNDOR

bőrkereskedő Subotica, Sokolska (Gombkötő) ul. 1.

Eladó

Vojnits Antalné
egyemeletes háza.
Bővebbet: Dr. Fischer
Jákó és Dr. Kalmár
Elemér ügyvédeknel,
Subotica.

3587

„SANA“ G I P S Z

Hazai gyártmány, olcsóbb és sokkal jobb, mint a külföldi. Modern és újonnan berendezett gyárunk **BLAGAJBAN, BOS.-NOVI MELLETT** GYÁRT:

Dentálgipszet, alabaster-gipszet, modell-gipszet, mennyezeti-gipszet, különleges téglagyártáshoz való gipszet, fűdém-gipszet, idomdarabokat és **MŰTRÁGYA-GIPSZET.**

Eladási iroda:
„SANA“ gipszipari és műtrágya r. t.
ZAGREB, Marovska ul. 14.
Képviselő: Árpádfy Jenő Subotica
Pala Dobanovackor u. 5.

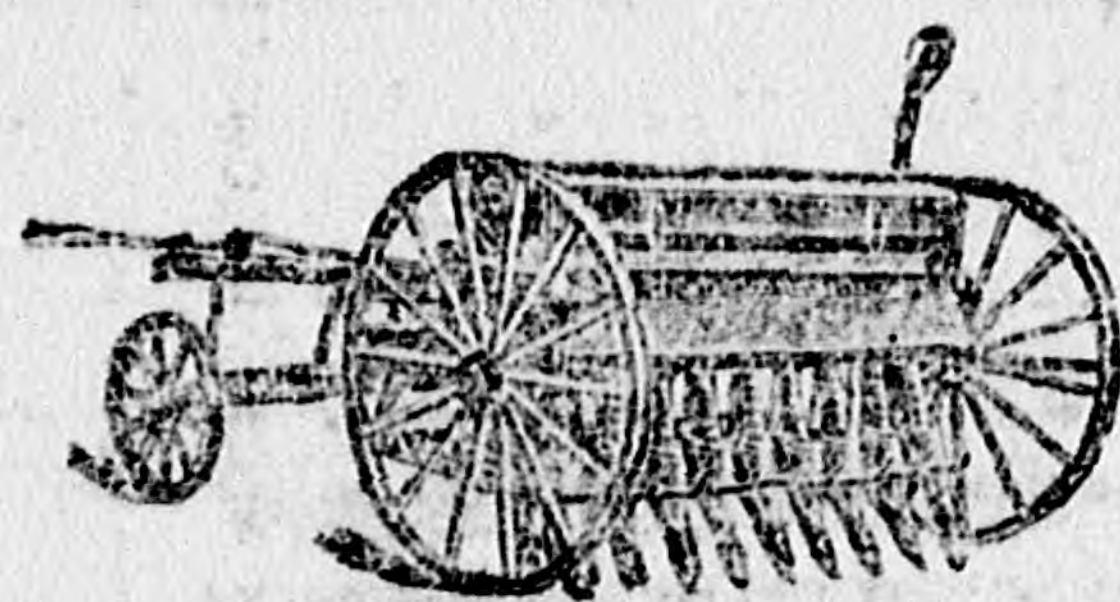
TAKÁCS és KLIR gépműhely és fémöntőde Novisad

Jovan Arapčević, Damjančić ul. 3.

ELVÁLLAL mindenféle gőzgép, motorjavítást. — Új szalmarázó, türekrázó tengelyek és fémesapágák úgy nyers mint megmunkált állapotban való elkészítését a legújultabbban.

Gazdák figyelmébe!

Melichar-féle
Union-Drill
vetőgépek,

műtrágyaszórók, egyes és kettős ekék, kultivátorkapálók, kapálócékek.

Agro 2 és 3 soros kukoricaültetőgépek. Kukoricamorzsolók, csövestengeridarálok: répavágók, szecskavágók.

Egy- és többtagu boronák. Automatikus acél szénagyűjtők, fűkaszálók, trieurók és ezekhez járó bármilyen alkatrészek.

Tizedes mérlegek és súlyok. Eredeti prima Manilla-zsinórok. Kátránylemezek, aszfalt szigetelőlemezek, kőszénkátrány, facement, karbolineum. Mindenféle olaj, tavottakenőcs, kocsikenőcs.

Aszbesztlemezek és zsinórok, grafit-zsinórok, klingerit jutányos áron kaphatók.

Rudolf Bächer-Franz Melichar mezőgazdasági gépgyár és Baitic tejszeparátor egyedüli semberi képviselője

Szlávy Oszkár vaskereskedés

Telefon 15. Sombor Telefon 15.

Aki vérszegény, sápadt

szerezni nyerheti vissza, melynek neve Ferródóvim. Kétféle gyógyszer és valódi áldás a mocsaras és vizenyős területek lakóinak, ahol fiatal és öreg egyaránt szenved a maláriától és egyéb betegségektől. A FERRODOVIM emeli az étvágyat és bármely betegnek visszaadja erejét, frissességét és ismét egészségessé teszi a vért. Már 2-3 üveggel biztos eredmény érhető el. Ennek az áldásos gyógyszernek az eladását a közegészségügyi minisztérium engedélyezte. Megrendeléseket elhozni és a gyógyszert utánvétellel és portamentesen küldi:

pharm. mr. BOGDAN BOGDANOVIĆ gyógyszerész, Mostar (Hercegovina)
Egy üveg ára kimentő használati utasítással 40 dinár.

RAJZOLÓT KERES

helybéli iparvállalat. — Ajánlatok mintarajzokkal „1000“ jellege alatt a kiadóba küldendő.

Rejtettkép.

Hol a házmester?

A múlt vasárnapi rejtettképen a házmestert megtalálták 212-on.

Az első díjat, a nagyított fényképet Lázár János Sečanj Bahngasse nyerte meg, aki küldjön be egy fényképet a kiadóba.

A második díjat az egy doboz valódi „Astra“ körömlakkot Nagy Bertalan suboticei gyógyszerárából Fratičević Naca Mali-Idjós nyerte, aki küldjön be 10 dinár portóköltiséget a kiadóba.

Meglepően nagy

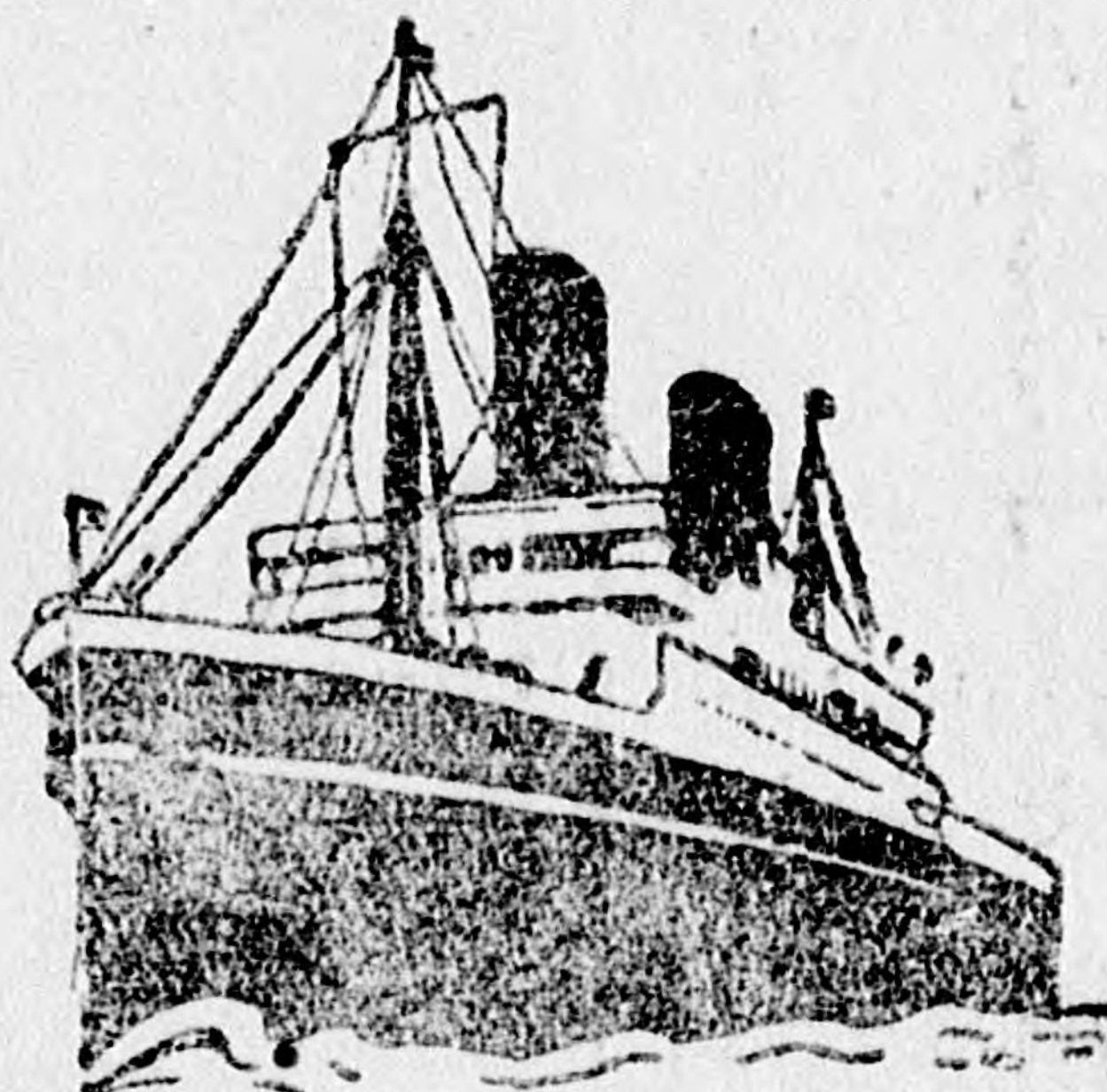
NEM
REKLÁM!

ÁRESÉS

EVETOVICS MIKLÓS

rőfös üzletében, Paja Kujundžićeva ul. 11. (Molcer-ház)

Egyszeri vásárlásnál meggyőződhetik, hogy férfi és női szövetek, selyemkendők, garnitúrák, paplanok és az összes rőfös áruk, valamint a legújabb tavaszi áruk nagy választékban és mélyen leszállított áron nálam beszerezhetők. Különösen nagy választék mosó-árúkból már 15 dinártól kezdve.

Royal Mail Line

Angol Királyi Postahajózási Vonal

Rendszeres személy- és áruforgalom
Hamburg—Cherbourg—Souptamfonból Mewyor ba és Kanadába Cherbourg—Liverpool—Souptamfonból Délamerikába

Ri de Janeiro, Santos, Montevideo, Buenos-Aires, Sanpaolo III oszt. fülkék 2 és 4 ágygal
Kényelem! Gyorsaság! Biztonság!
Levelezés minden nyelven.

Jugoszláviai vezérképviselő:
Zagreb, trg I. Sz. 17.

Alképviselők: Beograd: Karagjorgjeva ul. 91. Ljubljana: Kolodvorska 26. — Vel. Bečkerek: Kralja Aleksandra J. Sürgönycim: „Roymal pac“. Bosznis, Hercegovina és Dalmácia részére: Sroška Prometna Banka Sarajovo és Gruzban. Sürgönycim: „Prometna Banka“.

Butorszövet

plüss, mokett, afrik, strun, rugok, matracgrádlík, roletták, juta, vászon, minden egyéb kárpitos és nyerges kelléket ajánl legolcsóbb áron

I. Omerzo i Drug

Zagreb, Petrinjska al. 3. az udvarban Telefon 21—33
Nagyban és kicsinyben.

Kövérség ellen

leghatásosabb és teljes-séggel nem káros egyedül a francia

AMIRAL SZAPPAN

Egy kezesre elegendő egy doboz. Kapható minden gyógyszerárban és drogériában. Utánvét mellett Din. 160 (postaköltség nélkül) a főképviselőnél
5^a von Amiral, Novisad, III. K. alja Petra 7

VUKAN

Subotica
Strosmajerova ul. 20

Gyárt

mindennemű női-, szalma- és nemez- kalapokat nagyban és kicsinyben. Tavaszi szezonra megrendelések előjegyezhetők. Javítás, átalakítás olcsón.

CSAK NÉHÁNY NAPIG

marad Suboticán a világhírű indiai grafológus Chiromont és fakir Madame Tereze lélekanalizáló jósno. Megjósolja a jelent, a múltat és a jövőt kézből vagy kézírásból. Tanácsot ad mindenféle szerelmi bánat ügyekben. Fogad délután 10—11-ig, délután 3—7-ig

KARADŽIČEVA ULICA 21. (Báranyköz.)

Naponta friss olasz kártol, zöld borsó, friss uborka, friss zöld paprika, friss zöld bab, friss zöld kalarabé, friss földi eper és az összes friss főzelék-félék legolcsóbban kaphatók. Ugyisint az összes fűszer és esemegeárúk.

SÁGI és MARJANOVIĆNÁL SUBOTICA
RUSPIAC

Bácskaiak figyelmébe!

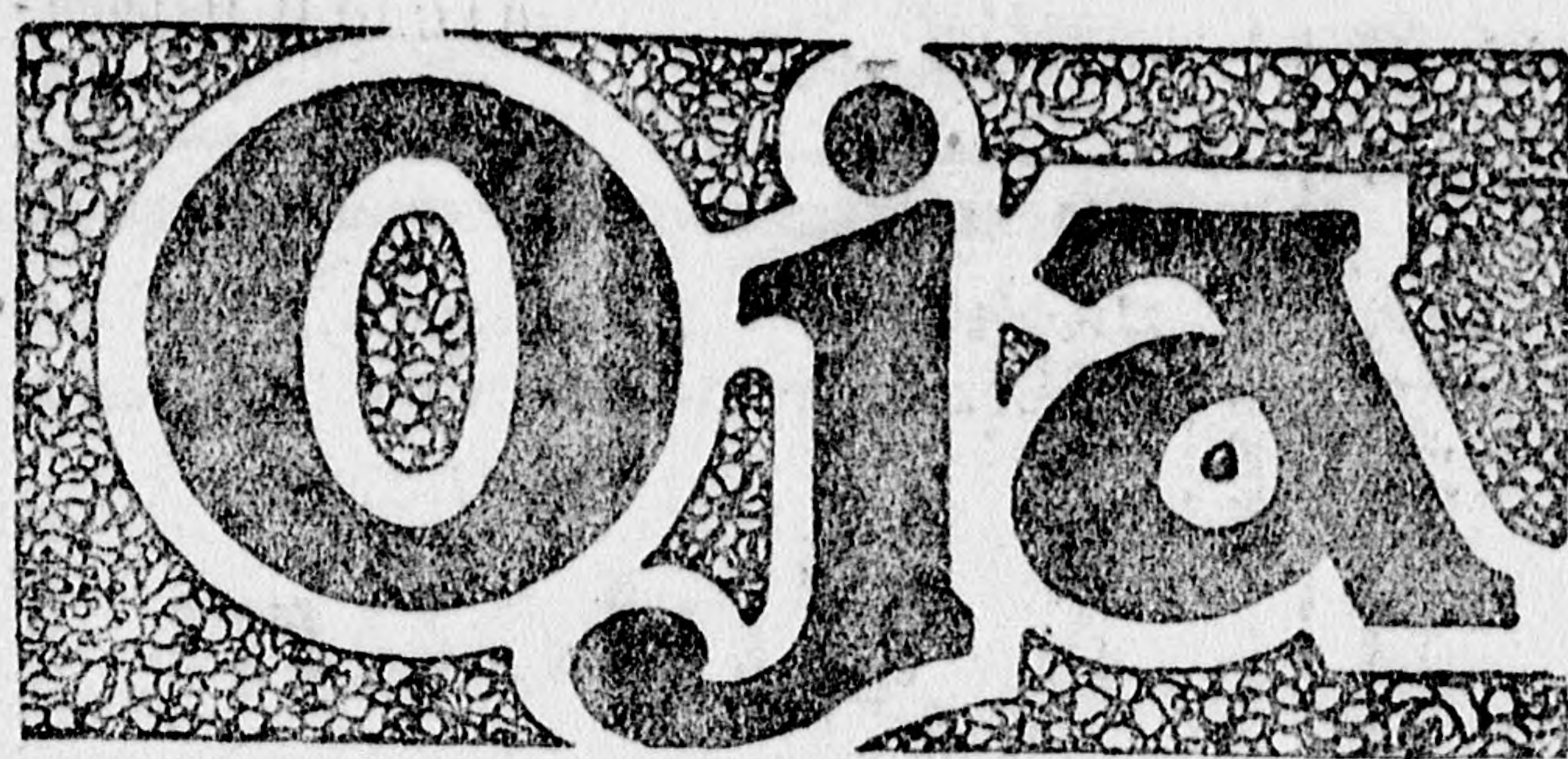
Crikvenicai Penzio Riviérában elsőrendű magyar konyha. Levél-érdeklődésre azonnali válasz. Cim

Penzio Riviera Crikvenica

Ha olcsón jó minőségű cipőt akar viselni **PALMA** cipőt vegyen. Egyedárusítás **Subotica** **Pašćeva ul.** (Weinhut-ház).

Gyári új, eredeti Hoffherr-Schranz & Clayton-Schuttleworth
magánjáró cséplőkészletek, kukoricamorzsolók, darálók
 Mc. Cormick amerikai, javított szerkezetű
kéveköti aratógépek
 Mc. Cormick
kéveköti aikatrészek
 Mc. Cormick
Traktorok
 Mc. Cormick
amerikai Standard-manilla
 Raktárról rögtön szállíthatja a képviselő:
Braun Marcel cég
 Veliki-Bečkerek
 Telefon 106.

A SZÉPSÉG és FIATALSÁG TITKA
 HA EZT ELÉRNİ ÓHAJTJA HASZNÁLJON

PARFUMERIE „OJA“ PARIS

Kapható minden illatszerekeskedésben. Öfelsége a román királyné és Öfelsége a Lichtensteini hercegnő szállítója.

„OJA“
 arckenőcsöt, krémet, eaudocolognet fogpasztát, pudort, szappant, körömlakkot, körömpasztát, szárvizet

FALAPÁT FAVILLA KASZA

és mindenféle szerszámnyelek prima bükkfából és **NYIRFASEPRÖK** nagyban jutányos áron kaphatók
Mirko Beck Subotica
 Kuća Lika Bioskop

Börgarniturák állandó raktára

HIRSCH LÁSZLÓ kárpitosnál Subotica, Paja Dobanovacka 5 ahol mindennemű új és régi munkák legolcsóbban eszközölhetők. 1084

Most nyílt meg! Berkes József

üveg- és porcellán kereskedése **SUBOTICA**
 Zrinjski trg 9. István utca sarok nagy gyümölcs piac
 Üveg és porcellán áruk nagy választékban. Versenyképes árak. Épület üvegezés és kőparkerésztés.

Üzletátszervezés miatt az összes raktáron lévő (altwieni, meissen, Höchst Rosenthal stb.)

porcellánok, antik butorok

(vitrine, commode, íróasztal, szekrények) melyen leszállított áron kiárusítottak. „Pallas“ régiségkereskedés Paja Kujundzica ul. 4. szám.

Kérjenek ajánlatot és vegyenek
 Mc. Cormick, Fordson és Körting
traktorokat
 1, 2, 3, 4, 5 vasú ekével MAV gépgyári golyós, csapúgyas **cséplőgépeket**
 Mc. Cormick 1 1/2, 3 és 6 lóerős **petróleummotort**
 Szabadalmazott **Dorn törekrostákat** aratógépeket, manillát, pótrészeket
 Eberhardt-féle **ulmi ekéket**
 Debreceni gépgyári gazdasági gépet, vetőgépet
Magánjáró átalakításhoz öntvényeket
Schumacher Rezső
 Stari Bečej

GROZIT
 KAUCSUK ASZFALT KOMPOZICIOVAL-BEVONK SZAGTALAN
BŐRFEDÉLMEZ ERŐS TARTOS VIHARTALLO
 CSAK EZEN (IMKÉVEL ELLÁTOTT FEDÉLMEZT FOGADJON EL) GYÁRTJA: BELGRÁDI ASZFALT ÉS KÁTRÁNY-VEGYİTERMÉKEK GYÁRA

Beogradi Asphalt és Kátrány Vegyitermékek Gyára
 Vuka Karadžića 6. Beograd Telefonszám 27-20
 Sürgőnycim: Grozit

Gyártmányaink: asphalt és kátrányfedélemez, asphalt szigetelőlemez, kőszénkátrány, facenent, karbolineum, kőszénkátrányszurok, fedéllak, bitumen, asphalt mastix stb.
 Subotici képviselő és lerakat: **SCHWEIGER I DRUG, Tolstojeva ul. 17** Telefon 85
 Sombori képviselő és lerakat: Bertalan Goldfahn & Co
 Novisadi képviselő és lerakat: Emerich Gerő

BÁNÁTBAN
 két nagyobb **BIRTOK**
 125 és 88 kat. hold elsörendű szántó, gazdasági épületekkel
ELADÓ
 Bővebb felvilágosítással szolgál: „METEOR“ kereskedelmi ügynökség Veliki-Bečkerok. 2973

Nemcsak érdekes megbízható
UJSÁGOT KAP
 hanem
 egy **VADONATUJ AUTÓT** vagy **TRAKTORT**
IS NYERHET

ha május 1-től kezdve félévre előfizet a BÁCSMEGYEI NAPLÓ-ra
Előfizetési ár félévre 270 dinár

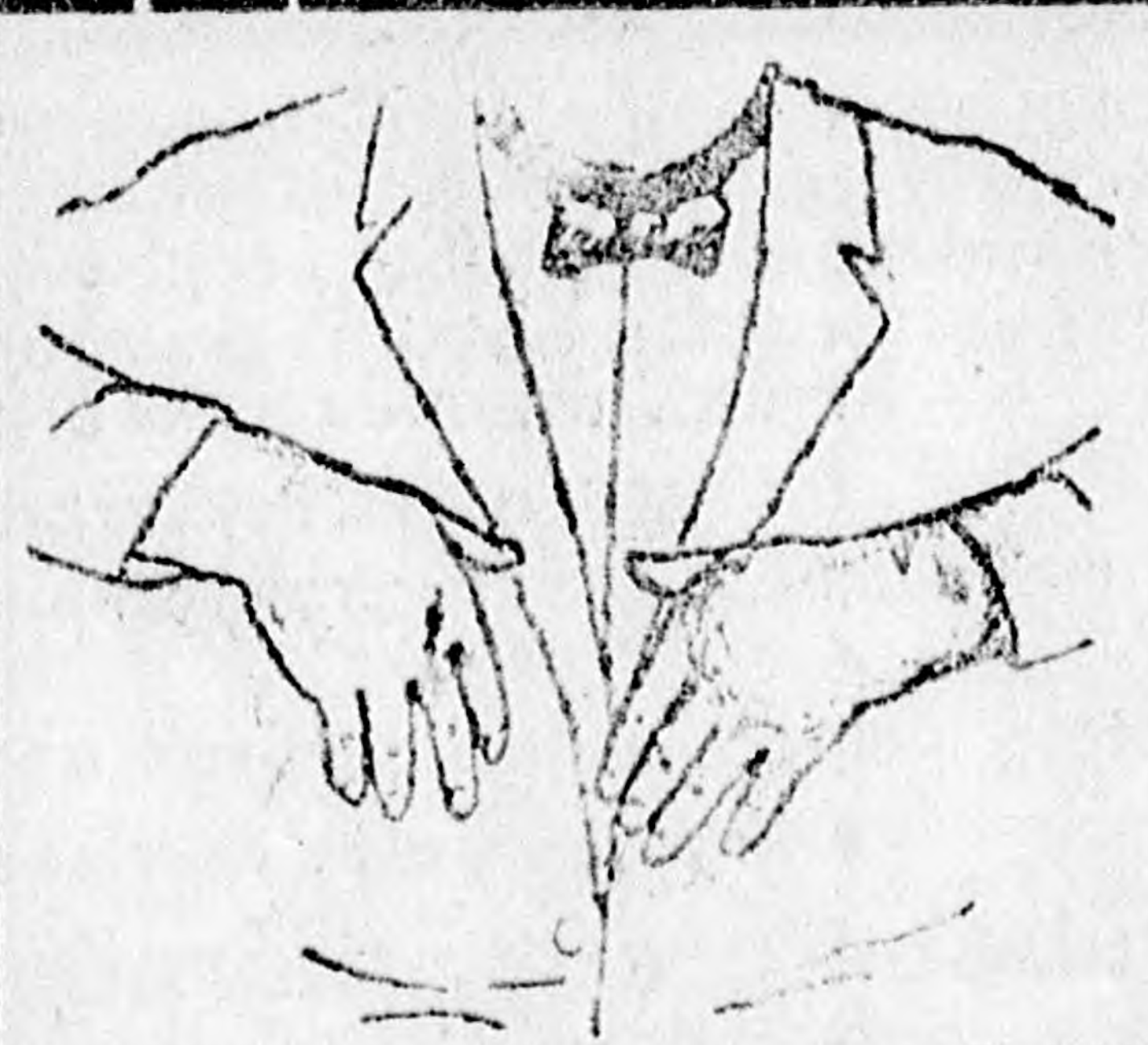
Azok, akik nem előfizetők, hanem naponta olvassák a lapot, szintén részt vesznek a sorsolásban, ha április 1-től minden megjelent szám címlapját beküldik a kiadóhivatalba.

Legolcsóbban vásárolhat

új és használt benzín, szivó-gáz és nyersolaj-motorokat minden nagyságban. Különféle malomgépeket, hengerek, hámozógépek, tararok stb.

Petrás László
 gépjavitó műhelyében
Veliki Bečkerek
 Geleova (Német) ul. 48.
Vállalok mindenféle motor, gép és kazán-javításokat.
Autogén hegesztést.
 Csereüzletek.
 Kedvező fizetési feltételek.
 3156

BOSCH
 mágnesgyújtó készülékek javítása. — Detektálás saját egyenáramú mágneses szűrt-szerű villamosítótelepen. — Tarkaléktrészek raktáron
Schmerek Engelbert
 Veliki-Bečkerok
 Eteleova (Magyar) ucca 24.

Akar Ön is megszabadulni reumájától és csuzától?

Szuró és húzódo végtag és izületfájdalmak, dagadt végtagok, elgörbült kezek és lábak, nyilalás, szurás és húzódas a különböző testrészekben, sőt a szemgyengeség is legtöbbször reumatikus és csuzos megbetegedések következménye, amelyeket meg kell szüntetni, mert különben a betegség még jobban elharapódzik.

Ajánlok Önnek

egy gyógyító, hugasavoldó, az anyagcserét és kiválasztást előmozdító ivókurát, tehát nem valami általános vagy titkos gyógyszert, hanem egy olyan készítményt, amelyet a jószágos anyatermészet a beteg emberek gyógyítására ajándékoz.

Mindenkinek ingyenes próba!

Írjon azonnal és megkapja az összes állapotban felállított lerakatomból ingyen és bérmentve a próbaküldeményt a tanulságos használati utasítással együtt és Ön is meggyőződhet ennek a szernek ártalmatlanságáról és a gyors gyógyhatásáról.

August Märzke — Berlin-Wilmersdorf — Bruchsalerstr. 5. Abt. 313.

Szabók és kereskedők figyelmébe!
Ruhaszöveteket
 kelmét és szabókellékeket legolcsóbban árusít
ZSAN. M. PINTO
 Beograd, Kraljev trg 9 (a községháza mellett)
 2533

ÚJ
CSERÉPKÁLYHÁK
 tűzhelyek, jutányos áron kaphatók. Átrakások és javítások szakszerűen, legolcsóbb áron elvállaltatnak. - Vidéken is e szakmába vágó mindentéle munkát elvállal:
TAKÁCS MIHÁLY CSERÉPKÁLYHÁS
 Subotica, városi zeneudé mögött.

KÉKKŐ és RAFFIA
 a legolcsóbb napi áron Kereskedőknek előnyárak
Sugár Manónál
 Subotica

Uj és használt **ZSÁKOK, PONYVÁK** továbbá **ZSINEGEK** legolcsóbban kaphatók
SCHOSSBERGER & HERED, NOVISAD, FUTOSKI PUT 13. Táviratcim: Hesslan
 Telefon: 531 — 923

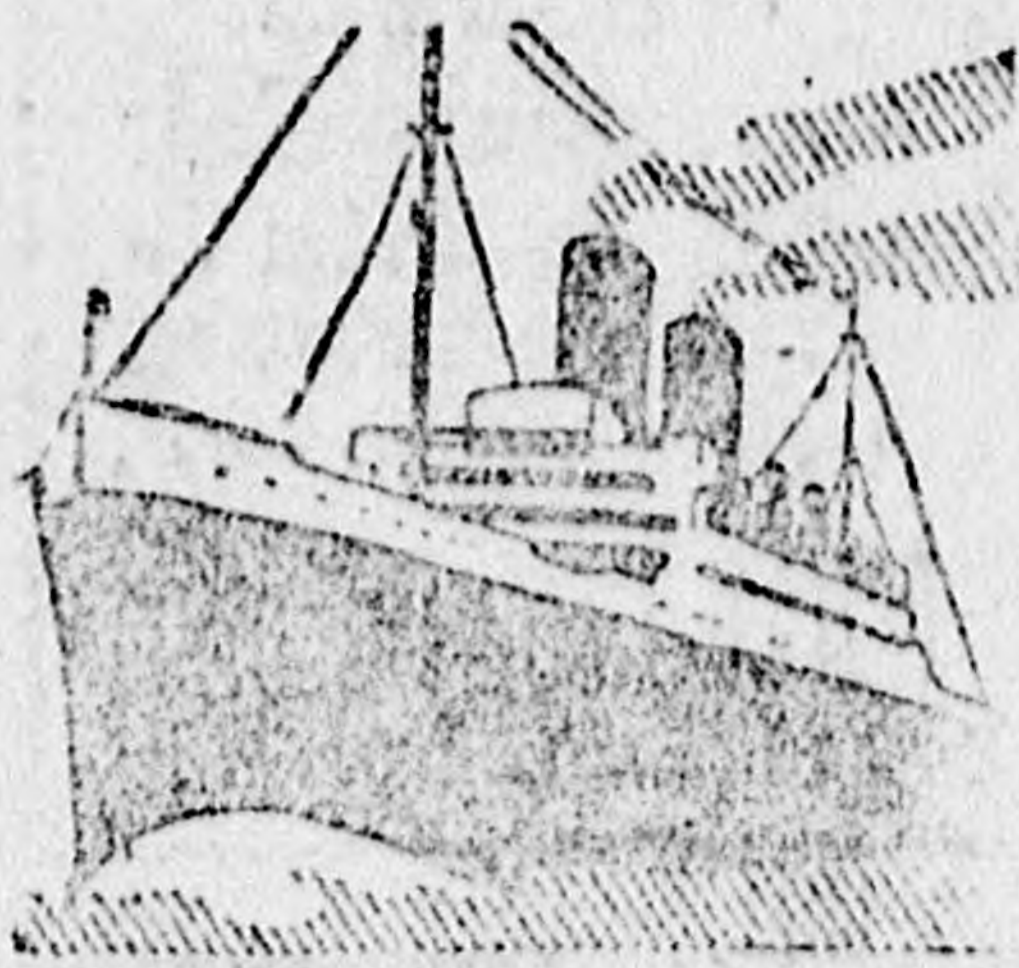
Olcsó és jó PAPANOK csak Német Margit üzletében

kaphatók.
Német-trafik
Edény-piac
3335

NAVIGAZIONE GENERALE ITALIANA

GENOVA

Express vonalak:
Északamerikába
Középamerikába
Délamerikába:
Braziliába
Uruguayba
Argentínába
Peruba, Chilébe stb.
Ausztráliába

Jugoszláviai vezérképviselet
"TRANSOCEANIK"
Jugoszláviai Utazási és
Szállítási R. T.
ZAGREB, Pajrfelska ul. 6.

Utazási idő
Zagreb-Genova
20 óra

A legrövidebb és
legkényelmesebb
vonal jugoszláviai
kivándorlók
részére

Kitűnő konyha

VOJVODINAI KÉPVISELET:

"METEOR" ügynökség és információs iroda Vel.-Bečkerek Wilson ter. 3. Sürgönyeim: Transoceanik V. Bečkerek

14 karátos arany
FÜLBEVALÓK
párja 48 dinártól
JEGYGYŰRŰK
14 karátos aranyból
a leg'csóbbak
ADÁM ékszerésznél
Rudics ulca 6. 3769

BUTOR

ATLAS D. D. butor- és faárugyár, NOVISAD

Fizetési megkönnyítés

Hálószoba, ebédlő és irodaberendezést elad,
amíg a készlet tart, melyem lezárt árák
mellé, a gyár átalakítása miatt, nagyban
és kicsinyben, a legegyszerűbb, a legfinom-
mabb, elsőrendű kivitelben

Bächer: egy és többvasu acéleke, borona, „Kultivator“
Kapálók és minden modern talajmivelő eszköz

Melichar: eredeti

Unicum Drill

vetőgépek, műtrágyaszórók, fűkaszálók, aratógépek,
automatikus acélszénagyűjtők
és mindennemű mezőgazdasági gépek

EREDETI PRIMA MANILLAZSINEG

Bächer Rudolf — Melichar Ferenc

Telefon 522

Novisad, Liman

Telefon 522

SZIV- és VESEBAJOSOK

keressék fel az idén

BAD RADEIN-t

Nem luxus- vagy divatfürdő, hanem ideális gyógyintézet a szív megbete-
gedéseire, éredényelmeszesedésnél, hólyag- és vesebajokkal, továbbá huy-
savas megbetegedésekkel, mint reuma, csusz, húgysav-diátéze, elhízás, diabetes,
cukorbeteg, vese- és epevaladékok.

Természetes szénsavas fürdők. Szigorúan dietetikus konyha.

A BAD RADEINI GYÓGYINTÉZET a legmodernebben van
berendezve és OLCSÓBB MINT BÁRHOL MÁSUTT

Gyógyszeresen június 1-től szeptember 15-ig. Az elő- és utószezonban a szo-
baárknál 40 % mérséklés. A számtalan elismerő és köszönőlevélből alant
közölünk néhányat a régebbi és újabb időből:

41 éves koromban eszt kapiam, úgy hogy három éven át a karjaim nem tudtam mozgatni
és csak munkán jártam. Kéne éven át kísérleteztem mindenféle szerrel, de minden eredmény
nélkül. 1892-ben használtam a radeni viz és fürdőknél és már az első kúra után munká nélkül
tudtam járni. A radeni viz állandó használatától hála Istennek minden fáradtság nélkül örökon
át tudok járni. Nagyon lélekkel ajánlhatom tehát minden csuszos betegnek, különösen a huy-
sav diátézeben szenvedőknek a radeni nátrion-lition savanyúviz használatát.
Graz, 1895. március hó.

Johann Faim s. k.
liezeni r. k. lelkész.

Három évvel ezelőt nagy betegem súlyos szív- és vesebajjal felkerestem Raden fürdőt. Ma
már hála Istennek ennek a kiváló gyógyhatású fürdőnek használatát után teljesen egészséges
vagyok és megszabadultam mindennemű fáradalmától. Legmelegebben ajánlhatom tehát minden
betegnek, aki szív- és vesebajban szenved a Radeni fürdőt.
Zagreb, 1925. február 2.

Janka Falk s. k.
Gunduličeva ul. 5.

SZENTI és VIRÁG SUBOTICA

ÉPÜLET és MŰBUTOR ASZTALOSÁRU GYÁR

KÉSZITENEK: Műbutorokat, épület, portál, parkett, üz-
letberendezéseket, stb. — Árajánlatot díjmentesen
küldünk az ország bármely részébe.

TELEFONSZÁM: 383.

185

„GROSSLEY“ világhírű motorgyár

Manchester (Anglia)

Modern, kompresszornélküli

DIESEL-MOTOROK, SZIVOGÁZ-MOTOROK

faszén-, lignit-, szén-, barnaszén- és fahulladék tüzeléssel. Teljes biztonság az üzemben.
Felülmúlhatatlan gazdaságosság. — Mérsékelt árak! — Legtökéletesebb kidolgozás.
Kedvező fizetési feltételek

Képviselő: BOŽIDAR D. GJORGJEVIĆ BEOGRAD, Knez Mihajla venac 36.
Levelezés szerb és német nyelven. 1624 Telefon: 3592.

VEL. BECSKEREKI MALOMÉPÍTŐ R.T.

(A. D. ZA PODIZANJE MLINOVA)

Telefon: 264

Alapítva 1921-ben

Táviratcim: Mühlenbau

Első és egyedüli jugoszláv gépgyár malomgépek, azok alkatrészeinek és
malomberendezési tárgyak előállítására. E vállalatunk új malomépitéseket és
rekonstrukciókat a legjobban bevált rendszerünk alapján.

Szabadonlengő forgatyu nélkül síksztíták, melyek alkalmasak
kisebb malmok részére is.

Allandóan raktáron

mindennemű malomgépek, Ganz-hengerszék, budai „Meteor“ malomkövek,
konkolyozó hengerek (trieurök)

Mindenféle seiyem-szilaszövetek és sodronyszövetek.

Vezérképviselet Novisadon:

Gruber Ferenc, mérnök-igazgató

Novisad, Jovana Subotiča ul. 9.

Ganz-hengerszék egyedüli bizományi lerakata a Bánátnban
Kivánatra árjegyzékkel, referenciakkal és mérnöki kiküldéssel szolgálunk.
6797

EREDETI MWM-BENZ. KOMPRESSORNÉLKÜLI DIESELMOTOROK

5—500 lóerő teljesítményekre NEHÉZ, KÖZÉPNEHÉZ és KÖNNYŰ KIVITELBEN
a LEGTÖKÉLETESEBB ÜZEMGÉPEK villamosművek, malmok, hajók és műhelyek részére

Vezérképviselet: BARDOŠ i BRACHFELD, NOVISAD Zeljeznička ul. 105-107

Motorkerékpárok

A legjobb minőségű KERÉKPÁROK, prima hegyi gumik, kerékpár VARRÓGÉPEK ezekhez alkatrészek, legolcsóbb beszerzési helye

Stern Adolf

varrógépkereskedés Subotica, Jelašićeva ul. 5. Részletfizetésre is.

Milkó Izidor

UJ KÖNYVEI

- 1) Firenzei eset és egyéb elbeszélések
- 2) A miniszter barátja. Mosolygó történetek
- 3) Spekuláns és társai. Egy kötet vidámság
- 4) Asszonyok (Novellák és egyébek)
- 5) Irók és könyvek (Elbeszélések)
- 6) Baedeker írásaiból (Novellisztikus dolgok)

A „Világ” a következőket írja a könyvekről: Mesélő kedvtől, mint Jókai, ironikus mint Mikszáth, kacagós mint Porzó, intelligens, mint Choludny, magyaros, mint Abonyi Lajos.

A hat kötet ára 320 din., egy kötet 60 dinár

Minden kötet külön is kapható a Bács megyei Napló kiadóhivatalában vagy a szerzőnél (Subotica, Zrinjski trg 28) a pénz előleges beküldése mellett.

OLCSÓN ELADÓ a Szerémségben 30 hold I-a szántóföld, közelében cca 4 hold legelővel és nagy gazdasági épületekkel. CIM A KIADÓHIVATALBAN.

PALACE-HOTEL PENSION CRNKOVIĆ CRIKVENICA

Többszörösen kitértetett, régi jónevű, elsőrendű ház
Teljes panzió 80 dinártól kezdve
JOSIP CRNKOVIĆ
tulajdonos

Prima minőségű BÜKKHASÁB SPEDICIÓ!

Mindenemű fuvarozás a leggyorsabban és legpontosabban teljesítetik. — Szíves támogatást kér
PALJIC RADOMIR faterjeskő és speditőr SUBOTICA
Szegeci-ut. a teherpályaudvar bejáratánál
Telefon 839

VOLT NAGYKERESKEDŐ

kereskedelmi akadémiái képzettséggel kereskedői rutinnal, magyar-német-szerb nyelvtudással nagyobb vállalatnál mint

IRODAVEZETŐ vagy UTAZÓ

elhelyezést keres. Ajánlatokat „40 éves” jelige alatt a novisadi kiadóhivatalba kórek.

A legszebb lemezujdonságok minden nyelven!

Varrógépek, kerékpárok, gramafonok és azok alkatrészei!

COLUMBIA

gramafonlemez
vezérképviselése
egész Jngoszláviára

„VIKTORIA,

nagykereskedésben SUBOTICA, Zrinjski trg 2 és Pašićeva ulica 9 alatti átjáró ház.
Viszonteladók kérjék speciál ajánlatainkat!

FISCHER ERNŐ GRAFIKAI MŰINTÉZETE SUBOTICA

Karadžićeva ulica 26 sz. (Saját ház). Interurban telefon 341. — Pašićeva ulica 9 sz. — Interurban telefon 62. — Dombornyomda és vésnöki műintézet. Üzleti könyv- és dobozgyár, Litografia, Cinkografia, Vonalzóintézet, Könyvnyomda, Könyvkötészet

T. C. — Van szerencsém tudomására hezni, hogy vállalatomat géppel préselt dobozok gyártásával kibővíttem. — Ezen legmodernebbül berendezett műintézet teljesítőképesége a modern kor oly magas nívóján áll, hogy ezáltal teljesen szükségtelenné teszi az ezen szakmába vágó munkáknak — mint eddig — külföldről való behozatalát. — Egyben van szerencsém t. c. figyelmét felhívni az 1907 óta fennálló és a legjobb hírnévnek örvendő litographia és könyvnyomdai műintézetemre, üzleti könyv- és dobozgyáramra és a legmodernebbül berendezett vonalzóintézetemre és könyvkötészetemre, mely üzemem az összes vállalt munkákat a modern kor igényeinek megfelelő izléses kivitelben és lehető legjutányosabb áron szállítja. — Céget a n. ó. közönségnek a következő munkák szállítására ajánlom:

Dombornyomda és vésnöki műintézet

Cimkék, névjegyek, levél-papírok, védjegyek, lora-gasztó cimkék, pecsétnyomók, domborsajtók hivatalok és bankok részére. Minden vésnöki munka.

Lithographia

Egy- és többszinű cimkék, védjegyek, levélpapírok, részvények, botétkönyvecskék, chequek, plakátok, céglapok és minden modern reklám.

Üzleti könyvgyár és vonalzóintézet

Mindenemű üzletkönyvek bankok, biztosítótársaságok, nagyvállalatok stb. részére a legjobb bekötésben. Mindenemű raszterek készítése a legjobb papírból

Könyvnyomda

a legszebb és legmodernebb nyomtatványok

Géppel préselt dobozgyár

Szögletes és gömbölyű dobozokat gyógyszerárak, drogériák, parfümériák stb. részére minden nagyságban a legegyszerűbbtől a legfinomabb kivitelig

Könyvkötészet

Mindenemű könyvkötészet munkák készítése

Cinkografia

mindenféle kliséket

Gyógyszerészdobozokban a szükséglet napról-napra nagyobbodott, de ezek a dobozok eddig csak kézzel és csak jól begyakorolt munkásokkal voltak előállíthatók. Érthető tehát a dobozgyáraknak az a törekvése, hogy igyekeztek a kézi géppel pótolni, de ezek a kísérletek nem jártak kellő eredménnyel, a géppel előállított dobozok csak külsőleg hasonlítottak a kézi géppel előállított dobozokra, de tartósság tekintetében meg se közelítették azokat. A gépmunka tehát sokáig nem jelentett semminemű haladást, hanem csak kísérletezéseket. Németországban és a többi ipar-kultúr államokban ujabban szabadalmat nyert egy újrendszerű gép, amely az eddigi előállítási módot teljesen új alapokra fektette és a kézi munkát az eddig teljesen kizárja a dobozgyártásnál. Az új előállítási módszer szerint az ezzel a módszerrel előállított dobozok csak külsőleg hasonlítanak a

kézzel gyártott dobozokhoz, a lényegében azonban teljesen eltérők ettől. Az új módszer szerint a fenék- vagy fedélap nincs az oldalrészhez ragasztva, hanem abba elválaszthatatlanul beleillesztve. A patentkarima nemcsak külsőleg sokkal szebb, hanem az eddigi dobozoknál hasonlítatlanul jobb is. Ennek tudható be, hogy az ily módon előállított dobozok a legrövidebb idő alatt minden kulturállamban határtalan elterjedést nyertek és minden gyógyszerár ma már csak ilyen dobozt használ. A dobozok tehát nemcsak külsőleg szebbek, mint az eddig előállítottak, hanem annál sokkal tartósabbak is és árak tekintetében hasonlíthatatlanul olcsóbbak. Ezen gépdobozgyárat nagy áldozatok árán beszereszttem, különösképen azért, hogy ezúton a gyógyszerárak, parfümériák, drogériák legkényesebb igényeit is kielégíthessem.

Kérem egy próbarendeléssel meggyőződni munkáim elsőrendű kiviteléről és áram jutányosságáról.

9226

Teljes tisztelettel FISCHER ERNŐ

Nagy tavaszi vásár olcsó árakon

BON-TON

Gőzfürdő épület, régi helyiségben

